

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Het Openbaar Ministerie overkoepelend eenmakingsorgaan in de nieuwe gerechtelijke organisatie?

Rede uitgesproken door de heer J. MATTHIJS, Procureur-generaal
bij het Hof van Beroep te Gent, op de plechtige openingszitting van het Hof
op 1 september 1966

1. Op de drempel van dit nieuw gerechtelijk jaar, wanneer het aan eenieder van ons behoort even na te denken op de kommervolle taken en op de zware verantwoordelijkheden die voor hem werden weggelegd, zijn er in de gerechtelijke kringen vermoedelijk velen die, misschien bezielde met tegenstrijdige gevoelens van geestdrift of van ontzag, van vervoering of van schroomvalligheid, doch hoe dan ook met toenemende belangstelling, hun aandacht toespitsen op de nakende voltooiing op het parlementair vlak van dit reusachtig werk dat de fundamentele hervorming betekent van een alhier niet meer aangepaste gerechtelijke inrichting en van een verouderd burgerlijk procesrecht (1).

Moge aldus eerlang klinkend worden gelogenstraft de zet van Georges Renard, waar deze Franse rechtsfilosoof eenmaal schreef dat de hervormingen van de civielrechtelijke procedure « sont toujours d'une ou de plusieurs révolutions en retard, et constituant, comme les musées, des témoins vivants des âges disparus » (2).

2. Inmiddels, werd ons helaas! brutaal onttrokken de eminente jurist, die, wegens zijn grondige kennis van deze belangrijke tak van de rechtswetenschap, ter wille van zijn rijke persoonlijke gaven, zijn ruime ervaring van de rechtspraktijk, en de fijngevoeligheid van zijn psychologische waarnemingen bij de evolutie van het rechtsleven in en buiten het pretorium, op 17 oktober 1958, door de Regering met de omvangrijke, veeleisende en kieskeurige opdracht werd belast een coherent en harmonisch geheel van aaneensluitende wetteksten voor te stellen, die de renovatie zouden betrachten van ons judicair regime door aan dit stelsel de vereiste eenheid, eenvoud en doelmatigheid te verzekeren (3). De ontzettende mare van het plots heengaan, op 8 februari jl., van de Koninklijke Commissaris voor de gerechtelijke hervorming, oud-stafhouder en hoogleraar Charles Van Reepinghen, gesneuveld op het ereveld van de noeste arbeid, terwijl hem reeds voor zijn uitnemende prestaties door de Belgische Senaat

in het openbaar een uitzonderlijke eer was betuigd geworden (4), werd in al de gerechtelijke, parlementaire en universitaire milieus, met diepe ontroering aangevoeld als het smartelijk verlies van een man, van wie de ganse Natie nog zoveel mocht verwachten bij de uiteindelijke afhandeling van het « monumentaal werk » dat hij haar geschonken heeft, en dat tot nog toe « wellicht zonder weerga blijft in de geschiedenis van onze wetgeving » (5).

Bij de grootse en aandoenlijke rouwhulde, welke aan deze edele figuur van buitengewoon formaat gebracht werd door Ministers, door vooraanstaande magistraten en advocaten, door nationale en buitenlandse universiteitsprofessoren, door zijn trouwe en bevoegde medewerker van het eerste uur, de heer advocaat-generaal Ernest Krings, die hem als Koninklijke Commissaris thans is opgevolgd (6), door zijn verkleefde vrienden van het « Journal des Tribunaux », waarvan hij de gezaghebbende hoofdredakteur was (7), besloot de heer Hayoit de Termicourt, Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, zijn treffende bijdrage met de volgende woorden: « Son corps appartient aujourd'hui à la tombe, mais son âme reste proche de nous. Demeurent aussi son exemple et son oeuvre; pendant des générations, le Code judiciaire évoquera son nom et sa personnalité exceptionnelle » (8).

3. Was het niet geboden, ook in de schoot van dit Hof, — en kon de gelegenheid daartoe niet beter worden uitgekozen dan de plechtigheid die ons heden verenigt, wanneer wij op het punt staan onze werkzaamheden te hervatten —, dat, niet enkel ter voldoening van de professionele belangstelling voor dergelijk onderwerp, doch bovendien, tot innig blijf van ons aller bewondering en dankbaarheid voor de uitmuntende diensten van deze schitterende rechtsgeleerde, deze openingsrede zou worden gewijd aan het onderzoek van een der aspecten van het « Wetboek Van Reepinghen »? Temeer daar sommige van onze collega's en

enkele advocaten bij ons Hof het ongemeen voorrecht mochten genieten hun medewerking te verlenen ter voorbereiding van sommige delen van dit ontzaglijk werk (9).

4. Heb ik derhalve om deze tweevoudige reden gemeend U deze voormiddag te mogen onderhouden over sommige bepalingen die, ter vernieuwing van ons judiciair recht, voorgesteld worden, zo rees echter hierbij de vraag van een noodzakelijk beperkte doch tevens behoorlijke keuze in deze omvangrijke stof, terwijl haar regeling tot nog toe toch nog steeds een *ontwerp* blijft.

Immers, en ondanks de reeds belangrijke principiële amendementen aan het ontwerp aangebracht door de verenigde Commissies van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat, zo voor Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Voorzorg dan wel voor de Justitie, en die door de Senaat, op 7 april 1965, werden goedgekeurd, zullen niettemin, bij het thans door de Kamercommissie verrichte onderzoek, de voorgestelde oplossingen onvermijdelijk nog wijzigingen ondergaan, al was het maar om in verscheidene teksten sommige vergissingen recht te zetten, bepaalde leemten aan te vullen, en zelfs enkele tegenstrijdigheden uit te schakelen (10).

Opvallend is het echter dat, sinds de dag waarop de aan de Senaat uiteindelijk voorgestelde bepalingen van het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek door de Hogere Vergadering werden bijgetreden (11), de tot nog toe bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende amendementen, ofschoon zij bijzonder talrijk zijn (12), nochtans weinig of geen betrekking hebben tot de organieke inrichting van de hoven en rechtbanken en van het openbaar ministerie. Deze vaststelling veroorlooft de mening dat de door de Senaat gestemde teksten die deze bepaalde stof regelen, naar normale vooruitzichten, hoogstwaarschijnlijk en nagenoeg als definitief kunnen beschouwd worden. Verder is het vanzelfsprekend dat voor zodanige regeling, in de eerste plaats door het Hof, een begrijpelijke belangstelling kan worden betuigd.

Deze dubbele beschouwing heeft er mij dan ook toe geleid, bij het bewandelen van de menigvuldige wegen, welke in het uitgestrekt en harmonisch aangelegd domein van het judiciair recht getekend en getrokken werden door hen die het kundig wisten op te vatten en stelselmatig af te werken, even samen met U, te blijven stilstaan bij dit deel dat in het bijzonder de gerechtelijke organisatie van de hoven en rechtbanken, zomede van het openbaar ministerie betreft.

* * *

5. In de vrij weelderige doch voor de doorsnee rechtzoekende burger ingewikkelde mozaïek van onze hedendaagse gerechtelijke organisatie, is het verwezenlijken van de *eenheid van jurisdictie*, door o.m. de afschaffing van de «demoraliserende ellende» der bevoegdheidsgeschillen (13), waardoor de poort ruim opengezet is voor dilatoire procédés, waarvan men nooit scherp genoeg het misbruik zal onderstrepen (14), een volstreekte noodzakelijkheid geworden tot dewelke, in het algemeen belang van een gezonde, onafhankelijke en spoedige rechtsbedeling, de doctrine van de specialisten van het privaats judiciair recht herhaaldelijk en nagenoeg eenstemmig heeft besloten (15).

Ofschoon in een paar landen van de Europese Economische Gemeenschap, met name Italië en Nederland, de pluraliteit van rechtscolleges reeds doelmatig werd verholpen (16), terwijl in sommige jeugdige Noord-

Afrikaanse republieken, zoals Tunesië, de wetgever alles in het werk stelt om de eenheid van jurisdictie te bereiken (17), blijkt niettemin, in de meeste judiciale rechtsstelsels van het West-Europese vasteland, deze eenheid nog steeds als een droom te moeten beschouwd worden (18).

Dat deze droom de Koninklijke Commissaris voor de gerechtelijke hervorming aanvankelijk heeft bekoord, kan wel blijken uit sommige beschouwingen van zijn verslag (19). Doch, in verband met de «concrete toestanden» die hier te lande sinds meer dan een eeuw ingeworteld zijn, en waarvan de praktische resultaten tegenover de theoretische overwegingen moeten gesteld worden (20), en verder met zijn kennis van de afgetekende tendensen en van de susceptibiliteiten die van meetaf aan bij sommige groepen konden waargenomen worden, heeft hij, met zijn zin voor de werkelijkheid, al dadelijk gevoeld dat, in de richting van de eenheid van jurisdictie, een *realistische* en derhalve *realiseerbare* oplossing moest worden vastgesteld (21).

In die geest had de Koninklijke Commissaris er dan ook naar gestreefd, op het niveau van de eigenlijke rechterlijke macht, een zekere eenheid van jurisdictie te verwezenlijken door, in de schoot van *één enkele rechtbank per gerechtelijk arrondissement*, met name de *arrondissementsrechtbank*, de centraliserende te verrichten van de rechtbank van eerste aanleg met haar traditionele bevoegdheden, de *rechtbank van koophandel* en de *sociale rechtbank*, doch mits behoud voor ieder van laatstvermelde afdelingen van hun oorspronkelijke jurisdictionele verscheidenheid en autonomie. Inderdaad, iedere afdeling, voorgezeten door een uit de arrondissementsrechtbank door de Koning benoemde rechter, maar bijgestaan, naar gelang van de sectie, door rechters-assessoren in commerciële zaken en door rechters-assessoren in sociale zaken, allen eveneens door de Koning *benoemd*, — en dus niet meer zoals vroeger *verkozen* —, zou de zaken berechten waarvan zij kennis zou nemen in functie van de regels van het recht, van de praktijk en van de ervaring die haar eigen zijn (22). Dit stelsel zou eveneens «tussen al de leden van één zelfde arrondissementsrechtbank een «zekere osmose toelaten, dank zij een soepele interne organisatie en de eenheid van leiding, die aan de voorzitter van die rechtbank, meer bepaald de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zou worden opgedragen» (23).

Velen onder U bewaren nog een levendige herinnering aan de brio waarmede wijlen de Koninklijke Commissaris Charles Van Reepinghen, in 1961, in de zaal van de algemene vergaderingen van dit Hof, ons op een zwierige synthesis kwam vergasten van de organisatie die hij aldus had opgevat, en die trouwens, naar een nagenoeg geboden parallelisme, ook de inrichting en de samenstelling zou wijzigen van de *hoven van beroep*.

Immers, buiten de bestaande burgerlijke, correctionele, fiskale kamers en de Kamer van inbeschuldigingstelling, — en moeten er, vanaf heden, aan toegevoegd worden de krachtens de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming ingestelde jeugdkamers (24) —, zouden, volgens het ontwerp, in ieder hof van beroep, doch steeds onder de leiding van de enige eerste-voorzitter van dit hof, ook *kamers voor handelszaken* en *kamers voor sociale zaken* worden opgericht, voorgezeten door daartoe speciaal en tijdelijk door de Koning aangewezen raadsheren, evenwel bijgestaan door twee door de Koning eveneens tijdelijk benoemde *raadsheeren-assessoren in handels- of in sociale zaken* (25).

Tot daar deze al te beknopte en beslist onvolledige samenvatting van de wijze waarop de Koninklijke Commissaris, op grond van beschouwingen die hij in

zijn verslag, met de wetenschap en de realiteitszin die hem kenmerkten, uitvoerig heeft weten te rechtvaardigen, en een reeds aanmerkelijke eenheid van jurisdictie had weten op te vatten en in te richten, die hij bovendien er in gelukt was aanzienlijk te bevorderen door: het vereenvoudigen van de bevoegdheidsregeling (26), de snelle en goedkope oplossing van de eventuele bevoegdheidsconflicten (27), de versoepeling en de rationalisering van tal van rechtsplegingen, en hoofdzakelijk door de eenvormigheid van de burgerlijke procedure (28).

6. Hoe sterk ook de eerbiedige bewondering moge zijn die ieder niet vooringenomen beoefenaar van de onderscheiden takken van de rechtswetenschap voor zodanige prachtige inspanning en bereikte uitslagen noodzakelijk moet betuigen, en al werd herhaaldelijk de hoop uitgedrukt dat de Wetgevende Kamers de *eenheid van conceptie* van het werk zouden eerbiedigen (29), toch zou ten opzichte van de thans bestaande versnippering van de jurisdictionele macht tussen de gemeenschappelijke rechtscolleges en de uitzonderingsgerechten, meer bepaald de rechtbanken van koophandel en de arbeidsgerechten, een regeling worden getroffen, die door gezaghebbende specialisten van het judiciair recht, zoals Professor Henri Solus, reeds in 1950 terecht als een « regressie van de gerechtelijke organisatie » aangeklaagd werd (30).

Uit de verslagen, uitgebracht door de heer senator C. De Baeck, zowel namens de verenigde Senaatscommissies voor de Justitie en voor Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Voorzorg, als ter openbare vergadering van de Senaat op 6 april 1965, is immers gebleken dat, in verband met bepaalde « opinie-stromingen » in sommige commerciële kringen en werknemersorganisaties, « ernstige meningsverschillen » zijn gerezen, die, wegens beschouwingen welke niet altijd de bevordering van het algemeen belang op het oog hadden, de voorgestelde eenmaking van de burgerlijke, handels- en arbeidsgerechten in één enkele arrondissementsrechtbank vijandig gestemd waren (31).

Deze verscheidene standpunten hebben de toenmalige Minister van Justitie, de heer Pierre Vermeylen, die er vooral om bekommerd was, voor zodanige belangrijke hervorming van onze rechtsinstellingen, een zo ruim mogelijke steun te vinden, ertoe genoot « een oplossing voor te stellen, welke de twee zienswijzen, die tijdens de werkzaamheden van de Commissies tot uiting waren gekomen, nader bij elkaar bracht » (32).

7. De op grond van de ingediende en aangenomen amendementen voorgestelde oplossing, waarbij de juristen van de Senaatscommissie, — al was het ook voor sommigen met uitgesproken tegenzin —, zich hebben neergelegd wegens door de verslaggevers uiteengezette redenen (33), en die vervolgens door de Senaat op 7 april 1965, op de vooravond van een Parlementsontbinding, zonder veel discussies werd bijgetreden, schenkt aan de rechtbanken van koophandel en aan de arbeidsgerechten, die in het oorspronkelijk ontwerp nochtans hun autonomie hadden behouden, hun volledige *onafhankelijkheid* terug, terwijl de *arrondissementsrechtbank*, sluitsteen van het ontwerp Van Reepinghen, herleid wordt tot een *loutere bevoegdheidsrechtbank* (34).

8. Afgezien van de inrichting van de vrederechten en van de politierechtbanken, waarover hier niet kan worden uitgeweid, kan de nieuwe gerechtelijke organisatie als volgt worden geschetst:

I. Wat de rechtbanken betreft

Er is, in ieder gerechtelijk arrondissement, een arrondissementsrechtbank, een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank en een rechtbank van koophandel (35), en elk van de rechtbanken van eerste aanleg, arbeidsrechtbanken en rechtbanken van koophandel heeft haar eigen wezen en structuur, *onafhankelijk van beide andere*, haar eigen voorzitter, (eventueel) ondervoorzitter(s) en rechters die er *bij uitsluiting* hun ambt uitoefenen.

« Zij kunnen dus geen zitting nemen in rechtbanken waarin zij niet werden benoemd, zelfs niet ter vervanging van een zieke of wettig verhinderde rechter. » (36)

Van meetaf aan dient echter te worden gewezen op de *artikelen 98 en 99* van het Senaatsontwerp.

Naar luid van die bepalingen, wanneer een rechter wettig verhinderd is, of wanneer er een plaats van rechter openstaat in een rechtbank van eerste aanleg of van koophandel, kan de eerste voorzitter van het hof van beroep, bij beschikking, aan een rechter of aan een plaatsvervangend rechter uit het rechtsgebied van het hof opdracht geven in de betrokken rechtbank tijdelijk zijn ambt te vervullen, mits wel te verstaan de door de Grondwet vereiste voorwaarde dat de betrokken magistraat deze opdracht vooraf zou hebben *aanvaard* (37), en dat het gaat om een rechter die zijn functies uitoefent in een *gelijkaardige* rechtbank.

Dezelfde macht wordt uitgeoefend door de eerste voorzitter van het arbeidshof (zie verder onder nrs 15 tot 18), wanneer het een arbeidsrechtbank (zie verder onder nr. 10) betreft, en mits vervulling van dezelfde grondwettelijke voorwaarde.

In beide gevallen wordt die beschikking gegeven op vordering of op advies van de procureur-generaal bij het hof van beroep.

De opdracht eindigt wanneer de oorzaak, die er de reden van was, vervalt; doch, voor de zaken waarover op dit ogenblik de debatten aan gang of die in beraad zijn, blijft de opdracht gelden tot aan het vonnis.

Aan de andere kant, voor de duur van zijn afvaardiging, blijft de aangestelde magistraat geldig kennis nemen van de zaken waarover, in zijn rechtbank, de debatten aan gang waren of die ter beraadslaging lagen, en waarin hij zitting had vóór de uitwerking van zijn opdracht.

Het aldus gehuldigd stelsel, dat trouwens besloten lag in het ontwerp van de Koninklijke Commissaris (38), en overigens thans reeds bestaat, zij het ook mits andere modaliteiten, voor de delegatiemogelijkheden van de magistraten van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken en bij het militair gerecht, zomede van de griffiers en personeelsleden van de griffies (39), mag als een uitstekend initiatief worden beschouwd. Het zal eindelijk aan de voor de regelmatigheid van de rechtsbedeling verantwoordelijke korpsoversten toelaten het belangrijk euvel te keer te gaan van de ontredde, die zich tot nog toe geregeld voordoet, vooral in de rechtbanken die slechts uit een beperkt aantal rechters zijn samengesteld, in geval aldaar een magistraat door een langdurige ziekte van de uitoefening van zijn functies verwijderd wordt, of wanneer, — wat jammer genoeg zo dikwijls het geval is —, gedurende ettelijke maanden op de vervanging van een aftreurend of overleden rechter moet gewacht worden.

A. De rechtbank van eerste aanleg

9. Haar uitbouw in drie afdelingen — burgerlijke, correctionele en jeugdrechtbank — verschilt niet van

die welke door de thans vigerende wetten geregeld wordt, behalve het voortaan definitief in stand houden van het bij de sine die verdaagde tijdelijke wet van 25 oktober 1919 voorlopig gehuldigd stelsel van de *alleensprekende rechter in burgerlijke en in strafzaken* (40), en het invoeren van de instelling van één of meer *beslagrechters*, die kennis zullen nemen van alle zoals in kortgeding ingestelde en behandelde voordeelingen betreffende bewaarde beslagen, middelen tot tenuitvoerlegging, modaliteiten inzake kantonement, en dies meer, en tevens belast worden met een algemene opdracht van toezicht over de tenuitvoerleggingen en de regelmatigheid der procedures (41).

B. De arbeidsrechtbank

10. Het toevertrouwen, in ieder arrondissement, van de bevoegdheid om kennis te nemen van alle geschillen inzake sociaal recht aan de *enige rechtsmacht van één enkel arbeidsgerecht*, en dit binnen het raam van de *gerechtelijke orde*, zoals de Koninklijke Commissaris het trouwens had voorgesteld, wordt gehandhaafd (42).

De arbeidersrechtbank blijft echter niet meer, zoals bij dit ontwerp was geregeld, een loutere *afdeling* van de arrondissementsrechtbank, doch wordt voortaan een *onafhankelijk rechtcollege met eigen structuur*.

Het voorzitterschap van de arbeidsrechtbank en van haar verscheidene kamers wordt toevertrouwd aan *beroepsrechters* (43), benoemd door de Koning, op de gezamenlijke voordracht van de Ministers van Justitie en van Arbeid (44). In iedere kamer worden zij bijgestaan door *sociale rechters-assessoren*, benoemd door de Koning, op dezelfde dubbele voordracht, uit kandidatenlijsten die respectievelijk door organisatie van werkgevers, werknemers en zelfstandigen worden voorgedragen (45). Een rechter-assessor wordt benoemd als werkgever, de andere als werknemer, arbeider of bediende, en, voor de geschillen die betrekking hebben op de maatschappelijke zekerheid van de zelfstandigen, wordt een assessor benoemd als werknemer en de andere als zelfstandige. Heeft het geschil betrekking op een mijnwerker, zeeman, zeevisser, schipper of havenarbeider, dan moet de rechter in sociale zaken, in de mate van het mogelijk, behoren tot dezelfde categorie als de betrokken werknemer (46).

De kamers van de arbeidsrechtbank, die kennis nemen van de geschillen betreffende allerhande arbeids-overeenkomsten (47), bestaan benevens de voorzitter-beroepsrechter, uit een werkgever en een werknemer, arbeider of bediende, naar gelang van de hoedanigheid van de betrokken werknemer. Rijst er een *geschil omtrent die hoedanigheid*, dan zetelt de kamer met een voorzitter en vier assessoren, waarvan twee werkgevers, een werknemer-arbeider en een werknemer-bediende, zodat aldus verholpen wordt de belangrijke verdragging, die thans maar al te dikwijls te betreuren valt, wanneer de onbevoegdheid van een kamer van de werkrechtersraad ter wille van de hoedanigheid van de betrokken werknemer opgeworpen wordt.

C. De rechtbank van koophandel

11. Ingesteld in ieder gerechtelijk arrondissement (zie voetnoot nr. 35), bestaat de rechtbank van koophandel, onder het voorzitterschap van een rechter in deze rechtbank, uit één of meer kamers, ieder voorgezeten door een rechter in dezelfde rechtbank, die allen *beroepsmagistraten* zijn (48). Ieder kamer telt bovendien twee *rechters-assessoren*.

Worden de rechters in deze rechtbank benoemd door de Koning mits vervulling van dezelfde voorwaarden als die welke vereist worden voor de rechters in de

rechtbanken van eerste aanleg (49), zo worden de rechters-assessoren in handelszaken, mits zij sommige voorwaarden vervullen (50), ook door de Koning benoemd, maar op de gezamenlijke voordracht van de Ministers die respectievelijk de Justitie, Economische Zaken en Middenstand in hun bevoegdheid hebben (51).

De nopens het voorzitterschap en de samenstelling van de rechtbanken van koophandel en haar kamers door sommige voorzitters van en referendarissen bij de thans rechtsprekende consulaire gerechten, zomede door sommige kamers voor handel en nijverheid, geopperde bezwaren werden door de Senaatscommissies grotendeels weerlegd en verworpen, terwijl andere nochtans, o.m. inzake bevoegdheid, ingevolg werden (52).

12. Vermits geoordeeld werd dat, in ieder gerechtelijk arrondissement, buiten de rechtbank van eerste aanleg, een rechtbank van koophandel en een arbeidsrechtbank moesten worden opgericht, is het nagenoeg vanzelfsprekend dat, in sommige arrondissementen, wegens het minder talrijk of zelfs gering aantal zaken wier berechting aan deze uitzonderingsrechtbanken wordt opgedragen, de beroepsrechters aldaar geen volledige dagtaak zullen vervullen, laat staan geen dagelijkse bedrijvigheid zullen hebben, wat, onder alle oogpunten, een bezwaar is (53).

Om het te verhelpen hebben de Senaatscommissies de mogelijkheid voorzien van de *gelijktijdige benoeming* van één zelfde magistraat voor de uitoefening van zijn ambt in verscheidene rechtbanken van *dezelfde categorie* in hetzelfde rechtsgebied van het Hof van beroep (54).

Bij toepassing van deze bepaling zal één zelfde ondervoorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, of één zelfde voorzitter van, ondervoorzitter of recher in een rechtbank van koophandel of arbeidsrechtbank als dusdanig en tegelijkertijd kunnen benoemd worden b.v. in de rechtbank van koophandel te Veurne en in die te Ieper, of in de arbeidsrechtbank te Kortrijk en in die te Oudenaarde.

Afgezien van de al dan niet grondwettelijkheid van deze regeling t.o.v. de ondervoorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg (55), zal bovendien haar regeling, in menig geval, een zeker voorbehoud vergen in verband met de voordelen welke noodzakelijk voortvloeien uit de sedentaire uitoefening van een gerechtelijke ambt, en dienvolgens uit een bestendig en met de dag meer geboden medeleven van de magistraat met de rechtzoekenden van zijn ambtsgebied, met hun zorgen en hun behoeften, met hun levensopvattingen en gebruiken, wat, bij het berechten van hun geschillen, vooral in economische en sociale aangelegenheden, beslist niet zonder belang is.

D. De arrondissementsrechtbank

13. Terwijl, in het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek van de Koninklijke Commissaris, de arrondissementsrechtbank, waarvan rechtbank van eerste aanleg, arbeidsrechtbank en rechtbank van koophandel, slechts in die *enige rechtbank gegroepeerde afdelingen* waren, en de aldaar zetelende beroepsrechters allen magistraten waren van diezelfde rechtbank, die onder het voorzitterschap stond van één enkel magistraat, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (56), werd — zoals reeds vermeld — die verheugende unificering en centralisering van gerecht en rechtsmacht, m.i. spijtig genoeg, in het ontwerp van de Senaat prijs gegeven, doch de instelling van de arrondissementsrechtbank werd er behouden. Immers, in de Senaatscommissies schijnt men er zich degelijk van bewust te zijn geweest dat het naast elkaar bestaan van de recht-

bank van eerste aanleg en van de uitzonderingsrechtbanken de thans latente en zo gehekelde bezwaren van de bevoegdheidsgeschillen zou verscherpen.

In het ontwerp van de Koninklijke Commissaris was, in de schoot van de arrondissementsrechtbank, ingeval van betwisting over de bevoegdheid, de verwijzing van een procedure van de ene afdeling naar een andere afdeling van diezelfde rechtbank ten slotte een *loutere toebedelingsmoeilijkheid*. Zeer oordeelkundig had hij derhalve voorgesteld de regeling van deze bevoegdheidsgeschillen op te dragen aan de *voorzitter van de arrondissementsrechtbank*, die, na de partijen te hebben gehoord, zonder formaliteit en zonder kosten, een beschikking verleende, tegen dewelke geen ander rechtsmiddel kon worden ingesteld dan de voorziening tot cassatie door de Procureur-generaal bij het Opperste Gerechtshof, binnen vijftien dagen na de uitspraak van de beschikking (57).

Daar het door de Senaatscommissies opgevat stelsel het gevaar voor vermenigvuldiging van bevoegdheidsgeschillen in ruimere mate zou laten bestaan, was het dienvolgens onontbeerlijk de prejudiciële regeling ervan te verzekeren.

Ten einde die bevoegdheidsgeschillen dan toch op een tamelijk vlugge en gemakkelijke wijze te beslechten, heeft het ontwerp van de Senaat deze opdracht toevertrouwd aan een *driedelig college* dat, onder de naam van arrondissementsrechtbank, samengesteld is uit de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, de voorzitter van de arbeidsrechtbank, en de voorzitter van de rechtbank van koophandel, of hun plaatsvervangers, college waarvan het voorzitterschap toekomt, niet aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, maar aan de *oudste in rang van de voorzitters* (58). Of deze regeling, die het evenwicht betracht tussen de drie voorzitters, als een aanvaardbare oplossing kan beschouwd worden, durf ik betwijfelen, want ze doet blijkbaar onredelijk voor, wanneer men even in overweging neemt dat de voorkeur, en derhalve de voorrang, normaliter en logisch behoort te worden gegeven aan deze van de drie voorzitters, voor wiens benoeming meer selectieve voorwaarden zijn gesteld, en dus meer waarborgen worden geboden, dan voor de twee anderen, zodus aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, de enige van de drie voorzitters die benoemd wordt uit een dubbele lijst van kandidaten respectievelijk voorgedragen door het Hof van beroep en door de bevoegde provincieraad (Art. 99, tweede lid, van de Grondwet; art. 196 van het Senaatsontwerp).

De opmerking klemmt te meer daar, in feite, na verloop van een zekere termijn die op het inwerkingtreden van het Gerechtelijk Wetboek zal volgen, de arrondissementsrechtbank praktisch nooit zal voorgezeten worden door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, doch nagenoeg steeds door de voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel. Laatstgenoemde voorzitters zullen inderdaad altijd jong benoemd worden, zonder voorafgaande carrière, althans in de rechtbanken van tweede klasse, terwijl daarentegen de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, in het algemeen, aan een reeds gevorderde leeftijd worden benoemd, na een vrij lange loopbaan als rechter, onderzoeksrechter, jeugdrechter en ondervoorzitter. Inderdaad, in het rechtgebied van het hof van beroep Gent b.v., was tot nog toe de gemiddelde leeftijd van de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, ongeveer 60 jaar.

Onredelijk is het, en tevens strijdig met de gezonde hiërarchie en benutting van de bevoegdheden, dat een bejaarde en ervaren voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, met de ruime en belangrijke verantwoor-

delijkheden die hem opgedragen worden, en die de leiding heeft van een burgerlijke rechtbank, van een correctionele rechtbank en van een jeugdrechtbank, met meestal talrijke kamers, als tweede of als derde bijzitter zou moeten zetelen onder het voorzitterschap van een jonge voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel.

Naar mijn oordeel, dient dan ook het voorzitterschap van de arrondissementsrechtbank van rechtswege te worden toevertrouwd aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, omdat, buiten de hierboven gedane vaststellingen :

1°) de rechtbank van eerste aanleg alleen de volheid van jurisdictie heeft en ook in sociale en handelszaken vonnist, wanneer haar onbevoegdheid niet wordt opgeworpen (art. 568 van het Senaatsontwerp); ook de voorzitter van die rechtbank heeft alleen de volheid van jurisdictie in dringende zaken (art. 584 van het Senaatsontwerp);

2°) de rechtbank van eerste aanleg een grotere belangrijkheid heeft dan de twee andere rechtbanken, vermits zij drie rechtbanken omvat : burgerlijke rechtbank, correctionele rechtbank en jeugdrechtbank;

3°) de rechtbank van eerste aanleg (ook de rechtbank van koophandel trouwens) als gerecht in hoger beroep uitspraak doet : zij neemt immers kennis van het hoger beroep ingesteld tegen de vonnissen uitgesproken door de politierechtbank (art. 174 - W.Sv.); daarentegen wijst de arbeidsrechtbank nimmer in graad van hoger beroep, want zij neemt kennis van de geringste geschillen.

Het valt m.i. te vrezen dat, zo de regeling, zoals zij thans in het Senaatsontwerp wordt voorzien, gehandhaafd wordt, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zich, in de arrondissementsrechtbank steeds zal doen vervangen door een van zijn plaatsvervangers, met het spijtig gevolg dat deze bevoegdheidsrechtbank zeer snel slechts een vrij betrekkelijk gezag zal genieten.

Bovendien, ofschoon de procedure, ter berechting van de bevoegdheidsgeschillen door dit rechtscollege, een minimum van formaliteiten omvat (59), valt het niettemin te vrezen dat zij heel wat meer vertragingen zal teweegbrengen dan die welke opgevat werd in het voorstel van de Koninklijke Commissaris.

Nochtans, ook in het door de Senaat goedgekeurd ontwerp, bepaalt artikel 642 dat de beslissingen van de arrondissementsrechtbank inzake bevoegdheid, zelfs bij verstek gegeven, enkel vatbaar zijn, binnen vijftien dagen na de uitspraak, voor voorziening tot cassatie door de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie (60).

II. Wat de hoven van beroep en de arbeidshoven aangaat

A. Het Hof van beroep

14. Het eenheidsstelsel opgevat en voorgesteld door de Koninklijke Commissaris door het instellen, in de schoot van het hof van beroep, van kamers voor commerciële zaken en kamers voor sociale zaken, met, voor deze laatste, mogelijkheid tot decentralisatie ter zetelplaats van de belangrijke arrondissementsrechtbanken (61), werd door de Senaatscommissie volledig prijs gegeven. Men is er immers tot het besluit gekomen dat het hoger beroep tegen de vonnissen gewezen door de rechtbanken van koophandel, zoals voorheen kon berecht worden door de burgerlijke kamers van het hof van beroep, en het daartoe niet vereist bleek dat lekerichters (raadsheren-assessoren) de medewerking zouden verlenen van hun nochtans nuttige en aangeprezen

technische bevoegdheid die zij door de dagelijkse zaken-praktijk hebben opgedaan.

Nu, sinds nagenoeg anderhalve eeuw, de rechtspraak van de burgerlijke kamers van de hoven van beroep in zaken van koophandel, ter mijner kennis, weinig of geen aanleiding heeft gegeven tot kritiek, wil het mij voorkomen dat men het als een gegronde zienswijze mag aanvaarden, met Professor Marcel Storme voor te houden dat de door de Koninklijke Commissaris voorgestelde inrichting van kamers voor handelszaken met consulaire raadsheren-assessoren in de schoot van ieder hof van beroep werkelijk als een « onaanvaardbare anomalie » te beschouwen was, omdat « men blijkbaar uit het oog verloren had dat het bezwaar van een recht-bank van koophandel, bestaande uit lekerechters, grotendeels gecompenseerd wordt door het hoger beroep bij een rechtscollege dat uitsluitend uit juristen bestaat ». (62).

Zo derhalve de structuur van het hof van beroep uiteindelijk geen wijzigingen heeft ondergaan (63) met betrekking tot het berechten in graad van hoger beroep van de vonnissen gewezen door de rechtbanken van koophandel, waarom heeft een gelijkaardige redenering, die tot dit « statu-quo ante » heeft doen besluiten, nochtans geen ingang gevonden ten opzichte van de door de Koninklijke Commissaris voorgestelde sociale kamers van het hof van beroep? Waarom heeft men niet, in ditzelfde perspectief, logisch willen aanvaarden dat, ook inzake geschillen van sociaal recht, ten slotte meer waarborgen te vinden waren in het opdragen van het hoger beroep tegen de beslissingen van de arbeidsrechtbanken aan kamers van het hof van beroep uitsluitend samengesteld uit juristen, zij het dan ook mits vervulling door de raadsheren, die in deze kamers zitting zouden houden, van bepaalde recruteringsvoorwaarden onder oogpunt van de grondige kennis van het sociaal recht en van zijn instellingen, zomede van voldoende specialisering voor het beoefenen van deze met eigen discipline aangemerkte tak van de rechtswetenschap?

Buiten sommige door leden van de Senaatscommissie voor de Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Voorzorg uitgebrachte opwerpingen (64), waarvan het evenwel zou kunnen bewezen worden dat hun aard en draagwijdte fel overdreven zijn, en thans met de dag meer door de werkelijkheid worden tegengesproken, is het te vergeefs dat ik in de bescheiden houdende de parlementaire werkzaamheden een rechtvaardigend antwoord op deze vragen heb gezocht, tenzij het vast besluit aan de rechtsmacht van het arbeidsgerecht, ook in graad van hoger beroep, een *voledige zelfstandigheid* te verzekeren.

Dit opzet werd verwezenlijkt door het instellen in het rechtsgebied, van ieder hof van beroep, en op een evenwijdig niveau, van een arbeidshof (65).

B. Het arbeidshof

15. Zowel ten opzichte van zijn samenstelling dan wel onder oogpunt van de gestelde recruteringsvoorwaarden en de benoemingswijze van zijn leden, vertoont het arbeidshof een eigenaardige structuur.

Deze nieuwe gerechtelijke instelling bestaat uit een eerste-voorzitter, kamervoorzitters, raadsheren in het arbeidshof en raadsheren in sociale zaken; plaatsvervangende raadsheren in sociale zaken worden benoemd om tijdelijk de verhinderde raadsheren in sociale zaken te vervangen (66).

De eerste-voorzitter en de kamervoorzitters van het arbeidshof worden echter niet verkozen door het arbeidshof zelf tussen zijn raadsheren, en voor de raadsheren wordt voor hun benoeming geen enkele vooraf-

gaande voordracht vereist noch door het arbeidshof, noch door de provinciale raad; *allen* worden *rechtstreeks benoemd door de Koning*, op gezamenlijke voordracht van de ministers die de Arbeid en de Justitie in hun bevoegdheid hebben (67).

De ontvankelijkheidsvoorwaarden om tot raadsheer in het arbeidshof te kunnen benoemd worden zijn dezelfde als die welke gesteld worden voor de benoeming tot raadsheer in het hof van beroep, met name: volle vijfendertig jaar oud zijn, doctor in de rechten, en in België ten minste vijf jaar werkzaam zijn geweest aan de balie, een gerechtelijk ambt hebben vervuld, of een ambt hebben uitgeoefend bij de Raad van State, of de rechtswetenschap hebben onderwezen aan een universiteit (68).

16. Naar mijn oordeel, valt het te betreuren dat het Senaatsontwerp voor de benoeming van deze beroeps-magistraten in het arbeidshof *niet de minste vereiste heeft gesteld van specialisering in het sociaal recht*, dit recht dat een geschreven recht geworden is, rijk aan verscheidene, ja zelfs menigvuldige, nauwgezette en vooral ingewikkelde wettelijke en reglementaire bepalingen, die, — laat het ons grif toegeven —, enkel door gespecialiseerde juristen gekend zijn en in de praktijk kunnen gebracht worden (69).

De magistratuur die ertoe geroepen wordt dit recht toe te passen moet dan ook vertrouwd zijn met de problemen gerezen bij de betrekkingen en verhoudingen tussen werkgevers en werknemers, tussen organismen van sociale zekerheid en hun aangesloten verzekeren.

Na op dit specialiseringsvereiste met klem te hebben gewezen (70), had de Koninklijke Commissaris, voor de benoeming zowel van de voorzitter van de afdelingen « arbeidsrechtsbank » in de arrondissements-rechtbank als voor die van de « sociale kamers » in de hoven van beroep, de vervulling voorzien van de voorwaarde dat zij houder zouden zijn van het diploma van *licentiaat in het sociaal recht*; de teksten (71) dienaangaande door hem opgesteld, werden trouwens uitgewerkt in volkomen overeenstemming met de faculteit der rechtsgeleerdheid in ieder van onze vier universiteiten, waar gespecialiseerde afdelingen gewijd aan de diepgrondige studie van het sociaal recht werden ingericht, waarvan de programma's bovendien voorzien in praktische oefeningen over sociaal recht en in doelmatige stages bij industriële en handelsondernemingen.

In het huidig economisch en sociaal ontwikkelings-processus met de erbij komende verwikkelingen van de communautaire verhoudingen, vindt het gebrek aan zodanige specialisering van de beroepsmagistraat in een arbeidshof een onvoldoende compensatie in de loutere paritaire samenstelling van werkgevers en werknemers der kamers die kennis moeten nemen van geschillen van sociaal recht (72).

Zou men dan ook de hoop mogen koesteren dat deze in het huidige ontwerp ontstane leemte door de Kamer van Volksvertegenwoordigers zal worden aangevuld (73), temeer daar de overgangsbepalingen van het Senaatsontwerp reeds een voldoende overschakeling toelaten naar het nieuw regime (74)?

De rechtzoekende heeft, naar ik meen, recht op die waarborg vanwege de justitie (75).

17. De beroepsmagistraten die het arbeidshof samenstellen dienen bovendien, bij de uitoefening van hun functies, bijgestaan te worden door *werkende en plaatsvervangende raadsheren-assessoren in sociale zaken*, die, om tot dit ambt te kunnen benoemd worden, ten minste dertig jaar oud moeten zijn (76), en wier kan-

didatuur, naar gelang zij zullen dienen op te treden als werkgever, als werknemer-arbeider, als werknemer-bediende of als zelfstandige, respectievelijk voorgedragen wordt door de desbetreffende representatieve organisaties ⁽⁷⁷⁾. De benoeming geschiedt vervolgens door de Koning op voordracht van de minister die de Arbeid in zijn bevoegdheid heeft ⁽⁷⁸⁾, en dit voor een hernieuwbare termijn van drie jaar ⁽⁷⁹⁾; het besluit van benoeming bepaalt tevens het taalselsel van de betrokkene ⁽⁸⁰⁾.

18. Het aldus samengesteld arbeidshof bestaat uit *kamers*, die zitting houden met een raadshere en, naar gelang het geval, met twee of vier raadsheren-assessoren in sociale zaken.

a) Gaat het om het kennis nemen van een hoger beroep tegen een vonnis van de arbeidsrechtbank betreffende een geschil inzake arbeids- of leerovereenkomst, of een geschil van burgerlijke aard dat het gevolg is van een inbreuk op de wetten en besluiten betreffende de arbeidsreglementering en de aangelegenheden onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank ⁽⁸¹⁾, dan zetelt de kamer, buiten de voorzitter, met een raadshere-assessor benoemd als werkgever en een raadshere benoemd als werknemer-arbeider of als werknemer-bediende, naar gelang de hoedanigheid van de betrokken werknemer ⁽⁸²⁾.

b) Die kamers bestaan evenwel uit twee raadsheren-assessoren benoemd als werkgever, en twee raadsheren-assessoren respectievelijk benoemd als arbeider en als bediende, dus in totaal uit vijf leden, wanneer het hoger beroep gericht is tegen een vonnis, uitgesproken door een kamer van de arbeidsrechtbank zetelende met vier rechters in sociale zaken ⁽⁸³⁾.

c) In geval kennis moet genomen worden van een hoger beroep tegen een vonnis gewezen door de arbeidsrechtbank in een geschil tussen werknemers naar aanleiding van het werk, of betreffende de overeenkomst voor versnelde beroepsopleiding, of tussen de personen die samen een beroep uitoefenen waarbij hoofdzakelijk handenarbeid wordt verricht, o.m. tussen een schipper ter visserij en de schepelingen met wie hij geassocieerd is ⁽⁸⁴⁾, dan bestaat de kamer, buiten de voorzitter, uit twee raadsheren-assessoren, respectievelijk benoemd als werkgever en als werknemer.

Hetzelfde geldt voor de geschillen inzake vergoeding van schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, ongevallen op de weg van en naar het werk, en beroepsziekten ⁽⁸⁵⁾, alsook voor de geschillen inzake sociale zekerheid van de niet-zelfstandigen, opgesomd in artikel 580 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp, en de geschillen betreffende de instelling en de werking van de ondernemingsraden, of van de diensten en comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen ⁽⁸⁶⁾.

d) Wanneer het arbeidshof kennis dient te nemen van het hoger beroep tegen een vonnis gewezen door de arbeidsrechtbank in een geschil betreffende de sociale zekerheid van zelfstandigen en de toepassing van de administratieve sancties door de desbetreffende wetgeving bepaald, ofwel inzake de voorziening tegen een ministeriële beslissing over een verzoek om tegemoetkoming voor gebrekkigen, verminkten, blinden, doven en stommen, of nog in een geschil betreffende de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de wet betreffende de sociale reclassering van de minder validen, moet de kamer bestaan, buiten de voorzitter, uit twee raadsheren-assessoren, van wie de ene benoemd is als zelfstandige en de andere als werknemer ⁽⁸⁷⁾.

e) Heeft het geschil, waarin tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank hoger beroep werd ingesteld, betrekking op een werknemer die mijnwerker, zeeman, zeevisser, schipper of havenarbeider is, dan moet, in de mate van het mogelijke, de raadshere-assessor in sociale zaken benoemd als werknemer bovendien tot dezelfde categorie behoren als de betrokken werknemer ⁽⁸⁸⁾.

Zo tot die enigszins saaie uiteenzetting van de inwendige samenstelling der kamers van het arbeidshof overgegaan werd, dan was het vooral om te wijzen op de waarborgen die men aldus aan de gedingvoerende partijen heeft willen verzekeren, niet enkel door de pariteit van de raadsheren-assessoren in sociale zaken in de schoot van één zelfde kamer, doch bovendien hoofdzakelijk door de selectie van hun technische kennis en praktische ervaring van de problemen, waarvan de oplossing hun wordt toevertrouwd. Deze vaststelling versterkt de noodzakelijkheid van de specialisering in sociaal recht die van de beroepsmagistraten in het arbeidshof dient te worden vereist tot voorafgaande voorwaarde van hun benoeming (zie onder nr. 16 hierboven).

* * *

19. Heeft de Senaat, mits verzaking van het eenheidsconcept van jurisdictie voorgesteld door de Koninklijke Commissaris, de zelfstandigheid en de onafhankelijkheid van de uitzonderingsgerechten ten opzichte van de rechtscollages van gemeen recht gehandhaafd ⁽⁸⁹⁾, toch is er een instelling, die door haar eenheid, haar ondeelbaarheid en haar onafhankelijkheid, zowel t.o.v. de hoven en rechtbanken en haar eigen hiërarchische inrichting als tegenover de uitvoerende macht ⁽⁹⁰⁾, ertoe bestemd was de ganse hernieuwde gerechtelijke organisatie, zowel in eerste instantie als in graad van hoger beroep, in feite nagenoeg te overkoepelen.

Die instelling is: het *openbaar ministerie*, waarvan de inwendige inrichting door het Senaatsontwerp in buitengewone mate wordt veruimd en de institutionele grondvesten niet enkel bestendigd maar zelfs versterkt worden. Tevens, en wel hoofdzakelijk, worden de reeds zo menigvuldige en belangrijke opdrachten waarmede dit korps met de dag meer belast wordt, voortaan, zowel bij zijn optreden in burgerlijke en commerciële zaken als in sociale zaken, aanzienlijk uitgebreid, derwijze en zodanig dat men wellicht het openbaar ministerie kan beschouwen als de brug welke in ieder rechtsgebied geslagen werd tussen rechtbanken van eerste aanleg, rechtbanken van koophandel en arbeidsrechtbanken, tussen hof van beroep en arbeidshof.

Zou aldus onrechtstreeks de eenheid kunnen bereikt worden, die men in de Senaatscommissie op het altaar van bepaalde groepsbelangen heeft opgeofferd?

Deze rechtmatige hoop moge met vastheid rijzen uit de navolgende vaststellingen en beschouwingen.

20. A. Voortaan zal de *procureur des Konings*, onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal bij het hof van beroep, het ambt van het openbaar ministerie in ieder gerechtelijk arrondissement uitoefenen, niet enkel meer bij de rechtbank van eerste aanleg, doch bovendien bij de arrondissementsrechtbank, de rechtbank van koophandel en de politierechtbanken van het arrondissement ⁽⁹¹⁾.

a) Bij de *politierechtbanken in ieder gerechtelijk arrondissement*.

21. In overeenstemming met de overtuigende vaststellingen en de afdoende besluiten van vooraanstaande

magistraten van het openbaar ministerie ⁽⁹²⁾, en op grond van de oordeelkundige beschouwingen uitgebracht door de Koninklijke Commissaris, wordt aan het tot nog toe vigerend stelsel van het openbaar ministerie bij de politierechtbank verzaakt: «het toevertrouwen van de uitoefening van de publieke vordering aan de politiecommissaris, wanneer er een is, of aan de burgemeester of aan de schepen van de gemeente waar de politierechtbank zetelt, is immers door de vereisten van deze tijd voorbijgestreefd,» terwijl de huidige organisatie van de politieparketten niet meer aangepast is aan de ontwikkeling van de strafzaken o.m. in het domein van het wegverkeer; deze parketten hebben dan ook behoefte aan juridische leiding ⁽⁹³⁾.

Derhalve wordt door het Senaatsontwerp houdende het Gerechtelijk Wetboek de uitoefening van de publieke vordering vóór al de politierechtbanken van het arrondissement toevertrouwd aan de procureur des Konings, bijgestaan door zijn substituten, terwijl het personeel van de politieparketten, dat tot nog toe in overgrote meerderheid samengesteld is uit adjunct-politiecommissarissen en politieagenten, zodus uit gemeentepersoneel, geleidelijk zal vervangen worden door rijkspersoneel, waarvan het principieel statuut, onder voorbehoud van verdere uitwerking, door de artikelen 182 tot 185 van het ontwerp bepaald wordt.

Het ontwerp van de Koninklijke Commissaris voorzagt echter dat de procureur des Konings en zijn substituten, in de uitoefening van hun ambt bij de politierechtbank bijgestaan *worden* door een of meer politiecommissarissen van het arrondissement ⁽⁹⁴⁾.

Deze bepaling werd door de Senaat geamendeerd in deze zin dat de bijstand van politiecommissarissen *enkel facultatief wordt*, «wanneer de dienstbehoeften zulks vereisen» ⁽⁹⁵⁾.

Door de aldus gehuldigde hervorming worden, op het niveau van de loutere overtredingen en van de onder de bijzondere bevoegdheid van de politierechtbanken ressorterende wanbedrijven, zowel het strafrechtelijk opsporingsonderzoek als de uitoefening van de publieke vordering gecentraliseerd in handen van de procureur des Konings en door hem benaastigd. Nochtans zal deze hervorming de degelijke oplossing vereisen van belangrijke praktische problemen, onder oopunt van inwendige organisatie van ieder parket, werkverdeling tussen de substituten, aanwerving van geschikt parketpersoneel, inrichting van aangepaste lokalen, zomede van doelmatig toezicht en efficiënte leiding door de procureur des Konings, in het belang van de eenheid in de rechtsbedeling en van de rechtspraak in politiezaken.

b) *Bij de rechtbank van koophandel in ieder gerechtelijk arrondissement.*

22. Tot nog toe werd het openbaar ministerie uit de gerechtszalen van de rechtbank van koophandel geweerd; zijn optreden werd er slechts voorzien inzake van rechtsbijstand ⁽⁹⁶⁾, terwijl, inzake faillissement, *artikel 464, boek III*, van het Wetboek van Koophandel (faillissementswet van 18 april 1851) enkel aan de procureur des Konings het recht verleent aanwezig te zijn bij alle verrichtingen van het faillissement, inzake te nemen van de boeken en bescheiden van de gefailleerde, zijn toestand te onderzoeken en zich door de curators alle inlichtingen te doen geven die hij nuttig acht ⁽⁹⁷⁾.

In een tijd waarin het economisch recht en zijn reglementering, wegens de progressieve tussenkomsten van de openbare macht, geleidelijk van het privaat naar

het publiek recht overhelt ⁽⁹⁸⁾, en in een gemeenschap waarin de complexiteit van het handelsverkeer, van het bedrijfsleven en van de inwendige, communautaire en andere internationale rechtsverhoudingen de openbare en partikuliere rechten, belangen en verplichtingen verstrengelen en soms versmelten, is het nagenoeg opvallend geworden in welke sterke mate, bij het onderzoek en het berechten van geschillen die bij de consulaire jurisdictie aanhangig worden gemaakt, de bijstand, het toezicht en het optreden van het openbaar ministerie een noodzakelijkheid geworden is. Om enkel gewag te maken van het vennootschapsrecht en van de uitgebreide, microcosmische stof van het faillissement, het gerechtelijk akkoord en het uitstel van betaling, hoe dikwijls werd reeds ten deze, o.m. vóór het hof van beroep, de afwezigheid van het openbaar ministerie in de rechtbank van koophandel niet betreurd en als een spijtige leemte aangevoeld, die tot onherstelbare schade zoniet tot een bepaalde krenking van de openbare orde aanleiding had gegeven ⁽⁹⁹⁾.

Ingaande op de desbetreffende door de Koninklijke Commissaris geformuleerde opvattingen ⁽¹⁰⁰⁾, bekrachtigt het Senaatsontwerp van Gerechtelijk Wetboek dan ook het principe dat de procureur des Konings, onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal bij het hof van beroep, het ambt van het openbaar ministerie uitoefent bij de rechtbank van koophandel van zijn arrondissement ⁽¹⁰¹⁾, er aldaar, net zoals in de burgerlijke zaken vóór de rechtbank van eerste aanleg, tussenbeide komt bij wege van principale rechtsvordering, vordering of advies, en er ambtshalve optreedt in de door de wet bepaalde gevallen of telkens als de openbare orde zijn tussenkomst vergt ⁽¹⁰²⁾.

Dit betekent dat, gelet op de volstrekte bevoegdheid voortaan toegewezen aan de rechtbank van koophandel door de *artikelen 573 tot 576* en door *artikel 577, tweede lid, van het Senaatsontwerp* ⁽¹⁰³⁾, de magistraten van het parket die het openbaar ministerie in de kamers van die rechtbank waarnemen, op straffe van nietigheid, hun advies *verplicht moeten* uitbrengen in verband met de vorderingen opgesomd in *artikel 764* van het ontwerp, o.m. al de vorderingen inzake faillissement, akkoord en uitstel van betaling, de vorderingen inzake rechtsbijstand, en in de zaken waarvan de mededeling aan het openbaar ministerie door de bijzondere wetten voorgeschreven wordt.

Bovendien krijgt het openbaar ministerie mededeling van alle andere zaken en neemt het daarin zitting wanneer het zulks dienstig acht, terwijl de rechtbank deze mededeling ook ambtshalve kan bevelen.

Uit voormelde regeling blijkt dat het openbaar ministerie dus voortaan werkelijk een integrerend orgaan zal uitmaken van de rechtbank van koophandel, en derhalve niet enkel wanneer dit rechtscollege kennis neemt van zaken waarin het advies van het openbaar ministerie door de wet vereist wordt op straffe van nietigheid ⁽¹⁰⁴⁾.

Men merke ten slotte op dat het advies van het openbaar ministerie in principe steeds *schriftelijk* moet gegeven worden, tenzij het, wegens de omstandigheden van de zaak, terstond op de rechtszitting mondeling kan worden uitgebracht (*artikel 766 van het ontwerp*) ⁽¹⁰⁵⁾.

23. De bestendige toegang van het openbaar ministerie tot de gerechtszaal van de rechtbank van koophandel, zijn ambtshalve optreden of zijn bijstand aan de rechters aldaar, zullen tot noodzakelijk gevolg hebben dat, niet enkel in de belangrijke parketten, zoals dit thans reeds het geval is, doch ook in de parketten met middelmatige omvang, de magistraten van

het openbaar ministerie, door hun procureur des Konings aangeduid om zitting te nemen in de kamers van de rechtbank van koophandel, in een bijzondere afdeling van het parket, — *de sectie voor economische zaken* — zullen bijeengebracht worden, en tevens op *strafrechtelijk gebied* speciaal zullen belast worden met het onderzoek, de uitoefening van de publieke vordering, en de behandeling ter rechtszitting van de correctionele kamers van de rechtbank van eerste aanleg, in alle zaken die betrekking hebben op het strafrecht dat verband houdt met het bedrijfsleven en met economische of financiële aangelegenheden.

Voorgelicht door een dagelijks bij te houden documentatie en door hun onderlinge gedachtenwisselingen, gealtereerd door hetgeen zij bij het onderzoek van dossiers of tijdens de debatten van geschillen ahangig gemaakt bij de rechtbank van koophandel vernemen, tot rijpheid gebracht door een met de jaren toenemende ervaring, zullen deze parketmagistraten, geleidelijk vertrouwd met de eigenaardige techniek en de bijzondere discipline van het economisch en financieel recht zomede van het communautair Europese recht, een *vruchtbare specialisering* verwerven ⁽¹⁰⁶⁾, en tegelijkertijd tussen handelsrecht en strafrecht een sterke schakel smeden, die de rechtsbedeling ongetwijfeld op efficiënte wijze zal dienen.

c) *Bij de arrondissementsrechtbank.*

24. Zoals reeds hierboven uiteengezet werd (zie onder nr. 13), heeft, naar luid van het Senaatsontwerp, dit rechtcollege slechts nog tot opdracht kennis te nemen van de bevoegdheidsgeschillen en deze te regelen door een beslissing, die, zelfs wanneer zij bij verstek gewezen wordt, nog enkel vatbaar is voor voorziening in cassatie, in te stellen door de procureur-generaal bij het Opperste Gerechtshof.

Daar de regelen inzake volstrekte bevoegdheid, en soms ook die welke de territoriale bevoegdheid bepalen, bijna altijd de openbare orde raken, — fundamenteel principe waarvan het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek in generlei mate afwijkt ⁽¹⁰⁷⁾ —, moet de arrondissementsrechtbank noodzakelijk steeds zitting houden *met bijstand van het openbaar ministerie*.

Artikel 150 van het Senaatsontwerp bepaalt trouwens uitdrukkelijk dat de procureur des Konings, onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal, het ambt van het openbaar ministerie uitoefent bij de arrondissementsrechtbank, terwijl artikel 641 van dit ontwerp voorschrijft dat deze rechtbank over het bevoegdheidsgeschil eerst uitspraak doet na het *advies van het openbaar ministerie* te hebben gehoord.

Ook de *uitspraak* van de arrondissementsrechtbank *zal in aanwezigheid van het openbaar ministerie* moeten geschieden, vermits het de procureur des Koning is die, afgezien van de tussenkomst van de gedingvoerende partijen, de procureur-generaal bij het hof van beroep van de beslissing zal inlichten met voorstel haar inhoud en de eventueel erbij opgeloste principiële twistvragen, ter kennis te brengen van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, opdat laatstgenoemde magistraat zou kunnen oordelen of een voorziening tot cassatie zich opdringt; dit alles moet geschieden binnen *vijftien dagen na de uitspraak*, zodus met onverwijlde spoed ⁽¹⁰⁸⁾.

25. B. Dat met het oog op een volwaardige en efficiënte uitwerking van het *sociaal recht*, dat bijzondere kennis en wetenschap impliceert, het zorgvuldig aanleggen en stipt bijhouden van een volledige documentatie vereist, en zelfs een aangepaste geesteswen-

ding vergt, het arbeidsgerecht behoefte had aan de stuwkracht en de bijstand van gespecialiseerde magistraten van het openbaar ministerie, lag beslist in het teken van de valorisering van dit gerecht, een van de hoofdzakelijke bekommernissen van de ontwerpers van het Gerechtelijk Wetboek.

Ter verwezenlijking van dit opzet, zijn de Senaatscommissies het voorstel van de Koninklijke Commissaris ⁽¹⁰⁹⁾ bijgetreden, en hebben zij het zelfs verruimd ⁽¹¹⁰⁾, waar het de instelling betreft van een bijzonder parket: het *arbeidsauditoraat*, en dit zowel op het niveau van de arbeidsrechtbank als op dat van het arbeidshof.

26. a) *Het arbeidsauditoraat.*

Naar luid van de artikelen 152 en 153 van het Senaatsontwerp, wordt een arbeidsauditoraat bij iedere arbeidsrechtbank opgericht, en vervult er een *arbeidsauditeur* het ambt van het openbaar ministerie, onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal bij het Hof van beroep.

Wanneer de behoeften van de dienst dit vergen, wordt de arbeidsauditeur bijgestaan door een of meer *substituten-arbeidsauditeurs*, die onmiddellijk onder zijn toezicht en leiding staan; een of meer eerste substituten-arbeidsauditeurs, door de Koning aangewezen voor drie jaar op een lijst van twee substituten, voorgedragen door de procureur-generaal, op advies van de arbeidsauditeur, kunnen hem bijstaan bij de leiding van het auditoraat.

Net zoals de beroepsmagistraten in de arbeidsrechtbank (zie hierboven onder nr. 10), worden al de leden van het arbeidsauditoraat benoemd door de Koning op de gezamenlijke voordracht van de ministers die de Arbeid en de Justitie in hun bevoegdheid hebben ⁽¹¹¹⁾.

Zonderling nochtans is de vaststelling dat, bij het bepalen van de door de leden van het arbeidsauditoraat te vervullen benoemingsvoorwaarden, van hen, die uiteraard een ploeg van magistraten moeten vormen die grondig vertrouwd zijn met de veelvuldige en ingewikkelde problemen van het sociaal recht, niet eens vereist wordt dat zij houder zouden zijn van het *diploma van licentiaat in het sociaal recht* afgeleverd door een Belgische universiteit ⁽¹¹²⁾.

Om de redenen reeds uiteengezet ter gelegenheid van een gelijkaardige vaststelling t.o.v. de benoemingsvoorwaarden van de raadsheeren in het arbeidshof (zie hierboven onder nr. 16), dient deze weglating uit het ontwerp van de Koninklijke Commissaris ⁽¹¹³⁾, naar mijn oordeel, als een jammerlijke organieke leemte te worden aangezien, die door de Kamer van Volksvertegenwoordigers zou moeten worden aangevuld. Immers, afgezien van andere ambten die de beoefenaar ervan tot de functies van het arbeidsauditoraat toelaten, ontnemt deze leemte t.o.v. de kandidaat-arbeidsauditeur of -substituut-arbeidsauditeur, de volstrekt geboden waarborgen van specialisering die *vooraf* zouden moeten geleverd worden, en impliceert zij de verkeerde, en zelfs gewaagde redenering dat deze specialisering allicht wel naderhand door de uitoefening van het ambt zelf geleidelijk zal bereikt worden.

27. Aan de magistraten van het arbeidsauditoraat zal een *tweevoudige opdracht* toevertrouwd worden, waarvan de omvang, de draagwijdte en de gewichtigheid er op wijzen dat zij het zelfstandig «raderwerk» zullen zijn ⁽¹¹⁴⁾ van het voorafgaand onderzoek, niet enkel met betrekking tot de meest belangrijke door de arbeidsrechtbank te berechten geschillen, doch ook in *strafzaken van sociaal recht*.

28. 1) *Opdrachten in verband met de geschillen van sociaal recht aanhangig gemaakt bij de arbeidsrecht-bank.*

Terwijl, — zoals het hierboven onderstreept werd (zie onder nr. 22 hierboven en de voetnoot nr. 104) — het openbaar ministerie, in de persoon van de procureur des Konings en zijn substituten, integraal deel uitmaken van de kamers van de rechtbank van koop-handel, geldt hetzelfde institutioneel kenmerk voor de arbeidsauditeur en zijn substituten, die in de arbeidsrechtbank hun functies bestendig uitoefenen bij wijze van principale rechtsvordering, rekwisitie of advies, en ambtshalve optreden in de door de wet bepaalde gevallen en bovendien telkens als de *openbare orde* hun tussenkomst vergt (115).

Desaangaande blijkt hun taak van meer ingrijpende aard te moeten zijn (116) dan die van het openbaar ministerie bij de burgerlijke kamers van de rechtbank van eerste aanleg (117) en bij de rechtbank van koop-handel.

Inderdaad, meer bepaald in de geschillen betreffende de sociale zekerheid, en «zonder afbreuk te doen aan de eerbied voor het verdedigingsrecht» (118), zullen deze magistraten het dossier samenstellen dat aan de arbeidsrechtbank zal worden overgelegd (119); hun onderzoekingen, de door hen aangewende opsporings-middelen, en de documentatie waarover zij beschikken, zullen hun toelaten doeltreffend werk te verrichten, terwijl hun bemoeiingen deel uitmaken van een procedure, waarvan het inkwisitoriaal kenmerk wellicht meer beantwoordt aan de aard van de rechtsverhoudingen die inzake sociale verzekeringen tot stand komen (120).

Inderdaad, artikel 138, derde lid, van het Senaatsontwerp bepaalt dat «in alle betwistingen die behoren » tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, het » openbaar ministerie bij de arbeidsgerechten de nodige » bestuurlijke inlichtingen kan vorderen van de be- » voegde minister of van de bevoegde openbare instel- » lingen of diensten. Daartoe kan het om medewerking » verzoeken van de ambtenaren die door de bestuurlijke » overheid belast zijn met het toezicht op de toepassing » van de wettelijke en verordeningsbepalingen die be- » doeld zijn in de artikelen 578 tot 583.» (121).

Laatstvermelde bepalingen leggen de volstrekte bevoegdheid vast van de arbeidsrechtbank, en omvatten derhalve de opsomming van de menigvuldige geschillen van sociaal recht waarvan die rechtbank kennis dient te nemen.

Zo, met betrekking tot al deze geschillen, en vooraleer uitspraak wordt gedaan, het openbaar ministerie, in de persoon van de arbeidsauditeur of zijn substituten, mededeling kan krijgen van alle zaken en daarin zitting kan nemen wanneer hij het dienstig acht, of zo de arbeidsrechtbank deze mededeling ambtshalve kan gelasten (122), zijn er daarentegen zaken waarin het openbaar ministerie zijn advies, dat principieel *schriftelijk* is (123), op *straffe van nietigheid*, *verplicht* is uit te brengen.

Dit is o.m. het geval, — benevens de vorderingen tot rekwist-civiel (124), tot wraking (125), tot ontkenning van proceshandelingen (126) en tot rechtsbijstand (127) — voor alle vorderingen van burgerlijke aard die het gevolg zijn van een inbreuk op de wetten en besluiten betreffende de arbeidsreglementering en de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank ressorteren, zomede voor alle vorderingen die, samengevat, betrekking hebben op alle aspecten van de sociale zekerheid of voorzorg (128), of waarvan de mededeling aan het openbaar ministerie is, of voortaan zou voorgeschreven worden bij de bijzondere wetten (129).

29. 2°) *Opdrachten in strafzaken van sociaal recht.*

Benevens de belangrijke taken die aldus, bij de arbeidsrechtbank, de magistraten van het arbeidsauditoraat te wachten staan, worden zij, bij *artikel 155* van het Senaatsontwerp, er ook mede belast het strafrechtelijk opsporingsonderzoek te benaarstigen, de publieke vordering in te stellen, en het openbaar ministerie waar te nemen in alle strafzaken waarin de telastlegging een inbreuk betreft op de wetten of verordeningen over een van de aangelegenheden die tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten. Immers, dank zij hun scholing en hun gespecialiseerde rechtspraktijk inzake sociaal recht, zullen die magistraten best bevoegd en geschikt zijn om het belang en de ernst van bedoelde misdrijven evenals de al dan niet gegrondheid of gepastheid van de desbetreffende strafvervolgingen te beoordelen (130).

Aan te merken valt dat deze repressieve opdracht door de leden van het arbeidsauditoraat behoort te worden vervuld welke ook het strafgerecht moge zijn dat, krachtens de wet, van de publieke vordering kennis dient te nemen, zodus: *politie rechtbank of correctionele rechtbank* (131), en de *raadkamer* (132).

De Senaatscommissies hebben echter duidelijk beseft dat de *eenheid in de aktie van het openbaar ministerie* in het gedrang kon gebracht worden, indien, in dat domein, de zelfstandigheid van de arbeidsauditeur mocht gehandhaafd worden, al oefent hij ook zijn functies uit onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal bij het hof van beroep. Mitsdien, hebben zij beslist dat, bij het vervullen van deze taken van sociaal-strafrechtelijke aard, de magistraten van het arbeidsauditoraat *rechtstreeks onder het toezicht en de leiding zouden staan van de procureur des Konings*, naar wiens onderrichtingen of richtlijnen zij zich dienen te gedragen (133).

De procureur des Konings behoudt dus op algemene wijze, doch onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal bij het hof van beroep, de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de publieke vordering vóór het strafgerecht, en oordeelt over de wenselijkheid van die vordering (134), overeenkomstig de principes van onafhankelijkheid die t.o.v. haar eigen hiërarchische eenheid de instelling van het openbaar ministerie in ons gerechtelijk stelsel beheersen.

Het ligt voor de hand dat, op repressief gebied, het aldus uitgebouwd stelsel, op elk ogenblik, een bestendige samenwerking zal vereisen tussen de procureur des Konings en de arbeidsauditeur, en tevens een degelijk ingerichte coördinering van de werkzaamheden van beide instellingen, trouwens uiteindelijk samengebondeld onder het toezicht en de leiding van één enkel magistraat: de procureur-generaal bij het hof van beroep.

30. Overigens deze eenheid in de repressieve aktie ook t.o.v. het strafrecht in sociale zaken dwingt temeer daar, in de praktijk, de inbreuken op de sociale wetgeving of reglementering vrij dikwijls gepaard gaan, en zelfs innig verknocht zijn met misdrijven van gemeen recht: het geldt b.v. het geval van het ondernemingshoofd dat zijn boekhouding heeft vervalst met het bedrieglijk opzet zijn verzuim te verbergen of te verdoezelen de afhoudingen op de lonen of de stortingen van de bijdragen van zijn werknemers te hebben verricht ten behoeve van de rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid.

In zodanig geval van samenloop of samenhang was het nog heel wat meer geboden dat niet enkel de publieke vordering slechts zou worden uitgeoefend

onder de verantwoordelijkheid van één enkel parketshoofd, maar daarenboven dat het onderzoek zelf zou verricht worden op diens initiatief en onder diens toezicht en leiding. Daarom ook heeft *artikel 155, tweede lid* van het Senaatsontwerp uitdrukkelijk bepaald dat, in geval van *samenloop of samenhang* van inbreuken op de wetten en verordeningen inzake sociaal recht met een of meer misdrijven voorzien door andere wetsbepalingen die niet tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten, het benaastigen en de uitoefening van de publieke vordering *alleen door de procureur des Konings* wordt verzekerd, dus bij uitsluiting van de magistraten van het arbeidsauditoraat (135).

31. b) Het arbeidsauditoraat-generaal.

Indien, bij de eerste graad van jurisdictie inzake de geschillen en de misdrijven van sociaal recht, ondanks de tweevoudige instelling van het parket van de procureur des Konings en van het arbeidsauditoraat, toch een voldoende eenheidsconceptie wordt gehandhaafd waardoor de geboden harmonie en doeltreffendheid verzekerd wordt bij het vervullen door de procureur des Konings en door de arbeidsauditeur van hun respectievelijke wettelijke opdrachten, zo heeft de Senaat, ofschoon hij de keurige eenheidsconstructie opgebouwd door de Koninklijke Commissaris in aanzienlijke mate heeft gesloopt, er niettemin over gewaakt dat, in graad van hoger beroep, het eenheidsbegrip t.o.v. het openbaar ministerie ongeschonden zou worden bewaard.

Weliswaar wordt door *artikel 145* van het Senaatsontwerp bij ieder arbeidshof een arbeidsauditoraat-generaal ingesteld, dat samengesteld is uit een of meer advocaten-generaal en substituten-generaal bij dit hof, om er het openbaar ministerie te vervullen, en zijn de functies van die magistraten volkomen onderscheiden van die welke uitgeoefend worden door de advocaten-generaal en substituten-procureur-generaal bij het hof van beroep, *zodanig zelfs dat zij geenszins mogen worden gecumuleerd* (136).

Trouwens, zo de benoemingsvoorwaarden voor de ene zowel als voor de andere categorie magistraten dezelfde zijn, ja zelfs voor de magistraten van het arbeidsauditoraat-generaal een nochtans geboden specialisering in sociaal recht andermaal niet eens wordt vereist (137), worden nochtans de advocaten-generaal en de substituten-generaal bij het arbeidshof door de Koning benoemd *op gezamenlijke voordracht van de ministers die de Arbeid en de Justitie in hun bevoegdheid hebben* (138).

Wat echter hoofdzakelijk moet worden onderstreept is de vaststelling dat beide organen, — parket-generaal en arbeidsauditoraat-generaal — de twee ledematen zijn van één zelfde romp, wier werking uitgaat en bevolen wordt door één zelfde brein.

Het is inderdaad de procureur-generaal bij het hof van beroep, die, zowel in het parket-generaal als in het arbeidsauditoraat-generaal, de uitoefening concentreert van al de machten, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het openbaar ministerie bij het hof van beroep en bij het arbeidshof, en rechtstreeks de leiding en het toezicht heeft ook over de magistraten van het arbeidsauditoraat-generaal, die, zoals de magistraten van het parket-generaal, zijn onmiddellijke medewerkers zijn, en wier onderscheiden attributies en taken, voor de enen in de kamers van het hof van beroep, voor de anderen in de kamers van het arbeidshof, door hem uitgestippeld en geregeld worden (139).

Zijn het de advocaten-generaal bij het hof van beroep

en de advocaten-generaal bij het arbeidshof die in het bijzonder ermede belast zijn, uit naam van de procureur-generaal, respectievelijk het woord te voeren op de rechtszittingen van het hof, bij hetwelk zij benoemd werden, dan nog is het de procureur-generaal die in de verenigde kamers (140) en op de plechtige rechtszittingen van beide gerechtshoven het woord voert, ook op de gewone rechtszittingen van hun kamers, wanneer hij het geraden acht (141). Daarentegen geldt de tweeledige bevoegdheid van de medewerkers van de procureur-generaal:

1. *aan de ene kant*, die van de advocaten-generaal en substituten-procureur-generaal bij het hof van beroep, wier optreden of bijstand in de burgerlijke, correctionele, fiscale en jeugdkames zomede in de kamer van inbeschuldigingstelling door het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek niet gewijzigd worden, behalve nochtans het uitbrengen, op straffe van nietigheid, van advies in bepaalde burgerlijke en commerciële geschillen (zie verder onder nr. 32) en de regeling t.o.v. het hoger beroep tegen de beschikkingen van de raadkamers of tegen de vonnissen uitgesproken door de correctionele rechtbanken inzake misdrijven van sociaal recht (zie hieronder);

2) *aan de andere kant*, de bijzondere bevoegdheid van de advocaten-generaal en substituten-generaal bij het arbeidshof om, bij uitsluiting van de magistraten van het parket-generaal bij het hof van beroep, het ambt van het openbaar ministerie te vervullen, in dezelfde mate en op dezelfde wijze als de arbeidsauditeurs en hun substituten (zie onder nr. 28 hierboven), naar aanleiding van de geschillen van sociaal recht vóór dit arbeidshof aanhangig gemaakt ingevolge het hoger beroep tegen een vonnis gewezen door een der arbeidsrechtbanken van het rechtsgebied.

Ook in strafzaken, zijn het alleen die magistraten van het arbeidsauditoraat-generaal die, onder de rechtstreekse leiding van de procureur-generaal bij het hof van beroep, het openbaar ministerie zullen waarnemen hetzij in de kamer van inbeschuldigingstelling (142), hetzij in de correctionele kamers van het hof van beroep, wanneer het gaat om een hoger beroep hetzij tegen een beschikking van de raadkamer, hetzij tegen een vonnis van de correctionele rechtbank, gewezen inzake misdrijven van sociaal recht (zie onder nr. 29 hierboven, alsook de tekst van *artikel 155, eerste lid*, van het Senaatsontwerp).

Is er evenwel samenloop of samenhang met andere misdrijven die niet onder de bevoegdheid ressorteren van de arbeidsgerechten, dan zal, in zodanig geval, net zoals in eerste aanleg, het openbaar ministerie enkel worden uitgeoefend door een van de magistraten van het parket-generaal bij het hof van beroep (zie onder nr. 30 hierboven en de tekst van *artikel 155, tweede lid*, van het Senaatsontwerp).

32. Wat laatstgenoemde magistraten betreft, maakte ik zopas allusie op de geschillen in burgerlijke en handelszaken, waarin, naar aanleiding van het hoger beroep tegen een vonnis gewezen door een der rechtbanken van eerste aanleg of rechtbanken van koop-handel van het rechtsgebied (of tegen een beschikking gewezen door de voorzitter van een dezer rechtbanken), hun principieel steeds *schriftelijk* advies (art. 766 van het ontwerp) vóór het hof vereist wordt *op straffe van nietigheid*.

Voor eerst behoort de aandacht te worden gevestigd op de vaststelling dat, terwijl in het stelsel van ons Wetboek van burgerlijke rechtsoverreding het enig rechtsmiddel dat kan worden ingesteld tegen een gerechtelijke beslissing gewezen zonder voorafgaand

advies van het openbaar ministerie in zaken waarin dit advies door de wet wordt vereist en wanneer de beslissing uitgesproken werd tegen de partij in wier belang dit advies opgelegd werd, gelegen is in *het rekest-civiel* (143), bij uitsluiting van de voorziening in cassatie (144).

Voortaan wordt dit buitengewoon rechtsmiddel vervangen door de voorziening in cassatie, wanneer de gerechtelijke beslissing in laatste aanleg gewezen werd en de kennisgeving aan het openbaar ministerie niet is gebeurd in de gevallen waarin de wet die voorafgaande mededeling voorschrijft (145).

33. Welke zijn die gevallen ?

Ze worden uitgestippeld door *artikel 764 van het Senaatsontwerp*, en gelden, in voorkomend geval, zowel vóór de kamers met drie rechters van de rechtbanken van eerste aanleg (146), vóór de rechtbanken van koophandel (147) en vóór de arbeidsrechtbanken (148) als vóór het hof van beroep of vóór het arbeidshof, met name :

- » 1° de vorderingen betreffende de staat van personen;
- » 2° de vorderingen betreffende de inbezittingstelling van goederen van een afwezige, de voogdij over een minderjarige of een onbekwaamverklaarde, het beheer over de goederen van een krankzinnige die in een krankzinnigengesticht is geplaatst of ten huize afgezonderd;
- » 3° de vorderingen betreffende de akten van de burgerlijke stand;
- » 4° de vorderingen die burgerrechtelijk ingesteld zijn wegens een drukpersmisdrijf;
- » 5° de vorderingen tot betichting van valsheid in burgerlijke zaken (149);
- » 6° de vorderingen tot herroeping van het gewijsde (rekest-civiel (150));
- » 7° de vorderingen tot wraking (151);
- » 8° de vorderingen tot ontkenning (van proceshandelingen) (152);
- » 9° de vorderingen inzake faillissement, akkoord en uitstel van betaling (153);
- » 10° de vorderingen inzake belastingen (154);
- » 11° de vorderingen inzake rechtsbijstand (155);
- » 12° de vorderingen voorzien door artikelen 578-7°, 580, 581 en 582 (a.g. de vorderingen van burgerlijke aard die het gevolg zijn van een inbreuk op de wetten en besluiten betreffende de arbeidsreglementering en de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank ressorteren, zomede alle vorderingen die, samengevat, betrekking hebben op alle aspecten van de sociale zekerheid of voorzorg) (156);
- » 13° alsmede alle vorderingen waarvan de mededeeling aan het openbaar ministerie is voorgeschreven bij de bijzondere wetten (157). »

Bij vergelijking met de thans vigerende wetsbepalingen, en o.m., wat het hof van beroep betreft, *artikel 83 van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*, valt het al dadelijk op dat het advies van het openbaar ministerie voortaan dus niet meer zal vereist worden, op straffe van nietigheid, o.m. in de zaken die de Staat, het domein, de provinciën, de gemeenten en de openbare instellingen betreffen, alsook in de zaken die de minderjarigen aanbelangen. De Senaatscommissies waren immers met de Koninklijke Commissaris akkoord om aan te nemen dat de belangen van Staat, provinciën, gemeenten en openbare instellingen degelijk worden verdedigd en de rechter de geschillen waarin zij betrokken zijn met gelijke onafhankelijkheid oplossen, terwijl het feit dat een minderjarige belanghebbende is in zake evenmin volstaat om het optreden van het

openbaar ministerie te rechtvaardigen, temeer daar al deze vorderingen, in het stelsel gehuldigd door het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek, kunnen ingediend worden principieel tot beloop van een bedrag van 25.000 frank (*art. 590 van het ontwerp*) bij de vrederechter die zetelt buiten de bijstand van het openbaar ministerie (158). Al kan men, op grond van sommige ervaringen van de rechtspraktijk, t.o.v. beide categorieën geschillen een andere mening zijn toegedaan, en tot het besluit komen dat, in dergelijke zaken, het onderzoek van de dossiers door het openbaar ministerie soms aanleiding geeft tot zeer nuttige vaststellingen, die van aard zijn het optreden van het openbaar ministerie in een ander domein uit te lokken (159), toch ligt het correctief in het feit dat het openbaar ministerie, en dit voortaan niet enkel vóór het hof van beroep doch ook in de kamers met drie rechters van de rechtbank van eerste aanleg (160), mededeling krijgt van alle zaken en daarin zitting neemt wanneer hij het dienstig acht, terwijl de rechtbank of het hof deze mededeling ook ambtshalve kan bevelen (*artikel 764, laatste lid, van het Senaatsontwerp*).

* * *

34. Bij het binnentreden van het buitengewoon ruim domein dat door het ontwerp van Gerechtelijk wetboek voor het openbaar ministerie werd aangelegd, wordt wellicht de indruk opgedaan van een zekere versnippering van krachten, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, en derhalve van het gevaar voor verzwakking van de doelmatigheid bij de aktie.

Wanneer men echter in de verscheidene afdelingen van dit domein dieper doordringt, op de verschillende vlakken ervan halt houdt, en vervolgens, na de rondgang, de gehele inrichting overschouwt, komt men alras tot het besluit dat deze eerste opinie bij een oppervlakkige en verkeerde indruk blijft, en dat, wel integendeel, ondanks de daarin gehuldigde specialisering, ondanks de krenking van de eenheidsconceptie bij de oorspronkelijke schikkingen van de judiciale secties, de eenheid van het openbaar ministerie volkomen gaaf behouden wordt.

Immers, waar de eenheid van dit gehiërarchiseerd korps aangemerkt wordt door de concentratie in hoofde van één enkel verantwoordelijk magistraat, — de procureur-generaal bij het hof van beroep — niet enkel van het toezicht, maar in de eerste plaats van de leiding bij de bedrijvigheid en de aktie van alle magistraten van het openbaar ministerie in het rechtsgebied van het hof van beroep, wordt aan dit hoofdzakelijk vereiste volstrekt vastgehouden.

Van de substituut-procureur des Konings voortaan belast met het beleid van de publieke vordering vóór de politierechtbanken en de procureur des Konings, die zijn ambt zal uitoefenen bij de rechtbank van koophandel en de arrondissementsrechtbank zoals hij het thans bij de rechtbank van eerste aanleg vervult, tot de eerste-advocaat-generaal bij het hof van beroep, van de arbeidsauditeur en zijn substituten bij de arbeidsrechtbank tot de eerste-advocaat-generaal bij het arbeidshof (161), allen staan onder de leiding en het gezag van deze enige magistraat, « wat, — zo schrijft » letterlijk de heer senator C. De Baeck in zijn verslag » — een waarborg is voor de eenheid van opvatting in » de uitoefening van de functie van het openbaar » ministerie, van de algemene richtlijnen betreffende de » openbare orde en de toepassing van de wetten en ver » ordeningen, en van de uitoefening van de tucht » (162).

Deze eenheid blijkt overigens duidelijk uit de teksten die het Senaatsontwerp aan de instelling van het open

baar ministerie heeft gewijd (163). Zij wordt verder gehandhaafd bij het toezicht over en de uitoefening van de disciplinaire vordering, want de procureur-generaal oefent niet enkel, onder het gezag van de minister van Justitie, toezicht uit op alle officieren van gerechtelijke politie (164) en openbare en ministeriële ambtenaren van het rechtsgebied; niet enkel heeft het ontwerp, waar het de tucht van de balie heeft geregeld, aan de procureur-generaal voorts het recht behouden om bij de raad van de Orde van advocaten de tuchtzaken bij schriftelijke aangifte aanhangig te maken, zomede om tegen de gewezen beslissing houdende veroordeling of vrijspraak hoger beroep of tegenberoep in te stellen (165).

Doch bovendien, waar het ontwerp in graad van hoger beroep tegen deze tuchtbeslissingen de kennisneming ervan voortaan opdraagt, niet meer aan het hof van beroep, maar aan de *tuchtraad in beroep* (166), is het nog steeds de procureur-generaal, of de door hem aangewezen magistraat van zijn parket, die het openbaar ministerie bij deze tuchtraad van beroep uitoefent, alhoewel de tuchtraad zelf nog enkel voorgezeten wordt door de eerste-voorzitter van het hof van beroep, maar voor het overige samengesteld is uit vier advocaten-assessoren (167).

35. Indien ik bij deze korte peregrinatie in het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek zoals het er thans uitziet, gemeend heb, misschien met te veel klem, op die eenheid van het openbaar ministerie te moeten wijzen, dan is het vooral omdat, wanneer zij met de nodige soepelheid wordt opgevat, en verder aangepast wordt aan de evolutie van de hierboven onderstreepte uitbreiding welke aan de opdrachten van het openbaar ministerie gegeven wordt, niet enkel de vraag maar tevens de hoop rijst of die eenheid nu juist niet de ingrijpende polariserende factor kan worden bij de rechtspraak, en gelijktijdig op de respectieve rechtsprekende functies van de verschillende naast elkaar bestaande zelfstandige hoven en rechtbanken in één zelfde rechtsgebied een katalyserende uitwerking kan uitoefenen.

Aldus zou aan de instelling van het openbaar ministerie ten slotte de hogere zending te beurt vallen om, in de nieuwe gerechtelijke organisatie, die eenheidsconceptie te verwezenlijken, waarmede de gehele judiciale opvatting van de Koninklijke Commissaris was beziel, en die, onder de drang van loutere, en trouwens zeer betwistbare groepsbelangen, jammerlijk werd afgetakeld.

De grootheid van zodanige opdracht en het vertrouwen dat deze impliceert zouden ongetwijfeld in verhouding staan tot de verheven waarde van de edele tradities, welke het openbaar ministerie gedurende anderhalve eeuw alhier rotsvast heeft weten te vestigen, en welke in de toekomst met niet minder zorg zullen gehandhaafd worden.

* * *

De aanvang van deze rede was een hulde aan de nagedachtenis en het werk van een rechtsgeleerde, wiens naam en verwezenlijking een voorwerp zullen blijven van nationale trots.

Hem vervoegt in deze levendige herinnering een magistraat, die ons aller genegenheid en bewondering had verworven en die voor de nakomende geslachten steeds een schitterende verspersoonlijking zal zijn van de Vlaamse rechtswetenschap: amper een veertiental dagen na het heengaan van oud-stafhouder Van Reepinghen, ontviel ons alhier, op 24 februari 1966, in de leeftijd van tachtig jaar, de heer *Léon Van Winckel*, Eerste-Voorzitter emeritus van ons Hof.

Geboren te Lokeren, op 19 april 1886, verwierf hij in 1909 het diploma van doctor in de rechten en werd hij in 1912 benoemd tot plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

Als dusdanig, midden de zware beproevingen welke de bevolking van zijn geliefkoosde stad Dendermonde in 1914 had onderstaan en tijdens de vijandelijke bezetting van de eerste wereldoorlog, bewees hij uitnemende diensten aan de rechtsbedeling in dit arrondissement.

Zijn benoeming in 1919 tot substituut-procureur des Konings bij deze rechtbank was de rechtmatige beloning van de grensloze toewijding waarmede hij zijn medeburgers in het onheil had weten bij te staan.

Twee jaar nadien werd de hr. Van Winckel tot de functies van rechter in dezelfde rechtbank geroepen. Als onderzoeksrechter, was hij er het toonbeeld van de onverpoosde werker, begaafd met een buitengewoon doorzicht en een diepgaande mensenkennis, steeds bezorgd voor de grootste objectiviteit bij de opsporing naar de waarheid. Doch het was vooral als rechter in burgerlijke- en handelszaken dat hij zijn ruime kennis van het recht en zijn hogere hoedanigheden van jurist deed gelden.

Medewerker van de heer voorzitter Vanginderachter, schonk hij door zijn sterk gemotiveerde vonnissen aan de rechtbank te Dendermonde een algemene vermaardheid van haar civiele rechtspraak.

Het was dan ook een nagenoeg vanzelfsprekend verschijnsel, wanneer hij, reeds in maart 1933, in de schoot van Uw Hof werd opgenomen, waar hij als raadsheer, en sinds 1946 als Kamervoorzitter, zijn talent van volwaardig rechtsgeleerde, zowel in strafzaken als t.o.v. de burgerlijke geschillen, tot een glansrijke faam wist op te drijven.

Gans zijn bestaan, geheel zijn leven en verwezenlijkingen waren doordrongen van de idee welke hij, bij de installatie, in zijn functies van eerste-voorzitter, in 1952, als een belijdenis in de volgende bewoordingen heeft verkondigd: «Wij zullen als ge» rechtsdienaars tevens deze kulturele rol in de samen» leving vervullen en die verfijning van de Vlaamse» rechtspraak, gelijke tred houdend met de bloei van» de Vlaamse rechtswetenschap, zal mede bijdragen» tot de grootheid van het ene Vaderland».

In een wereld, waar de evolutie van de wetenschap en de ermede gepaard gaande economische en sociale ontwikkeling, in een razend tempo voltrokken wordt, gaf hij zich ten volle rekenschap van de noodzakelijkheid van de aanpassing der juridische oplossingen. Deze moeilijke en kiese taak veeleer dan hem te ontmoedigen, vervulde hem met begeestering.

Dank zij dit vermogen tot aanpassing van zijn opvattingen aan de noden van het eigentijds recht, is de onder zijn beleid en impuls tot stand gekomen rechtspraak toonaangevend en aktueel gebleven.

Wijlen de heer Emeritus Eerste-Voorzitter Leon Van Winckel was steeds diep begaan met het leed en het welzijn van de talloze rechtzoekenden wier geschillen hem ter beslechting waren opgedragen en voor welker oplossing hij zoveel slapeloze nachten in teruggetrokken studie en overleg opofferde.

De arresten door hem bezorgd, en welke als een blijvend aandenken in talrijke juridische tijdschriften werden gepubliceerd, bevestigden het billijkheidsgevoel waarmede deze voortreffelijke magistraat met mate en menselijkheid het positief recht wist toe te passen.

Gedurende ongeveer een halve eeuw hebben de rechtzoekenden van het rechtsgebied het voorrecht

gehad de onuitputtelijke toewijding te mogen genieten van een magistraat naar wiens leven en werken slechts met eerbiedige bewondering kan opgezien worden.

* * *

Gedurende maanden, met een onverzettelijke wilskracht en een bovenmenselijke moed, vocht de heer *Edouard Goris*, voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, tegen de dood; in deze ongelijke strijd bezweek hij op 7 oktober 1965.

Geboren te Dendermonde, in 1904, werd hij reeds vanaf zijn prilste jeugd met het menselijk leed geconfronteerd. Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog, nadat zijn gezin de brandende stad was ontvlucht, werd het bij een treinramp in Noord-Frankrijk uiteengerukt: de vader en twee andere broeders van de heer Goris kwamen daarbij om het leven terwijl hij zelf, zijn moeder en de andere leden van zijn familie zwaar werden gekwetst.

Na zijn terugkeer in zijn geboortestad, kon de heer Goris, gesteund door een hoge begaafdheid en een verbeterde volharding, de verloren oorlogsjaren inhalen en vóór de Centrale Examencommissie het humaniora-getuigschrift behalen.

In oktober 1924, begonnen wij, zijde aan zijde, onze hogere studiën aan de Rijksuniversiteit Gent, en van meetaf aan ontpopte hij er zich als een schitterend student en een trouwe vriend; met grote onderscheiding verwierf hij in 1929 het diploma van doctor in de rechten, terwijl hij tevens met dezelfde graad het licentiaat in de wijsbegeerte behaalde.

Na een vruchtbare stageperiode, gedeeltelijk onder de leiding van de uitstekende leermeester die professor *Georges Van den Bossche* was werd hij bij de Balie te Dendermonde ingeschreven.

Hij werd er alras opgemerkt door zijn ernst, zijn studiezin en zijn schranderheid die de waardering zo van de magistratuur als van zijn confraters afdwongen.

Zijn hoogstaande hoedanigheden leidden hem als van zelf naar de magistratuur waarin hij op 1 april 1931 werd benoemd tot plaatsvervangend rechter in het vredegerecht van het kanton Dendermonde, bij K.B. van 23 oktober 1937 tot substituut procureur des Konings, op 1 maart 1940 tot rechter, bij besluit van de Regent van 13 mei 1947 tot onder-voorzitter, en bij K.B. van 4 juli 1955 tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in zijn geboortestad.

Hard en vruchtbaar heeft hij aldaar gepresteerd in een periode waar het onafgebroken gebrek aan een voldoende aantal magistraten een bestendige strijd betekende tegen de gerechtelijke achterstand.

Diep bewust van de sociale opdracht aan de rechter en inzonderheid aan de voorzitter van een rechtbank toebedeeld, eenvoudig en minzaam in zijn omgang met iedereen die hem genaakte, en dan wel vooral met de minder bedeelden, was hij hoofdzakelijk in kort geding en in de uitoefening van zijn wettelijke rechtsmacht, de gezagvolle raadgever en geduldige bemiddelaar.

Maar ook buiten de gerechtszaal ontplooidde hij een zeer ruime sociale activiteit: tijdens de tweede wereldoorlog, droeg hij, met de inzet van al zijn middelen, in niet geringe mate bij tot het lenigen van de materiële en de morele nood van zijn medeburgers.

Met de smart van een vriend treuren wij over zijn vroegtijdig verlies; door iedereen zal het aandenken aan deze magistraat, streng voor zichzelf, begripvol voor de anderen, en die steeds de verhevenheid van

zijn opdracht voor ogen had, met eerbied worden bewaard.

* * *

Voor de Koning, vorder ik dat het aan het Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden herneemt.

(1) Sinds ettelijke jaren ligt het voor de hand dat de hervorming van de gerechtelijke organisatie en van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, nog steeds beheerst door het meest onvolmaakte der wetboeken welke Frankrijk aan Napoleon te danken heeft, aan een noodzakelijkheid beantwoordt, waarvan de rechtspractici overtuigd waren. Weliswaar, sedert 1 januari 1807, datum waarop het in werking trad, heeft het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering in ons land, tijdens een meer dan anderhalve eeuw intensief doorgedreven technische, economische en sociale ontwikkelingen, de door deze evolutie geboden wijzigingen en aanpassingen ondergaan; zij werden trouwens opgelegd door die welke tegelijkertijd in onze wetten van gerechtelijke inrichting en bevoegdheid gehuldigd werden. Het gold echter een opeenstapeling van verdienstelijke maar niettemin verspreide en fragmentarische krachtingspanningen, waarvan rechtspraak en rechtsleer gepoogd hebben, — en er dikwijls in gelukt zijn — de onvermijdelijke incoherentie te verbeteren. Het K.B. nr 300 van 30 maart 1936 had er zich enkel toe beperkt uit het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering sommige wolklemmen te weren, zonder eigenlijk die algemene hervorming te verwezenlijken, naar dewelke zozeer hunkerden al degenen die, bij de praktijk van het juridisch recht, dagelijks het soms ouderwets kenmerk van deze regeling vaststellen, mede de niet te rechtvaardigen vertragingen en de overvloedige ontwikkelingen die zij teweegbrengen, aldus de erge bezwaren van aard om het vertrouwen in het gerecht aan te tasten en tevens de versnippering van de geschillen te veroorzaken.

Vanaf 1937, en naderhand sinds 1945, werden dan ook verscheidene hervormingsontwerpen voorbereid, en herhaaldelijk werden er commissies mede belast de problemen betreffende de verbeteringen inzake gerechtelijke inrichting, bevoegdheid en burgerlijk procesrecht te bestuderen. Bij de Wetgevende Kamers, werden dienaangaande wetsontwerpen of wetsvoorstellen aanhangig gemaakt, maar, in de meerderheid der gevallen, hadden de werkzaamheden het niet mogelijk gemaakt tot bepaalde conclusies te geraken. Men denke o.m. aan: 1) de ontwerpen vastgelegd door het « Studiecencentrum tot hervorming van de Staat », drie boekdelen uitgegeven in het Frans en in het Nederlands — Brussel — 1938; 2) het ontwerp van de gemengde commissie, genoemd de « Commissie Dijon », ingesteld bij ministerieel besluit van 18 september 1945, en waarvan de werkzaamheden uittiepen op het wetsontwerp bij de Senaat ingediend door de heer minister van justitie Paul Struyé op 15 juli 1948 (Parl. Besch. — Senaat — Zitt. 1947/1948 - nr 463); 3) de werkzaamheden van de commissie ingesteld bij Regentsbesluit van 23 januari 1948, en samengesteld uit de korpsvoersten van de judiciale rechtscollèges, ten einde de coördinering te verzekeren van de wetten, besluiten en dekreten betreffende de gerechtelijke inrichting; de coördinering van de teksten aangaande de gerechten (eerste titel van de wet van 18 juni 1869 over de gerechtelijke inrichting) en de voorgestelde wijzigingen hebben het voorwerp uitgemaakt van een voor-ontwerp van wet inzake gerechtelijke inrichting dd. 15 september 1951; 4) de werkzaamheden van de « Conférence Libre du Jeune Barreau de Liège » voor de hervorming van het burgerlijk procesrecht (1955-1958), waarvan het ontwerp, dat in één enkel wetboek de bepalingen verenigde welke betrekking hadden op de bevoegdheid en de procedure, integraal overgenomen werd in een wetsvoorstel houdende hervorming van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en ingediend werd bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 22 januari 1959 door de heren J.J. Merlot, P. Herbiet en E.E. Jeunehomme (Parl. Besch. — Kamer — Zitt. 1958-1959 - nr 114/1).

(2) « *Le Droit, la Justice et la Volonté* » - *Conférences d'introduction philosophique à l'étude du droit* » - Sirey - Paris - blz. 32, geciteerd door de Koninklijke Commissaris Van Reepingen in zijn verslag over het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek, Parl. Besch. — Senaat — Zitt. 1963-1964 - nr. 60 - 10 december 1963 - blz. 9.

(3) Efficiënte hervormingen inzake bevoegdheid en gerechtelijke organisatie kunnen slechts worden opgevat in het raam van een verlichting en van het unificeren van de vormen van procederen, net zoals de hervormingen inzake burgerlijk procesrecht enkel kunnen onderzocht worden in functie van de ontwerpen betreffende de gerechtelijke inrichting en de bevoegdheid. Van de noodzakelijkheid van dit onderzoek over het *ensemble* van al deze nauw verknochte aangelegenheden was de Regering zich volkomen bewust. Naar het voorbeeld van de aanstelling in Zwitserland van Prof. Huber met het oog op de codificering van het Helvetisch burgerlijk recht, zomede van de opdracht door de Nederlandse Regering toevertrouwd aan wijlen Prof. E.M. Meijers voor de herziening van het Burgerlijk Wetboek, heeft de Belgische Regering, bij K.B. van 17 oktober 1958, één enkele personaliteit, de heer Charles Van Reepingen, oud-staflhouder van de Orde der Advokaten te Brussel, hoogleraar aan de Katholieke Universiteit te Leuven, en bijzitter in de Afdeling Wetgeving van de Raad van State, in hoedanigheid van Koninklijke Commissaris voor de gerechtelijke hervorming ermee belast aan de Regering, en door bemiddeling van de minister van Justitie, voorontwerpen van de wet voor te leggen houdende hervorming van de gerechtelijke inrichting en van de regelen inzake bevoegdheid en procedure, alsook voorontwerpen van uitvoeringsbesluiten met betrekking tot deze hervormingen. De

opdracht van de Koninklijke Commissaris moest een einde nemen op 31 december 1960; de aanzienlijke omvang en de bijzonder moeilijke en delicate aard van deze zware taak hebben de Regering ertoe geleid deze termijn opvolgentlijk te verdagen tot 31 december 1961, 30 juni 1962, 31 december 1962, 31 december 1963, 31 december 1965 en 31 december 1966. Intussen was de Koninklijke Commissaris, met de bestendige medewerking hem verleend door de heer Krings, thans advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie en professor aan de Vrije Universiteit te Brussel, klaar gekomen met zijn ontwerp van wet tot invoering van het Gerechtelijk Wetboek, een document dat, met inbegrip van de memorie van toelichting, het uitvoerig verslag van de Koninklijke Commissaris, de 1675 artikelen van het nieuw wetboek, de aanvullende en de bijgevoegde bepalingen, niet minder dan 808 bladzijden gedrukte tekst bedraagt (bij uitsluiting van het advies van de Raad van State), en, op 10 december 1963, door de toenmalige minister van Justitie P. Vermeylen ter tafel van de Senaat neergelegd werd (Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1963-1964 - nr. 60).

Dank zij de nieuwe werkmethode aangewend door de twee Senaatscommissies voor de Justitie en voor de Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Voorzorg om in vrij korte tijd de parlementaire procedure tot een goed einde te brengen, was het reeds mogelijk aan de algemene verslaggever, de heer senator C. De Baeck, zijn uitvoerig rapport op 9 maart 1965 uit te brengen (Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 170), en kon het geamendeerd wetsontwerp in de Senaat, tijdens zijn vergaderingen van 6 en 7 april 1965 in bespreking genomen worden, om vervolgens, op laatstvermelde datum, met 119 stemmen en 7 onthoudingen op de 126 aanwezige leden te worden goedgekeurd (Parl. Hand.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 58 - blz. 1549). Thans heeft de Kamercommissie voor de Justitie het wetsontwerp in onderzoek genomen (Parl. Besch.- Kamer-Zitt. 1964-1965 - nr. 1040/1 - 8 april 1965). « Normaal mag men verwachten dat het wetsontwerp in de loop van het jaar 1966 door de Kamer zal worden afgehandeld, waarna dan nog een termijn van achttien maanden overblijft aan de Regering om het tot uitvoering te brengen ». (aldus de heer senator C. De Baeck in zijn « Algemene inleiding over het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek », door hem voorgedragen op 21-22 januari 1966, tijdens het te Knokke-Zoute onder de auspiciën van de Raad van de Orde der Advokaten bij het Hof van Beroep te Gent ingerichte weekend, gewijd aan de gerechtelijke hervorming; verslag uitgegeven door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Gent - blz. 25, in fine. — Zie ook hetzelfde verslag uitgebracht door de heer senator De Baeck tijdens een gelijkaardig seminarie, ingericht te Ligneuville, op 4 en 5 maart 1966, door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Luik, en waarvan de werkzaamheden uitgegeven werden in boekdeel onder de titel « Etude du projet de Code Judiciaire » - Martinus Nijhoff - 's Gravenhage - meer bepaald blz. 18).

(4) Ter openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965, werd, in aanwezigheid van de daartoe speciaal uitgenodigde Koninklijke Commissaris, de heer Charles Van Reepingen, en van zijn trouwe en bevoegde medewerker, de heer advocaat-generaal Krings, door de heer Voorzitter Struye, vervolgens door de toenmalige Minister van Justitie, de heer Pierre Vermeylen, hen een warme, welverdiende en dankbare hulde gebracht voor hun werk van « buitengewoon formaat en van verregaande draagwijdte, dat voor de juristen van het land sinds lange jaren met een groeiend ongeduld verwacht werd ». (Parl. Hand.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 57 - blz. 1475 - Zie ook Parl. Hand.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 58 - blz. 1550).

(5) Uit de toespraak van de heer Struye, Voorzitter van de Senaat, door hem in het Frans gericht aan de heer Koninklijke Commissaris Van Reepingen, en in diens aanwezigheid, bij de aanvang van de openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965 (Parl. Hand.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 57 - blz. 1475 kol. 1).

(6) Bij K.B. van 17 juni 1966 (Stsbl. van 25 juni 1966 - blz. 6602), werd de heer advocaat-generaal Krings tot Koninklijke Commissaris voor de gerechtelijke hervorming benoemd, met de opdracht het mandaat te voleindigen dat aan wijlen de heer Ch. Van Reepingen was toevertrouwd; zijn opdracht eindigt op 31 december 1967.

(7) Zie de rouwrede uitgesproken door Mgr. Massaux, pro-rector van de Katholieke Universiteit te Leuven in J.T. van 19 februari 1966, nr. 4521, blz. 125, en verder de vijftienvig bijdragen ter posthume hulde aan Mrs. Van Reepingen, gepubliceerd in J.T. van 23 april 1966, nr. 4529, blz. 269 tot 290.

(8) J.T. 1966, blz. 270, kol. 3, in fine.

(9) Zie : Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1963-1964 - nr. 60 - 10 december 1963 - Memorie van toelichting, blz. II.

(10) Zie het verslag van de heer senator C. De Baeck - « Algemene inleiding over het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek » bedoeld onder voetnoot (3), blz. 25, alsook de onder zelfde voetnoot (3) vermelde « Etude du projet de Code Judiciaire », blz. 18. — Zie bovendien het verslag namens de Senaatscommissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Ligoit over het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1966 : Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1965-1966 - nr. 89 - 1 februari 1966 - blz. 6 en 7.

(11) Parl. Besch.- Kamer-Zitt. 1964-1965 - nr. 1040/1 - 8 april 1965.

(12) Tussen 2 december 1965 en 21 juni 1966, werden, onder voorbehoud van misrekening of weglating, niet minder dan 669 amendementen ingediend, samengebracht onder 34 gedrukte parlementaire documenten. (Parl. Besch.- Kamer-Zitt. 1965-1966 - nr. 59/ nrs 2 tot en met 35).

(13) Verslag van de Koninklijke Commissaris Ch. Van Reepingen - Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1963-1964 - nr. 60 - blz. 43; zie ook de beschouwingen op blz. 3).

(14) Akten van het tweede Internationaal Congres van de « Internationale Unie der Magistraten », gehouden te 's Gravenhage op 10-14 juni 1963, en gepubliceerd, onder de auspiciën van de « Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak », door Martinus

Nijhoff te 's Gravenhage — Verslag van de Belgische rapporteur J.C. Matthijs over de « Modernisatie van het burgerlijk procesrecht in betwiste zaken », blz. 46 - nr. 11 — Verslag van de Algemene rapporteur, de heer advocaat-generaal E. Krings, blz. 173.

Zie ook : Prof. Marcel Storme, « Het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek » - R.W. 1963-1964, nr. 15, kol. 1846 en 1847; Prof. Albert Fettweis en Jean Arets, « Le Code Judiciaire » - J.T. 1964, blz. 218, kol. 2.

(15) Zie de talrijke verwijzingen naar rechtsleer vermeld door Prof. Albert Fettweis in zijn verslag « Le projet de Code Judiciaire - L'Organisation Judiciaire et la Compétence d'attribution » uitgebracht tijdens het weekeinde te Knokke-Zoute, op 21-22 januari 1966 (bedoeld onder voetnoot nr. 31), blz. 26, voetnoot nr. 3, en tijdens het seminarie ingericht te Ligneuville, op 4 en 5 maart 1966 (bedoeld onder voetnoot nr. 3), blz. 22, voetnoot nr. 3.

(16) Zie de verslagen van L.W.M.M. Drabbe, kantonrechter te Haarlem, en van de Algemene rapporteur, de heer advocaat-generaal E. Krings, uitgebracht op het tweede Internationaal Congres van de « Internationale Unie der Magistraten », gehouden te 's Gravenhage, op 10-14 juni 1963 (en bedoeld onder voetnoot nr. 14 hierboven), o.m. blz. 174 en 177, in fine.

(17) Zie de verslagen van Bechir Ben Dhiaf, raadsheer in het Hof van Cassatie te Tunis, en van de Algemene rapporteur, de heer advocaat-generaal E. Krings uitgebracht op het tweede Internationaal Congres van de « Internationale Unie der Magistraten », gehouden te 's Gravenhage, op 10-14 juni 1963 (en bedoeld onder voetnoot nr. 14 hierboven), o.m. blz. 161, 163, 175 en 177, in fine.

(18) Zie : Parl. Hand.- Senaat-Zitt. 1964-1965 - nr. 57 - Vergadering van 6 april 1965 - Verslag van de heer senator C. De Baeck - blz. 1477 - kolom 1.

(19) Verslag van de Koninklijke Commissaris Ch. Van Reepingen - Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1963-1964 - nr. 60 - blz. 43 en 94.

(20) Op. cit. onder voetnoot nr. 19 hierboven, blz. 43.

(21) Zie Prof. Albert Fettweis, « Le projet de Code judiciaire - L'Organisation Judiciaire et la Compétence d'attribution », bedoeld onder voetnoten nrs 3 en 15, blz. 28 (verslag weekeinde Knokke), blz. 23 (verslag seminarie Ligneuville).

(22) Verslag van de Koninklijke Commissaris Ch. Van Reepingen - Parl. Besch.- Senaat-Zitt. 1963-64, nr. 60, blz. 43, in fine, en blz. 66 tot 70. Artikelen 73 en 85 van het ontwerp, blz. 461 en 462. — Zie ook : Verslag van de Belgische rapporteur J. C. Matthijs over de « Modernisatie van het burgerlijk procesrecht in betwiste zaken », uitgebracht op het tweede Internationaal Congres van de « Internationale Unie der Magistraten » (reeds vermeld onder voetnoot nr. 14 hierboven), nrs. 17 tot 31, blz. 49 tot 59. - Prof. Marcel Storme, op. cit. R.W. 1963-64, kol. 1847, nr. 16. - Prof. Albert Fettweis en Jean Arets. Op. cit. J.T. 1964, blz. 218, kol. 2 en 3.

(23) Parl. Besch. Senaat, Zitt. 1964-1965, nr. 170. 9 maart 1965. Verslag van de heer senator C. De Baeck, algemeen verslaggever, blz. 39.

(24) Art. 10. Wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming. Zie ook : Verslag van de Koninklijke Commissaris Ch. Van Reepingen. Op. cit., blz. 80, voetnoot (166).

(25) Artikelen 100 tot 105 en 207 tot 215 van het ontwerp. - Zie ook : Verslag van de Koninklijke Commissaris. Op. cit., blz. 79 en 80. Verslag van J.C. Matthijs bedoeld onder de voetnoten nrs. 14 en 22 hierboven, nrs. 32 tot 35, blz. 59 tot 62.

De raadsheren-assessoren in handelszaken en hun plaatsvervangers zouden door de Koning benoemd worden op gezamenlijke voordracht door de ministers die de Justitie, Economische Zaken en Middenstand in hun bevoegdheid hebben (art. 214 van het ontwerp).

Daarentegen zouden de raadsheren-assessoren in sociale zaken en hun plaatsvervangers door de Koning benoemd worden op voordracht van de minister die de Arbeid in zijn bevoegdheid heeft, en dit in gelijk aantal uit drie lijsten van drie kandidaten per openstaande zetel, de ene lijst zijnde voorgedragen door de interprofessionele werkgeversorganisaties, de andere door de interprofessionele organisaties van werknemers en zelfstandigen. (art. 215 van het ontwerp).

Men leze de door ons bijgetreden kritiek (zie verder onder nr. 14) van dit stelsel, althans wat de kamers voor handelszaken betreft, door Prof. Marcel Storme. Op. cit., R.W. 1963-1964, kol. 1848, nr. 17, derde lid.

(26) Artikelen 556 tot 638 van het ontwerp. Zie het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 127 tot 152.

(27) Artikelen 639 tot 644 van het ontwerp. Zie het verslag van de koninklijke Commissaris, blz. 153 tot 155.

(28) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck voor de Senaat. Parl. Hand. Senaat. Zitt. 1964-1965. Vergadering van 6 april 1965, nr. 57, blz. 1476, kol. 2 en blz. 1477, kol. 1.

(29) Zie o.m. : Verslag van J.C. Matthijs, bedoeld onder de voetnoten nrs. 14, 22 en 25 hierboven, nr. 31, blz. 58 en 59, en de conclusie op blz. 79. Prof. Albert Fettweis en Jean Arets, op. cit. J.T. 1964, blz. 217, kol. 3. - Prof. Marcel Storme, op. cit. R.W. 1963-1964, nr. 50, kol. 1858.

In zijn verslag uitgebracht, uit naam van de Senaatscommissies voor de Justitie en voor de Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Voorzorg, door de heer senator C. De Baeck, schrijft de verslaggever o.m. het volgende : « Men had hier kunnen verwachten » dat de nauwe contacten tussen de beoefenaars van de onder » scheiden rechtstakken, een ontwikkeling zou volgen van de » instellingen en hun opvattingwijze, overeenkomstig de grote » hedendaagse gedachtenstromingen... » (Parl. Besch. Senaat. Zitt. 1964-1965, nr. 170, 9 maart 1965, blz. 39, vierde lid).

(30) Prof. Henri Solus, « Le statut hérétique des tribunaux paritaires de baux ruraux », D. 1950, chron. 153, geciteerd door Prof. Albert Fettweis in zijn verslag uitgebracht tijdens het weekeinde te Knokke op 21-22 januari 1966, blz. 29 en voetnoot nr. 15, en tijdens het seminarie te Ligneuville, op 4-5 maart 1966, blz. 25 en voetnoot nr. 4.

(31) Zie de stellingnemingen vermeld door *Prof. Albert Fettweis* in zijn verslag uitgebracht tijdens het weekeinde te Knokke, op 21-22 januari 1966, blz. 29, voetnoten nrs. 13 en 14, en tijdens het seminarie te Ligneuville, op 4-5 maart 1966, blz. 25 en voetnoten nrs. 2 en 3. - Zie ook: *Cyrille De Svaef*, « *A propos de la réforme judiciaire* », Jur. Comm. Bruxelles, 1963, nrs. 1 en 2. - Zie ten slotte: *Parl. Besch.*, *Senaat*, Zitt. 1964-1965, nr. 170, 9 maart 1965. Verslag van de heer senator C. De Baeck, blz. 39 en 40.

(32) *Parl. Besch.*, *Senaat*, Zitt. 1964-1965, nr. 170, 9 maart 1965, Verslag van de h. senator C. De Baeck, blz. 40.

(33) « Ook de juristen in onze commissie hebben zich daarbij » neergelegd om twee redenen: ten eerste, omdat die wijziging, » indien ze niet aanvaard werd, aanleiding zou geven tot zeer » lange discussies, tot politieke debatten en tot politieke tegen- » stellingen. De verwezenlijking van het Gerechtelijk Wetboek — » de bevoegdheidsmoeilijkheden of de organisatiemoeilijkheden » vormen er slechts een klein onderdeel van — zou daardoor kun- » nen geremd of gestuit worden. Ten tweede hebben wij ingezien » dat het ontwerp dat ons is voorgelegd in ieder geval op twee » gebieden een grote stap in de goede richting betekent. Immers, » de bevoegdheidsmoeilijkheden die zich thans nog vaak voor- » doen zullen in het vervolg gemakkelijk kunnen worden geregeld. » De arrondissementsrechtbank met de drie voorzitters zal aan » die bevoegdheidsproblemen altijd een snelle oplossing kunnen » geven. Dat is een grote verwezenlijking » (Verslag van de heer senator C. De Baeck ter openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965. *Parl. Hand. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 57, blz. 1477, kol. 1).

(34) Zie: verslag van de heer senator C. De Baeck ter openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965. *Parl. Hand. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 57, blz. 1477, kol. 1.

(35) Art. 73 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. *Parl. Besch.*, *Kamer*, Zitt. 1964-1965, nr. 1040/1, 8 april 1965.

Waar in sommige arrondissementen tot nog toe geen rechtbank van koophandel bestond, wordt er een tot stand gebracht, zodus in de arrondissementen: Aarlen, Charleroi, Dinant, Hasselt, Hoei, Ieper, Marche-en-Famenne, Mechelen, Neufchâteau, Nijvel, Oudenaarde, Tongeren, Turnhout en Veurne. Uit deze loutere opsomming blijkt reeds in welke mate, wat de gerechtelijke aktiviteit in commerciële zaken in sommige arrondissementen betreft, zodanige regeling als overdreven voorkomt.

(36) Verslag van de heer senator C. De Baeck: *Parl. Besch. Senaat*, Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 46.

(37) Artikel 100, derde lid, van de Grondwet. Zie in dat verband de aanmerkingen van de Raad van State onder artikel 99 van het ontwerp van de Koninklijke Commissaris: *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 797.

(38) Artikelen 98 en 99 van hierboven vermeld ontwerp.

(39) Artikelen 100, derde lid, van de Grondwet. Zie in dat verband de aanmerkingen van de Raad van State onder art. 99 van het ontwerp van de Koninklijke Commissaris: *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 797.

(40) Artikelen 98 en 99 van hierboven vermeld ontwerp.

(41) Artikel 205 bis (art. 1, B.W. van 23 november 1945), 206 en 207 (art. 9, W. van 20 december 1957) van de wet van 18 juni 1869, en 6 van de wet van 3 april 1963 betreffende de gerechtelijke inrichting.

(42) Art. 78 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. (41) Artikelen 78, tweede lid, 79, eerste lid, 1395, 1396 en 1403, derde lid van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

Zie ook het verslag uitgebracht door de heer advocaat-generaal E. Krings, over « *De Uitvoeringsmaatregelen* », tijdens het weekeinde te Knokke, op 21-22 januari 1966, blz. 81 en 83, en tijdens het seminarie te Ligneuville, op 4-5 maart 1966, « *Les saisies conservatoires et les voies d'exécution* », blz. 137 en 139.

(42) Men leze dienaangaande de uitvoerige beschouwingen welke de heer Koninklijke Commissaris aan die problemen heeft gewijd in zijn verslag, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 57 tot 66, en daarentegen het advies opgesteld namens de Commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg, door de heer H. Urbain, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, bijlage 1, blz. 241 en 242.

Zie ook de verscheidene verwijzingen naar bijdrage en werken van gespecialiseerde auteurs van arbeids- of sociaal recht in het verslag van *Prof. Albert Fettweis*, uitgebracht tijdens het weekeinde te Knokke, op 21-22 januari 1966, blz. 37 en 38, voetnoten nrs. 37 tot 40, en tijdens het seminarie te Ligneuville, op 4-5 maart 1966, blz. 34, voetnoot nr. 4, en blz. 35, voetnoten nrs. - tot 5.

Bijzondere aandacht verdienen ook de beschouwingen uitgebracht door de heer Professor en staatsraad *Henri Buch*, in zijn merkwaaardige bijdrage: « *L'Evolution du Conseil d'Etat de Belgique* » - « *Etudes et Documents* », 1964, aflev. nr. 18, blz. 175 tot 209.

Met betrekking tot de keuze van de benaming « arbeidsrechtbank », « arbeidsgerichten » en niet « sociale rechtbank », « sociale gerechten », zie het verslag van de heer senator C. De Baeck: *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, sub artikelen 81 tot 83, blz. 47, alsook de wetsvoorstellen van de heer volksvertegenwoordiger Major: *Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1958-1959, nr. 316/7, 7 juli 1959; *Parl. Besch.*, *Kamer*, Buit. zitt. 1961, nr. 125, 12 juli 1961.

(43) Artikelen 81, 82 en 191 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. Een bijzondere wet, die onmiddellijk na de definitieve goedkeuring van het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek zal worden ingediend, zal de personeelsformatie van de hoven en rechtbanken bepalen, en o.m. het aantal magistraten dat aan iedere arbeidsrechtbank zal worden verbonden (Verslag van de Senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 41, derde lid).

(44) De door de kandidaten te vervullen voorwaarden zijn dezelfde als die gesteld voor de rechters in de rechtbanken van eerste aanleg en voor de rechters in de rechtbanken van koophandel.

Het ontwerp van de Koninklijke Commissaris (art. 201, eerste

lid) voorzag dat zij benoemd moesten worden uit de rechters in de arrondissementsrechtbank die gedurende ten minste twee jaar het ambt van werkend rechter hebben vervuld of een ambt bij de Raad van State hebben uitgeoefend, en die houder zijn van diploma van licentiaat in het sociaal recht (zie ook de artikelen 146, 155, 209 en 259 van dat ontwerp).

Men kan het betreuren dat dit gelukkig specialiseringsvereiste uit het door de Senaat goedgekeurd ontwerp geweerd werd. Nochtans werd bij de artikelen 191 en 194 van laatstvermeld ontwerp bepaald dat, voor de kandidaten die houder zijn van zodanig diploma, de tijd van de voorafgaande uitoefening van de aldaar vermelde beroepen (5 of 3 jaar) respectievelijk tot drie en tot twee jaar wordt vermindert.

(45) De voordracht wordt door de Koning geregeld (art. 83 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp); de benoeming geschiedt door de Koning op voordracht van de minister die de Arbeid in zijn bevoegdheid heeft (art. 198 van zelfde ontwerp). Nochtans, ware het, naar ons oordeel, gewenst dat, wanneer het kandidaten geldt die voorgedragen zijn door organisaties van zelfstandigen, zij door de Koning zouden benoemd worden op voordracht van de Minister die de Middenstand in zijn bevoegdheid heeft.

(Zie in die zin het op 18 januari 1966 door de heer volksvertegenwoordiger *Charpentier* in de Kamercommissie voor de Justitie voorgesteld amendement: *Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/8, sub art. 198 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp).

(46) Uit een op 14 december 1963 door de heer volksvertegenwoordiger *Saintraint* ter Kamercommissie voor de Justitie voorgesteld amendement, dat, naar ons oordeel, volkomen kan worden bijgetreden, zou dit ook het geval dienen te zijn wanneer het geschil betrekking heeft op een bij de overzeese sociale zekerheid aangesloten werknemer, d.w.z. op de toepassing van de Belgische koloniaalrechtelijke sociale wetten, gewaarborgd door de wet van 16 juni 1960 en door de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid (Zie: *Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/4, sub artt. 81 en 104 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp).

(47) Art. 578 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(48) Artikelen 84 en 85 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. De onder voetnoot nr. 43 hierboven bedoelde wet die de personeelsformatie van de hoven en rechtbanken zal bepalen, zal ook het aantal magistraten vast leggen dat aan iedere rechtbank van koophandel zal worden verbonden (art. 85, tweede lid).

(49) Artikel 191, eerste lid, van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(50) Artikel 205 van bovenvermeld ontwerp.

(51) Artikelen 203 en 204 van bovenvermeld ontwerp. - De aandacht weze in dat verband gevestigd op een op 25 mei 1966 door de heer volksvertegenwoordiger *Pierson* ter Kamercommissie voor de Justitie voorgesteld amendement, waarbij artikel 203 zou worden aangevuld met de volgende tekst: « De kandidaturen voor die ambten (rechter-assessor in handelszaken) mogen voorgedragen worden hetzij door de kandidaten zelf, « hetzij door representatieve handelsorganisaties ». (*Parl. Besch. Kamer*, Zitt. 1965-1966, nr. 59/29, blz. 5). Het wil mij voorkomen dat deze aanvullende tekst nuttig en gepast is, al zou wellicht de uitdrukking « representatieve handelsorganisaties » wellicht best kunnen vervangen worden door de meer duidelijke woorden « representatieve organisaties van handel en nijverheid ».

(52) Zie dienaangaande het verslag van de heer senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 42 en 43, alsook en hoofdzakelijk het uitvoerig exposé van de heer Minister van State *Henri Rolin* ter openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965: *Parl. Hand. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 37, blz. 1479.

(53) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck: *Parl. Besch. Senaat*, Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 46.

(54) Art. 100 van het Senaatsontwerp bepaalt:

« De ondervoorzitters en rechters in de rechtbanken van eerste aanleg, kunnen gelijktijdig benoemd worden in verschillende » colleges van rechtbanken van eerste aanleg (Franse tekst: » « A plusieurs sièges de tribunaux de première instance ») van » het rechtsgebied van het hof van beroep. Die regel vindt even- » eens toepassing in de arbeidsrechtbanken, voor de voorzitters, » ondervoorzitters en rechters, de arbeidsauditeurs en hun sub- » stituten, alsmede in de rechtbanken van koophandel voor de » voorzitters, ondervoorzitters en rechters ».

(55) Men blijkt immers uit het oog te hebben verloren dat, naar luid van art. 99, tweede lid, van de Grondwet, naar hetwelk art. 196 van het Senaatsontwerp zich trouwens gedraagt, de ondervoorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg benoemd worden uit een dubbele lijst van kandidaten voorgedragen door het Hof van beroep en door de bevoegde provincieraad.

Terwijl het, naar het grondwettelijk voorschrift, aldus beslist uitgesloten is dat een ondervoorzitter tegelijkertijd zou kunnen benoemd worden als dusdanig in twee rechtbanken van eerste aanleg, gelegen in twee verschillende provincies, rijst bovendien de vraag of zodanige benoeming in twee verschillende rechtbanken van eerste aanleg gelegen in dezelfde provincie, van grondwettelijk standpunt uit bekeken, wel mogelijk blijkt?

(56) Artikelen 73 tot 75 en 189 tot 206. Zie voorlichting in het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 66 tot 70.

(57) Artikelen 585 en 642 van het ontwerp van de Koninklijke Commissaris. In graad van hoger beroep, werd deze regeling opgedragen aan de Eerste-voorzitter van het Hof van beroep (art. 608), mits dezelfde enige mogelijkheid van voorziening tot cassatie door de Procureur-generaal bij het Opperste Gerechtshof, binnen vijftien dagen na de uitspraak van de beschikking. Zie de uiteenzetting van voormelde regelingen in het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 153 en 155.

(58) Artikelen 74 en 75 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

Zie: verslag van de heer senator C. De Baeck: *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, 9 maart 1965, blz. 43.

(59) Artikelen 639 tot 644 van het door de Senaat goedgekeurd

ontwerp. Zie ook het verslag van de heer Prof. Albert Fettweis, uitgebracht tijdens het weekeinde te Knokke, op 21-22 januari 1966, blz. 65 tot 73, en tijdens het seminarie te Ligneuville, op 4-5 maart 1966, blz. 52 tot 61.

(60) Het wil ons voorkomen dat aan de inrichting van dit rechtsmiddel een meer praktische oplossing zou kunnen gegeven worden indien het instellen van de voorziening kon worden toevertrouwd aan de Procureur-generaal bij het Hof van beroep.

(61) Artikel 5 van de aanvullende bepalingen bij het Gerechdelijk Wetboek in ontwerp : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 720.

Naar luid van artikel 186, tweede lid van het Senaatsontwerp (*Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1964-1965, nr. 1040/1) kan nochtans de Koning de Kamers van een hof van beroep (zoals trouwens ook van een arbeidshof, van een rechtbank van eerste aanleg, van een arbeidsrechtbank, van een rechtbank van koophandel of van een politierechtbank) verdelen in twee of meer afdelingen die zitting houden en hun griffie hebben in de zetel van het hof (of van de rechtbank) en in de gemeenten die hij aanwijst.

In dit geval wordt de rechtsmacht van elke afdeling, naar de regels van de territoriale bevoegdheid, uitgeoefend binnen het aldus bepaalde gebied.

(62) Prof. Marcel Storme, « *Het ontwerp van Gerechdelijk Wetboek* », R.W. 1963-1964, kol. 1848, nr. 17, derde lid. - Zie hierboven onder voetnoot (25).

(63) Zie de artikelen 101, 102, 207, 210 tot 214 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(64) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, 9 maart 1965, blz. 39, laatste lid, en 40.

(65) Artikel 103 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(66) Artikel 103, tweede en derde lid van zelfde ontwerp.

(67) Artikel 215 van zelfde ontwerp.

(68) Artikel 207 van zelfde ontwerp.

(69) Kleiennemann de Lance en R. Rasir, « *La justice paritaire est-elle un mythe ?* », J.T. 1959, 183.

(70) Zie het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 103 en volg., en de voetnoot nr. 44 hierboven. - Wat de specialisering van de magistraten betreft, zie ook : Prof. Albert Fettweis en Jean Arets, op. cit., J.T. 1964, blz. 218, kol. 3, en de referaten onder voetnoot (15). - Zie ook de tussenkomst van de heer L.W.M.M. Drabbe, kantonrechter te Haarlem, op het Ilde Congrès van de Internationale Unie der Magistraten, te 's Gravenhage, op 10-14 juni 1963. - Op. cit., blz. 196, en de resolutie gestemd door het Congres, afdeling burgerlijk recht, blz. 207.

(71) Zie de artikelen 201 en 209 van het ontwerp van de Koninklijke Commissaris.

(72) Zie Marcel Taquet, « *Les cours et tribunaux du travail* », J.T. 1955, 1 tot 3; Prof. Robert Henrion, « *L'Unité de juridiction* », J.T. 1959, 283.

(73) De onder dit oopunt op 27 januari 1966 door de heer volksvertegenwoordiger *Saintraint* ter Kamercommissie voor de Justitie ingediende amendementen (*Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/13, blz. 1 en 2), die ertoe strekken o.m. de loutere stage doorgemaakt bij de Raad van State gelijk te stellen met de uitoefening van een ambt bij dit hoger administratief rechtscollege, schijnen nochtans eerder te wijzen op een minimalistische tendens met betrekking tot deze aangelegenheid.

Daarentegen voorziet art. 191, tweede lid, van het Senaatsontwerp dat, voor de kandidaat-rechter in de arbeidsrechtbank, die houder is van een diploma van licentiaat in het sociaal recht afgeleverd door een Belgische universiteit, de principieel vereiste tijd van ten minste vijf jaar (gedurende dewelke hij werkzaam was aan de balie, of een gerechtelijk ambt of het notarisambt heeft vervuld, of een ambt heeft uitgeoefend bij de Raad van State, of de rechtswetenschap heeft onderzocht aan een universiteit, of een juridisch ambt heeft vervuld bij een Rijksdienst of bij een van de instellingen bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende het toezicht over sommige organismen van openbaar nut), verminderd wordt tot drie jaar.

Deze valorisering van het diploma van licentiaat in het sociaal recht zou « *a fortiori* » haar volledige rechtvaardiging vinden bij de voorwaarden gesteld voor de benoeming van raadsheren in het arbeidshof.

(74) Zie onder artikel 4, blz. 344 van het door de Senaat goedgekeurd wetsontwerp, de artikelen 25, 26 en 27, en de op 27 januari 1966 door de heer volksvertegenwoordiger *Saintraint* ter Kamercommissie voor de Justitie ingediende amendementen (*Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/13, sub voormelde artikelen 25, 26 en 27, blz. 10 tot 12).

(75) Kleiennemann de Lance en R. Rasir, op. cit., J.T. 1959, 182.

(76) Artikel 216, derde lid, van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(77) Artikel 199 van voormeld ontwerp, van toepassing verklaard op de werkende en de plaatsvervangende raadsheren-assessoren in sociale zaken bij artikel 216, tweede lid.

(78) Artikel 216, eerste lid, van voormeld ontwerp.

(79) Artikel 202, tweede lid, van voormeld ontwerp, van toepassing verklaard op de werkende en de plaatsvervangende raadsheren-assessoren in sociale zaken bij artikel 216, tweede lid.

(80) Artikel 206, toepasselijk verklaard bij artikel 216, tweede lid, van voormeld ontwerp, bepaalt dat om tot werkend of plaatsvervangend rechter-assessor in sociale zaken te worden benoemd, de kandidaat houder moet zijn van een studiegetuigschrift of diploma van Nederlands of van Frans onderwijs, naar gelang van de rechtbank in dewelke hij benoemd moet worden kennis neemt van nederlandstalige of van franstalige zaken.

(81) Zie artikel 578, 1°, 2°, 3° en 7° van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(82) Artikel 104, tweede lid, van voormeld ontwerp.

(83) Geval bedoeld onder nr. 10, in fine. - Zie artikel 81, vierde lid, van voormeld ontwerp.

(84) Artikel 104, vierde lid, en artikel 578, 4°, 5° en 6°, van voormeld ontwerp.

(85) Artikel 104, vierde lid en artikel 579 van voormeld ontwerp.

(86) Artikel 104, vierde lid en artikel 583 van voormeld ontwerp.

(87) Artikel 104, vijfde lid, en artikelen 581 en 582 van voormeld ontwerp.

(88) Artikel 104, zesde lid van voormeld ontwerp.

De amendementen op 14 december 1965 door de heer volksvertegenwoordiger *Saintraint* ter Kamercommissie voor Justitie voorgesteld, en reeds bedoeld onder voetnoot nr. 46 hierboven, voorzien de toevoeging van het geschild dat betrekking zou hebben op een bij de overzeese sociale zekerheid aangesloten werknemer : *Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/4, sub art. 81 en 104 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp; dit amendement schijnt ons volledig gerechtvaardigd te zijn.

(89) Dit opzet wordt in het Senaatsontwerp uitgewerkt tot in de uitoefening van de rechtsmacht na cassatie.

Artikel 108, tweede lid, van het ontwerp bepaalt inderdaad dat, indien de zaak, die na cassatie verwezen wordt, onder de bevoegdheid ressorteert van het arbeidshof, dit rechtscollege zelf — en dus niet het hof van beroep met verenigde kamers — het geschild berecht, en het hof alsdan voorgezeten wordt door de eerste-voorzitter van het arbeidshof, door de kamervoorzitter of door de raadshere die hem vervangt, en daarenboven bestaat uit twee raadsheren in het arbeidshof en vier raadsheren-assessoren in sociale zaken.

(90) Zie desaanvaande : de openingsrede, uitgesproken op 15 september 1936, door de heer Raoul Hayoit de Termicourt, alsdan procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel : « *Propos sur le ministère public* », R.D.P. 1936, blz. 961 tot 1011, en meer bepaald blz. 972 tot 1001.

Prof. Hermann Bekaert, ere-procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent, thans Koninklijke Commissaris voor de hervorming van de strafvordering : « *Positie en taak van het Openbaar Ministerie in België* » - Jaarboek van 1958-1959 van de vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, blz. 103 tot 137. - Uitg. Tjeenk Willink-Zwolle - De Sikkell, Antwerpen : « *La mission du ministère public en droit privé* », « *Mélanges Jean Dabin* », Brussel, 1963, B. II, blz. 419 en volg.; « *Introduction à l'Étude du droit* », Brussel, Bruylant, 1963, blz. 444 tot 448. - Prof. F. Dumon en G. Stévigny, « *De verzoeningsrechtspiegeling in fiscale zaken (wet van 24 juli 1953) en het statuut van het Openbaar Ministerie* », R.W. 1953-1954, kol. 817 tot 830, meer bepaald kol. 822 tot 829. - Frans Bouckaert, « *Het optreden van het openbaar ministerie in burgerlijke zaken* », R.W. 1961-1962, kol. 913. - Prof. Rigaux, « *L'étendue du droit d'action en matière civile, conféré au ministère public par l'article 46 de la loi du 20 avril 1810* », Ann. de dr. et de sc. pol. 1956, blz. 273.

Men leze bovendien de merkwaardige uiteenzetting van de Koninklijke Commissaris Ch. Van Reepinghen in zijn verslag, blz. 83 tot 87.

(91) Artikel 150 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(92) Zie o.m. : Procureur-generaal Raoul Hayoit de Termicourt, op. cit., R.D.P. 1936, blz. 1002 en 1003. - Procureur-generaal Hermann Bekaert, « *De gerechtelijke functie van de burgermeester* », openingsrede vóór het Hof van beroep te Gent, op 1 september 1958, R.W. 1958-1959, kol. 129 tot 174. - Procureur-generaal Etienne de la Court, « *Considérations sur la justice de paix* », openingsrede vóór het Hof van beroep te Brussel, op 1 september 1960, J.T. 1960, blz. 556.

(93) Zie het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 87 in fine en 88.

(94) Artikel 156 van het ontwerp van de Koninklijke Commissaris.

(95) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 52, sub art. 156.

(96) Artikelen 6 en 9 - *Wet van 29 juni 1929*.

(97) Wat in de praktijk tot nog toe neerkomt op de toezending aan de curator van een drukwerk houdende tal van door hem te beantwoorden vragen, en veeleer verband houdt met de opdracht van officier van gerechtelijke politie van de procureur des Konings.

(98) Zie o.m. in dat verband : Prof. Hermann Bekaert, « *Introduction à l'Étude du Droit* », op. cit., nr. 144, blz. 149.

In de hedendaagse rechtsleer wordt nochtans een nieuw onderscheid gemaakt dat, onder de namen van « *droit régulateur* », « *droit mixte abstrait* », of « *droit d'accompagnement* », van het publiekrecht sommige disciplines afzondert waarin de openbare macht tussenbeide komt of handelt ter communautaire doeleinden; zie o.m. P. Roubier, « *Théorie générale du droit* », Parijs, 1946, 2e uitg. 1951, nr. 35, blz. 304 en volg.; Jean Dabin, « *Théorie générale du droit* », Brussel, 2e uitg., 1953, nr. 90, blz. 109 en 110; Van Apeldoorn, L.J., « *Inleiding tot de studie van het Nederlands recht* », 9e dr., 1950, blz. 134 en 136.

(99) Men denke b.v. aan het geval waarin, bij de behandeling in hoger beroep, van een afgewezen vordering tot faillissementsverklaring, het openbaar ministerie vaststelt dat uit de overgelegde gegevens van meetaf aan bepaalde aanwijzingen waren gerezen van bedrieglijke bankbreuk, terwijl gedurende de tijdspanne verstreken tussen het instellen van de rechtsvordering en het ogenblik van de debatten vóór het hof van beroep, kostbaar bewijsmateriaal verdwenen is, alle gepaste bewaaringsmaatregelen ondoelmatig of onmogelijk geworden zijn, en de rechten van de schuldeisers definitief geschaad werden.

Het weliswaar niet gesanctioneerd voorschrijf van art. 29, W.Sv. wordt immers in de schoot van de rechtbanken van koophandel maar al te dikwijls uit het oog verloren.

(100) Zie verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 85.

(101) Artikel 150 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. Zie ook het verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 44, nr. 6, vierde lid.

(102) Artikel 138, tweede lid, van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(103) Deze volstrekte bevoegdheid omvat :

a) in eerste aanleg :

1. De geschillen tussen kooplieden, die handelingen betreffen die de wet als daden van koophandel aanmerkt en die niet onder de algemene bevoegdheid van de vrederechter vallen;

2. de geschillen betreffende wisselbrieven wanneer het bedrag van de vordering hoger is dan vijftientig duizend frank.

b) verder, zelfs wanneer partijen geen handelaar zijn :

1. de geschillen ter zake van een handelsvennootschap tegen vennoten, tussen beheerders, tussen beheerders en vennoten, tussen commissarissen, tussen commissarissen en beheerders of vennoten, tussen vereffenaars of tussen vereffenaars en vennoten, tussen vennoten, beheerders, commissarissen of vereffenaars en bedrijfsrevisoren;

2. alles wat het faillissement, akkoord en uitstel van betaling betreft, overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van koophandel en van de wetten op het gerechtelijk akkoord, gecoördineerd op 25 september 1946;

3. de vorderingen betreffende de benamingen van oorsprong;

4. de vorderingen betreffende de aan de post toevertrouwde diesten;

5. de vorderingen tot verbetering en doorhaling van inschrijvingen in het handelsregister;

6. de vorderingen met het oog op de benoeming van commissarissen voor het nazien van boeken en rekeningen van handelsvennootschappen;

7. de vorderingen inzake zee- en binnenvaart, en inzonderheid het onderzoek van de schuldvorderingen bij verdeling van de gelden voortkomend van de toewijzing van een in beslaggenomen vaartuig;

c) verder nog : de uitspraak op verzoekschrift over aanvragen tot machtiging om nieuwe koopwaren openbaar te verkopen.

d) in hoger beroep : het bevoegden van dit rechtsmiddel ingesteld tegen de beslissingen, door de vrederechter in eerste aanleg gewezen inzake geschillen tussen kooplieden betreffende de handelingen die de wet als daden van koophandel aanmerkt of inzake geschillen betreffende wisselbrieven.

Zie desaaangaande : het verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, sub artikelen 573 tot 577, blz. 98 en 99.

(104) Wat echter wel de opvatting is die gehuldigd werd door de wet van 25 oktober 1919, enig artikel, § VI, gewijzigd door het enig artikel van de wet van 12 mei 1937, houdende voorlopige wijziging van de gerechtelijke inrichting en de procedure vóór de hoven en rechtbanken, althans met betrekking tot de samenstelling van de burgerlijke kamers met drie rechters, in de rechtbanken van eerste aanleg; zie desaaangaande : *Cass.*, 31 jan. 1935, Pas. 1935, I, 133 en de voetnoten (1) tot (4); *Braas, Proc. civ.*, B. I, blz. 77.

(105) Het principieel schriftelijk advies van het openbaar ministerie — het mondeling advies zijnde de uitzondering — dient door de griffier te worden toegevoegd aan het « dossier van de rechtspleging » (zie art. 721-6° van het ontwerp), waarvan de instelling en de inrichting door de Koninklijke Commissaris in zijn ontwerp werd gehuldigd, en, op grond van de zeer rake beschouwingen in zijn verslag uiteengezet (zie blz. 180 en 181), volstrekt gerechtvaardigd wordt. De Senaatscommissies hebben trouwens deze nieuwe instelling eenparig goedgekeurd en zelfs aangevuld (zie verslag van de heer senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 125); de teksten die er betrekking op hebben werden opgenomen onder de artikelen 720 tot 725 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(106) Zie : Ch. del Marmol, « La protection contre les abus de puissance économique ou droit pénal » wetenschappelijke collectie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in de Rijksuniversiteit Luik, 1960, blz. 100, en de aldaar vermelde referenten.

(107) Art. 9 van het Senaatsontwerp luidt als volgt : « De volstrekte bevoegdheid is de rechtsmacht bepaald naar het ontwerp, de waarde en in voorkomend geval het spoedeisend karakter van de vordering of de hoedanigheid van de partijen. » « Zij kan niet worden uitgebreid, tenzij de wet anders bepaalt ». Art. 10 bepaalt verder : « Territoriale bevoegdheid is de rechtsmacht die aan de rechter toebehoort in een rechtsgebied » naar de regels die de wet stelt », terwijl art. 624, eerste lid aanvangt met de woorden : « Met uitzondering van de gevallen » waarin de wet uitdrukkelijk bepaalt welke rechter bevoegd is » om kennis te nemen van de vordering ».

(108) Zie onze suggestie onder voetnoot nr. 60.

(109) Zie de rechtvaardigende uiteenzetting van dit voorstel in het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 86 en 87, en het artikel 155 van zijn ontwerp.

(110) Zie het verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 44.

(111) Artikel 197 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

(112) Zie de artikelen 193 en 194 van voormeld ontwerp.

Alleen wordt bij artikel 194, tweede lid, bepaald dat voor de kandidaat-substituut-arbeidsauditeur, die houder is van een diploma van licentiaat in het sociaal recht afgeleverd door een Belgische universiteit, van drie tot twee jaar verminderd wordt : de tijd gedurende dewelke hij werkzaam is geweest aan de balie, of een gerechtelijk ambt, of het notarisambt heeft vervuld, of een ambt heeft uitgeoefend bij de Raad van State, of de rechts-wetenschap heeft onderwezen aan een universiteit, of een juridisch ambt heeft vervuld bij een Rijksdienst of bij een van instellingen bedoeld bij de wet van 16 maart 1954 betreffende het toezicht op sommige organismen van openbaar nut.

(113) Artikel 155, tweede lid, van dit ontwerp bepaald dat « de magistraten die (in het arbeidsauditoraat) hun ambt » vervullen door de procureur des Konings aangewezen worden » uit de substituten van het parket die houder zijn van het » diploma van licentiaat in het sociaal recht ».

(114) Zie de verklaringen van de toenmalige Minister van Justitie, de heer Pierre Vermeulen, ter openbare vergadering van de Senaat van 6 april 1965 : *Parl. Hand. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 57, blz. 1475, kol. 2, in fine.

(115) Artikel 138, tweede lid, van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.

Naar luid van dezelfde bepaling opgenomen in het ontwerp

van de Koninklijke Commissaris, zou het openbaar ministerie ambtshalve kunnen optreden « ... telkens wanneer het oordeelt dat het openbaar belang zijn tussenkomst vergt » (*Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 468, sub art. 138).

In zijn verslag heeft de Koninklijke Commissaris, in verband met de jurisprudentiële constructie van het Hof van Cassatie aangaande het ambtshalve in te stellen vorderingsrecht van het openbaar ministerie in burgerlijke zaken (zie o.m. de cassatie-arresten van : 5 mei 1881, Pas. 1881, I, 230 met de conclusies van procureur-generaal Faidr; 12 mei 1922, Pas. 1922, I, 297 met de conclusies van procureur-generaal Leclercq); 2 maart 1923, Pas. 1923, I, 243), dit begrip van het « openbaar belang » oordeelkundig weten te rechtvaardigen (zie zijn verslag, blz. 84 en 85). De Senaatscommissies waren evenwel « van mening dat » het verkieslijk was zich te houden aan het begrip openbare » orde, dat in ons recht gebruikelijker is » (verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 50 sub art. 138).

(116) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 45.

(117) Afgezien wel te verstaan van de opdrachten van de procureur des Konings en zijn substituten bij de jeugdrechtsbank; zie J. Matthijs, « De civielrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen in de nieuwe wet jeugdbescherming », T.P.R., 1965, blz. 311 tot 415; « La loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse », Ann. de droit - Rv. trim. de droit belge - B. XXVI/1966, blz. 15 tot 208.

(118) Zie verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 87.

(119) Zie verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 45.

(120) Zie voormeld verslag, blz. 45.

(121) Zie voormeld verslag, blz. 50 en 51, sub art. 138.

(122) Artikel 764, laatste lid, van het door de Senaat goed-gekeurd ontwerp.

(123) Artikel 766 van voormeld ontwerp. - Zie desaaangaande de uiteenzetting onder voetnoot nr. 105.

(124) Zie artikel 1134, laatste lid, van voormeld ontwerp, dat trouwens de ongelukkige uitdrukking behield « herroeping van het gewijsde », terminologie die, zoals Prof. Marcel Storme terecht doet opmerken (Op. cit. R.W. 1963-1964, kol. 1855, voetnoot nr. 30), niet overeenstemt met de Franse bewoordingen « requête civile ».

(125) Zie de artikelen 828 tot 847 van voormeld ontwerp.

(126) Zie de artikelen 848 tot 850 van voormeld ontwerp.

(127) Zie de artikelen 664 tot 699 van voormeld ontwerp, en het amendement op 2 februari 1966 bij de Kamercommissie voor de Justitie ingediend door de heer volksvertegenwoordiger G. van Lith de Jeude (*Parl. Besch. Kamer*. Zitt. 1965-1966, nr. 59/14).

(128) Zie de artikelen 578-7°, 580, 581 en 582 van voormeld ontwerp, en hun nauwkeurige opsomming.

(129) Zie artikel 764-13° van voormeld ontwerp.

(130) Zie het verslag van de Koninklijke Commissaris, blz. 87, alsook het verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 44, laatste lid.

(131) Toebedeling van bevoegdheid in strafzaken aan de arbeidsgerechten zelf zou immers strijdig geweest zijn met onze grondwettelijke principes; zie in dat verband : Jean Limpens, « Le problème de la compétence répressive des futures juridictions du travail », J.T. 1937, blz. 89 tot 92.

(132) Van dit onderzoeksgerecht wordt in de teksten van het Senaatsontwerp geen gewag gemaakt, doch het schijnt mij logisch, en in de lijn te liggen van de getroffen regeling, dat, in geval de onderzoeksrechter ertoe gevorderd werd een gerechtelijk straf-onderzoek in te stellen over feiten die uitsluitend een wanbedrijf uitmaken voorzien door de sociale wetgeving of reglementering, het openbaar ministerie vóór de raadkamer enkel mag worden waargenomen door de arbeidsauditeur of door een van zijn substituten, wanneer dit onderzoeksgerecht ertoe geroepen wordt de strafprocedure te regelen of eventueel uitspraak te doen inzake preventieve hechtenis.

(133) Artikel 155, eerste lid van het door de Senaat goed-gekeurd ontwerp. - Zie ook het voormeld verslag van de heer senator C. De Baeck, blz. 44, laatste lid.

(134) Zie voormeld verslag, blz. 44, in fine, en de voetnoot nr. 1.

(135) In dergelijk geval, zullen de procureur des Konings en zijn substituten trouwens dezelfde macht kunnen genieten als die welke aan de leden van het arbeidsauditoraat wordt toegekend, met name het recht om van de bevoegde ministers of van de bevoegde openbare instellingen of diensten het verstrekken van de nodige bestuurlijke inlichtingen te vorderen (art. 138, derde lid, van het Senaatsontwerp). - Zie in die zin : het verslag van de heer senator C. De Baeck : *Parl. Besch. Senaat*, Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 51.

(136) Zie voormeld verslag van de heer senator C. De Baeck, blz. 51, sub art. 144 en 149.

(137) Artikel 209 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. Daarentegen had de Koninklijke Commissaris, naar ons oordeel zeer terecht, in zijn ontwerp bepaald (zie artikel 146, tweede lid, van dit ontwerp) dat de advocaten-generaal, die op de terechtzittingen van de kamers voor sociale zaken van het hof van beroep zouden zetelen, houder moesten zijn van het diploma van licentiaat in het sociaal recht.

(138) Artikel 215 van voormeld Senaatsontwerp.

(139) Artikelen 144 en 145 van voormeld ontwerp.

(140) Zie de voetnoot nr. 89.

(141) Art. 143, tweede lid van voormeld Senaatsontwerp. Men merke trouwens op dat, ook inzake *rekwest-civil*, wanneer het aangevochten arrest gewezen werd in verband met een geschil, dat onder de bevoegdheid ressorteert van het arbeidshof (artikelen 580, 2°, 3°, 5° en 6°, 581 en 582 van het Senaats-ontwerp), het verzoekschrift eveneens kan worden ingediend door het openbaar ministerie bij het arbeidshof, doch in dat geval onder de handtekening van de procureur-generaal bij het hof van beroep (art. 1134, laatste lid, van voormeld ontwerp).

(142) Zie de zienswijze uitgebracht onder voetnoot nr. 132.

- (143) Artikel 480-8° - W.B. Rv.
 (144) Cass., 20 oktober 1881. Pas. 1881, I, 387; Cass., 4 juni 1883, Pas. 1883, I, 260.
 (145) Artikel 1138-5° van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp. - Zie de rechtvaardiging van dit stelsel in het verslag van de Koninklijke Commissaris: *Parl. Besch., Senaat*, Zitt. 1963-1964, nr. 60, blz. 261, in fine, sub 2°, en blz. 262, met aldaar de voetnoot nr. 363.
 (146) In alle zaken die vóór de rechtbank van eerste aanleg worden gebracht, doet de *alleensprekend rechter* nochtans eerst uitspraak, na, op straffe van nietigheid, het advies van het openbaar ministerie te hebben gehoord; deze regel geldt niet voor de rechter in kortgeding en de beslagrechter, noch wanneer de wet anders bepaalt (*art. 765* van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp).
 (147) Zie onder nr. 22 en de voetnoten nrs. 104 en 105.
 (148) Zie onder nr. 28, 1°, en de verwijzingen naar de aldaar aangebrachte voetnoten.
 (149) Zie de artikelen 895 tot 906 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp.
 (150) Zie de artikelen 1132 tot 1139 van voormeld ontwerp.
 (151) Zie de artikelen 828 tot 847 van voormeld ontwerp.
 (152) Zie de artikelen 848 tot 850 van voormeld ontwerp.
 (153) Zie onder nr. 22 hierboven.
 (154) Zie artikel 603 van voormeld ontwerp.
 (155) Zie de artikelen 664 tot 699 van voormeld ontwerp.
 (156) Zie onder nr. 27-1° hierboven, in fine.
 (157) B.v. inzake de aanvragen tot homologatie van de beslissingen, genomen hetzij door de algemene vergadering der aandeelhouders, hetzij door de algemene vergadering der obligatiehouders van een naamloze vennootschap (*art. 71* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, zoals dit artikel door *art. 1* van de wet van 10 november 1933 vervangen werd).
 (158) Zie het verslag van de Koninklijke Commissaris: *Parl. Besch. Senaat*, 1963-1964, nr. 60, blz. 189, vierde lid, en het verslag van de heer senator C. De Baeck, *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, nr. 170, blz. 132, afdeling VII.
 (159) Men denke o.m. aan het geval van de onteigening ten algemene nutte, waarin de door de gedingvoerende partijen aan de magistraat van het openbaar ministerie medegedeelde dossiers gegevens bevatten die er op wijzen dat door een of ander orgaan van het onteigendend bestuur t.o.v. de onteigende daden van willekeur werden gelast of uitgevoerd die schuldvermoedens omvatten van inbreuk op de door de Grondwet gewaarborgde rechten, en derhalve onder de toepassing kunnen vallen van *art. 151, S.W.B.*
 Niet zelden ook is het gebeurd dat, bij het onderzoek van de hem medegedeelde dossiers van een geschil betreffende de geldigheid of de interpretatie van een openbaar testament, de commandaverklaring bij een openbare verkoop, een nalatenschap, een deling-vereffening, en dies meer, waarbij een minderjarige betrokken was, de magistraat van het openbaar ministerie tot de vaststelling kwam van bepaalde vergripen tegen de notariële tucht, zoniet van misdrijven tegen de openbare trouw, en dien-volgens ambtshalve diende op te treden.
 (160) Vergelijk met het thans vigerend enig artikel, § VI, van de wet van 25 oktober 1919, gewijzigd door het enig artikel van de wet van 12 mei 1937, houdende tijdelijke wijziging van de gerechtelijke inrichting en de procedure vóór de hoven en rechtbanken, en luidens hetwelk de kamers met drie rechters van de rechtbanken van eerste aanleg in burgerlijke zaken *slechts met bijstand van het openbaar ministerie zetelen*:
 1. wanneer zij kennis nemen hetzij van vorderingen tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, hetzij van andere vorderingen betreffende de staat van personen, hetzij van vorderingen omtrent de voogdijen, hetzij van vorderingen tot onbekwaamverklaring;
 2. wanneer zij kennis nemen van vorderingen die burgerrechtelijk ingesteld zijn wegens een drukpersmisdrijf;
 3. wanneer het openbaar ministerie hoofdzakelijke of tussenkomende partij is in het geding, (zie voetnoot nr. 104).
 (161) Naar luid van artikel 146, laatste lid, van het Senaats-

- ontwerp «voert de oudstbenoemde advocaat-generaal (bij het » arbeidshof) de titel van eerst-advocaat-generaal».
 (162) *Parl. Besch. Senaat*. Zitt. 1964-1965, blz. 44, onder nr. 6, vijfde lid.
 (163) Zie o.m.
 Artikel 143: «Er is een procureur-generaal bij ieder hof van » beroep. Hij voert onder het gezag van de minister van Justitie, » en door toedoen van de minister die de Arbeid in zijn » bevoegdheid heeft voor de aangelegenheden die behoren tot de » bevoegdheid van de arbeidsgerechten, alle opdrachten van het » openbaar ministerie uit bij het hof van beroep, het arbeidshof, » de hoven van assisen en de rechtbanken van zijn rechtsgebied.»
 «De procureur-generaal voert het woord in de verenigde » kamers en op de plechtige zittingen van het hof van beroep en » van het arbeidshof; ook op de zittingen van de kamers, wanneer » hij het geraden acht.»
 Artikel 144: «De procureur-generaal wordt in het hof van » beroep bijgestaan door advocaten-generaal en substituten-procu- » reur-generaal, die onder zijn toezicht en leiding hun ambt » uitoefenen...»
 Artikel 145: «Er is een arbeidsauditoraat-generaal bij ieder » arbeidshof. Er worden een of meer advocaten-generaal alsmede » een of meer substituten-generaal bij dit hof benoemd om er, » onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal, » het ambt van openbaar ministerie te vervullen...»
 Artikel 146: «De advocaten-generaal bij het hof van beroep » en de advocaten-generaal bij het arbeidshof zijn in het bijzonder » ermee belast namens de procureur-generaal het woord te voeren » op de zittingen van het hof van beroep en van het arbeidshof.»
 Artikel 149: «Het ambt van het openbaar ministerie bij het » Hof van assisen wordt uitgeoefend door de procureur-generaal; » hij kan deze bevoegdheid opdragen aan een lid van het parket- » generaaf of van het parket van de procureur des Konings in » wiens zetel de assisen worden gehouden.»
 Artikel 150: «...Hij (de procureur des Konings) oefent, » onder het toezicht en de leiding van de procureur-generaal, » het ambt van openbaar ministerie uit bij de arrondissements- » rechtbank, de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van » koophandel en bij de politierechtbanken van het arrondisse- » ment.»
 Artikel 152: «Er is een arbeidsauditoraat bij ieder arbeids- » rechtbank. Een arbeidsauditeur vervult er, onder het toezicht » en de leiding van de procureur-generaal, het ambt van open- » baar ministerie.»
 (164) Zie *art. 279* van het *Wetboek van Strafvordering*.
 Mag in dat verband de rechtmatige hoop worden gehoefterd dat, ter gelegenheid van de thans aan gang zijnde hervorming van het strafprocesrecht, de tuchtmacht van de procureur-generaal t.o.v. de officieren van gerechtelijke politie van zijn rechtsgebied degelijk zou worden herzien in de zin van een werkelijke doelmatigheid van de tuchtstraf en van de handhaving van het gezag van de procureur-generaal bij het hof van beroep? Vlakaf onthutsend is immers de vaststelling dat deze magistraat, aan dewelke zó talrijke en zó gewichtige verantwoordelijkheden worden opgedragen, bij de uitoefening van zijn tuchtmacht t.o.v. de officieren van gerechtelijke politie, enkel beschikt over de luttel maatregel van de «*waarschuwing*», voorzien bij de artikelen 280 tot 282 bis van het *Wetboek van Strafvordering*, en dan nog alleen wanneer deze officieren, als dusdanig, in de uitoefening van hun ambt van officier van gerechtelijke politie, een nalatigheid hebben gepleegd. Daarentegen kan de burgemeester, op voorstel van de procureur-generaal, t.o.v. de politie-kommissaris of de adjunkt-politie-kommissaris, de tuchtstraf uitspreken van de schorsing uit zijn functies van officier van gerechtelijke politie gedurende een tijdspanne die één maand kan bereiken (*artikelen 123, 125 en 125 bis* van de *gemeentewet*, aangevoeld door *art. 6* van de *wet van 30 januari 1924*).
 (165) Zie de artikelen 457 en 468 van het door de Senaat goedgekeurd ontwerp, en vergel. met artikel 8 van het K.B. van 5 augustus 1836 houdende het reglement van het beroep van advocaat en van de tucht van de balie.
 (166) Artikel 472 van voormeld ontwerp.
 (167) Artikel 473 van voormeld ontwerp.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 januari 1966.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Krings.

Advocaat: Mr. Van Ryn.

Vennootschappen. — Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. — Zaakvoerder. — Bevoegdheden.

Bij gebrek aan delegatie van het dagelijks beheer is de zaakvoerder, die het algemeen beheer van een P.V.B.A. heeft, ook met het dagelijks beheer ervan belast.

Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers t/ Verhaert.

Gelet op de bestreden sententie op 21 februari 1964 door de Werkrechttersraad van beroep, kamer voor bedienden, te Antwerpen gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 5 en 6, 2°, van de gecoördineerde wetten op de kinderbijslagen voor loontrekkenden, 25a van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 voorzien door de wet van 10 juni 1937 die de kindertoeslagen uitbreidt tot de werkgevers en niet-loontrekkende werknemers, zoals gewijzigd door het artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 april 1960; 12, 13, 63, 130 van de bij koninklijk besluit van 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, en 97 van de Grondwet,

doordat de bestreden sententie, bij wijze van bevestiging van de beroepen beslissing, eiser veroordeelt tot betaling aan verweerder van 78.429 frank met de gerechtelijke interesten en de kosten, om de reden «dat de eerste rechter terecht vastgesteld heeft dat noch bij de oprichting van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid noch later, een vennoot-zaakvoerder met het dagelijks beheer belast werd; dat bij gebrek aan een afzonderlijke lastgeving, degene die het algemeen beheer heeft van een vennootschap logisch ook het dagelijks beheer van die vennootschap heeft...», waaruit de bestreden beslissing afleidt dat «beroepene (thans verweerder) dus gerechtigd is in het stelsel der kinderbijslagen voor loontrekkenden...»,

terwijl de vergelijking van de aangeduide wetsbepalingen op de kinderbijslagen met de inhoud van de in het middel eveneens aangeduide wetsbepalingen betreffende de handelsvennootschappen, aantoonde dat er een onderscheid dient gemaakt te worden tussen de zaakvoerder-vennoot, belast met het beheer der vennootschap, en degene die belast is met het dagelijks beheer; dat een zaakvoerder-vennoot slechts met het dagelijks beheer van een vennootschap kan belast worden ingevolge een uitdrukkelijke delegatie toegelaten door de statuten; dat deze delegatie en dienvolgens, de hoedanigheid van zaakvoerder belast met het dagelijks beheer aan derden slechts tegenstelbaar is, wanneer zij in het staatsblad werd gepubliceerd,

zodat de bestreden sententie, *eerste onderdeel*, door haar aangehaalde beweegredenen het wettelijk onderscheid tussen het beheer van een vennootschap en haar dagelijks beheer miskent (schending in het bijzonder, van de artikelen 5 en 6, 2°, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen);

tweede onderdeel, de wetsbepalingen betreffende de publiciteit en de tegenstelbaarheid aan derden van de bevoegdheid om een vennootschap te beheren, schendt (schending, in het bijzonder van de artikelen 12 en 130 van de gecoördineerde wetten op de vennootschappen);

derde onderdeel, in elk geval niet naar behoren is gemotiveerd, daar zij niet vaststelt dat de delegatie van het dagelijks beheer aan verweerder mogelijk was en, ingevolge publicatie ervan, tegenstelbaar was aan derden, namelijk aan eiser (schending, in het bijzonder, van artikel 97 van de Grondwet);

Wat de drie onderdelen samen betreft:

Overwegende dat de bestreden sententie vaststelt, zonder dienaangaande bestreden te worden, dat verweerder tot zaakvoerder van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid werd benoemd en dat, noch bij de oprichting van de vennootschap noch later, het dagelijks beheer van de zaken van de vennootschap aan een ander vennoot of een derde werd gedelegeerd;

Dat zij beslist dat verweerder, overeenkomstig artikel 5 van de op 19 december 1939 gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor loonarbeiders, «gerechtigd is in het stelsel der kinderbijslagen voor loontrekkenden», omdat hij als zaakvoerder van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid ook belast is met het dagelijks beheer van de vennootschap en de prestaties, welke hij in die laatste hoedanigheid levert, zijn uitsluitende of hoofdzakelijke bezigheid uitmaken;

Overwegende dat eiser daartegen aanvoert dat een vennoot-zaakvoerder slechts met het dagelijks beheer van een vennootschap kan belast worden ingevolge een uitdrukkelijk door de statuten toegelaten delegatie, die aan derden slechts tegenstelbaar is wanneer zij in het staatsblad gepubliceerd is, en dat, bij gebrek aan constatering van het bestaan van dergelijke delegatie

en van de bekendmaking ervan, de sententie niet naar behoren gemotiveerd is;

Overwegende, eensdeels, dat door te beslissen dat, bij gebrek aan delegatie van het dagelijks beheer, de zaakvoerder, die het algemeen beheer van de vennootschap heeft, ook met het dagelijks beheer ervan is belast, de bestreden sententie, verre van de artikelen 13 en 130, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen te schenden, een juiste toepassing ervan heeft gemaakt;

Overwegende, anderdeels, dat vermits er geen delegatie heeft plaats gehad, de andere ingeroepen bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, welke uitsluitend betrekking hebben op de delegatie van het dagelijks beheer, de bekendmaking en de uitwerking ervan ten aanzien van derden, ten deze toepasselijkheid missen, zodat de sententie ze niet heeft kunnen schenden;

Overwegende dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat de bestreden sententie, bij wijze van bevestiging van de beroepen beslissing, eiser veroordeelt tot betaling aan verweerder van 78.429 frank, met de gerechtelijke interesten en de kosten, zonder te antwoorden op het middel door eiser in zijn conclusie opgeworpen, en volgens hetwelk: «in ieder geval in zijn hoedanigheid van oorspronkelijke eiser, geïntimeerde (thans verweerder) de bewijslast had en nog heeft, ...dat hij er zich toe beperkt heeft te beweren als enige zaakvoerder van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid belast te zijn met het dagelijks beheer;

dat de eerste rechter deze bewering klakkeloos heeft overgenomen zonder zich om de meest elementaire principes van de bewijslast te bekommeren; dat geïntimeerde, als oorspronkelijk eiser, natuurlijk dient te bewijzen dat hij de twee door artikel 5 gestelde voorwaarden (moest men aannemen dat dit artikel toepasselijk is) vervult, namelijk: 1) dat hij zich werkelijk bezighoudt met het dagelijks beheer, 2) dat dit zijn uitsluitende en hoofdzakelijke bezigheid vormt...», zodat de bestreden beslissing niet gemotiveerd is naar de wens van het artikel 97 van de Grondwet;

Overwegende dat, ter beantwoording van het door eiser in zijn conclusie opgeworpen middel «dat dient bewezen te worden dat verweerder zich werkelijk bezig houdt met het dagelijks beheer en dat zulks zijn uitsluitende of hoofdzakelijke bezigheid uitmaakt», de bestreden beslissing zich beroept 1°) op de omzendbrief nr. C.O. 593 van 29 juli 1960 van eiser, naar luid waarvan, inzake personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, onder personen belast met het dagelijks beheer dienen verstaan te worden alle vennoten-zaakvoerders, zo niemand onder hen door of krachtens de statuten belast is met het dagelijks beheer, en op de omstandigheid dat noch bij de oprichting van de vennootschap noch later een vennoot-zaakvoerder met het dagelijks beheer belast werd; 2°) op artikel 117, derde lid, van het koninklijk besluit van 22 december 1938, naar luid waarvan, wanneer een zaakvoerder, met het dagelijks beheer van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid belast, tevens deelneemt aan het beheer van die vennootschap, in elk geval de eerste van die twee beroepsbedrijvigheden als de voornaamste dient aangezien te worden;

Overwegende dat die beschouwingen een passend antwoord op de aangehaalde conclusie uitmaken en het middel, dienvolgens, feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 23 maart 1966.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever : M. Neven.

Advocaat-generaal : M. Dumon.

Toeval en overmacht. — Termijn voor het uitoefenen van een rechtsmiddel. — Vergissing, door de gemeente, in het kwalificeren van een belasting. — Voldoende elementen in het aanslagbiljet en in het reglement om de belastingplichtige in te lichten. — Geen overmacht.

Op de conclusie van de belastingplichtige dat hij van forclusie bij het niet tijdig aanwenden van een rechtsmiddel moest worden vrijgesteld wegens overmacht voortvloeiende uit de vergissing die de gemeente, welke de belasting had opgelegd, heeft begaan door een directe belasting als indirect te bestempelen, terwijl tevens het aanslagbiljet onduidelijk was, heeft het bestreden besluit van de bestendige deputatie door te antwoorden dat de gegevens die uit het aanslagbiljet blijken en de bekendmakingen van het gemeentereglement de belastingschuldige voldoende inlichten om hem toe te laten zijn recht van reclamatie uit te oefenen, noodzakelijk vastgesteld dat hij de overmacht voortvloeiend uit de onjuiste kwalificatie van de belasting in het reglement niet mocht inroepen.

Bayart e.a. t/Gemeente Sint-Lievens-Woluwe.

Gelet op het arrest van dit Hof van 4 december 1962, hetwelk een besluit van de bestendige deputatie van de provinciale raad van Antwerpen van 12 december 1961 vernietigde, behalve in zover het de litigieuze belastingen als directe belastingen kenmerkte en de bestendige deputatie bevoegd verklaarde om uitspraak te doen over de aanslagen in deze belastingen en de aldus beperkte zaak naar de bestendige deputatie van de provinciale raad van Oost-Vlaanderen verwees;

Gelet op het bestreden besluit, op 27 december 1963 bewezen door evengemelde bestendige deputatie;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 8 van de wet van 5 juli 1871, 40 van het koninklijk besluit van 22 september 1937 en 27 van het taxereglement van de gemeente Sint-Stevens-Woluwe van 5 november 1953, doordat het bestreden besluit beslist dat de meldingen van het op 30 maart 1960 aan de eisers betekend kohieruitreksel voldoende aanduidingen bevatte om het bestaan van een regelmatig uitvoerbaar verklaarde titel ter kennis te brengen, en dat, bijgevolg, het bezwaarschrift door eisers, op 4 juli 1960, te laat ingediend was,

terwijl, eerste onderdeel, het bestreden besluit op dit punt, niet geantwoord heeft op het bezwaarschrift en op de conclusie van de eisers, die lieten gelden dat de kohieruittreksels niet vermelden om welk reglement het ging, de datum ervan en de datum van zijn goedkeuring open gelaten zijnde op het bescheid en dat deze aanduidingen nochtans onontbeerlijk waren om de reden dat een gemeente verscheidene wegenistaxes mag instellen en dat de belastingplichtige, zonder die

aanduidingen, niet kan bepalen of het gaat om een directe of een indirecte belasting,

terwijl, tweede onderdeel, het bestreden besluit evenmin antwoordt op het ondergeschikt middel van de eisers, die deden gelden dat, in ieder geval, het te laat indienen van het bezwaarschrift te wijten was aan heikracht, voortspuitende uit de vergissing begaan door het gemeentebestuur die de taxe als indirecte belasting bestempeld had en hierdoor eisers op een dwaalspoor bracht,

terwijl, derde onderdeel, een in 1960 afgeleverd kohieruitreksel waarbij een annuïteit van een rechtstreekse belasting gevorderd werd, zonder aanduiding van het taxereglement ingevolge hetwelk het ingesteld was, niet aan eisers kon ter kennis brengen het bestaan van een regelmatig uitvoerbare titel betreffende de belasting ingevoerd door het taxereglement van 5 november 1953, vermits dit laatste reglement volgens zijn art. 27 niet meer in voege was op 31 december 1958 en slechts de eisbaarheid voorzag van een belasting betaalbaar in éénmaal:

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het bestreden besluit op het in dat onderdeel bedoelde verweermiddel op gepaste wijze antwoordt dat de aanslagbiljetten onder meer vermelden de benaming van de belasting, het bedrag en de grondslag van de aanslag, dat die gegevens en de overige vermeldingen de reclamanten genoegzaam inlichten omtrent de draagwijdte en het gewettigde van de belasting en dat het ontbreken van de datum van het taxereglement en van de datum van de koninklijke goedkeuring van de verordening geenszins de waarde van de aanslagbiljetten kan ontzenuwen;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat de eisers in de conclusies waarop het onderdeel betrekking heeft hadden gesteld « Er zou in alle geval moeten beslist worden dat de belanghebbenden, om reden van heikracht, van de opgelopen forclusie zullen vrijgesteld zijn, wijl die heikracht op onbetwistbare wijze voortvloeit uit de vergissing begaan door de gemeenteoverheid, die, ten onrechte, als indirecte taxe bestempeld had wat in feite een directe taxe was » en wijl die heikracht tevens voortvloeit uit « de onduidelijkheid zelf van de aanslagbiljetten welke aan de belanghebbenden werden betekend »;

Overwegende dat het besluit op dit middel antwoordt dat de gegevens welke uit de aanslagbiljetten blijken en de openbare bekendmakingen van de gemeentereglementen de eisers genoegzaam inlichten om hen toe te laten hun recht van reclamatie uit te oefenen, en dat, in strijd met wat zij aanvoerden, de door hen buiten de wettelijke termijnen ingediende reclamaties niet ontvankelijk zijn;

Dat het besluit aldus noodzakelijk vaststelt dat de eisers het recht niet hebben de heikracht in te roepen voortvloeiende uit de onjuiste qualificatie van de taxe in het reglement, omstandigheid welke de rechter uitdrukkelijk in acht neemt;

Wat het derde onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest andere omstandigheden in acht neemt dan die waarvan dit onderdeel gewag maakt;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

En overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat geen middel, de open-

bare orde aanbelangend, van ambtswege dient opgeworpen te worden;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt de eisers in de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 21 december 1965.

Voorzitter : M. Mast.
Raadsheren : M.M. Mees en Adriaens.
Substituut-auditeur-generaal : M. De Leye.
Advocaat : Mr. De Bock.

Rechtspleging. — Bekwaamheid om te handelen.

Het verzoekschrift dat in naam van een V.Z.W. werd ingediend door de voorzitter van de vereniging, zonder dat deze enig stuk overlegt waaruit blijkt dat hij door de beheerraad met toepassing van art. 13 van de wet van 27 juni 1921 gemachtigd is om de vereniging te vertegenwoordigen, wordt ambtshalve onontvankelijk verklaard.

V.Z.W. Beroepsvereniging voor heilgymnastiek en Massaget t./ Belgische Staat (Minister van Sociale Voorzorg).

Arrest nr. 11.575.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de artikelen 107 en 131 van het koninklijk besluit van 4 november 1963 tot uitvoering van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering;

Overwegende dat artikel 13 van de wet van 27 juni 1921, waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, bepaalt : « De beheerraad leidt de zaken van de vereniging en vertegenwoordigt deze bij elke gerechtelijke en buitengerechtelijke akte. Hij kan, onder zijn verantwoordelijkheid, zijn bevoegdheden overdragen aan een van zijn leden of zelfs indien de statuten of de algemene vergadering het toelaten, aan een derde »; dat de verzoekende partij een vereniging zonder winst oogmerk is; dat het verzoekschrift is ondertekend door Leo Vanderborght, die zich voorzitter van de vereniging noemt en die geen stuk overlegt waaruit blijkt dat hij door de beheerraad met toepassing van artikel 13 van de reeds vermelde wet gemachtigd is de vereniging in onderhavige zaak te vertegenwoordigen; dat het verzoekschrift derhalve niet ontvankelijk is; dat die exceptie van niet-ontvankelijkheid ambtshalve moet worden opgeworpen.

Besluit :

Artikel 1 :

Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 4 mei 1966.

Voorzitter : M. Beeckmans de West-Meerbeeck.
Raadsheren : MM. Vander Haegen en Roevens.
Advocaat-generaal : M. Bondue.
Advocaten : Mrs. Clerens-Stas (Brussel)
en Van Roy (Turnhout)

Kortgeding. — Bevoegdheid. — Schorsing van de uitvoering van een sententie van het arbeidsgerecht dat de veroordeling tot betaling van een bedrag van meer dan 25.000 fr. uitvoerbaar verklaart zonder voldoende borgstelling te bevelen.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg is, in geval van dringendheid, krachtens art. 806 Rv. bevoegd om in kortgeding de schorsing te bevelen van de uitvoering van een sententie van het arbeidsgerecht die, in strijd met de bepalingen van art. 80 van de wet van 9 juli 1926 gewijzigd door art. 12 van de wet van 12 juli 1960, zonder borgstelling te bevelen voor het bedrag dat 2500 fr. te boven ging, een veroordeling tot betaling van een som van meer dan 2500 fr. uitvoerbaar verklaarde niettegenstaande hoger beroep.

N.V. Didak t/ Smit.

Gezien in behoorlijke uitgifte overgelegd, het bevelschrift op 15 april 1965, door de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg zetelende te Turnhout in kortgeding, uitgesproken;

Gezien de akte van beroep regelmatig naar de vorm en binnen de wettelijke termijn, op 21 mei 1965, ingesteld;

Overwegende dat de eis in kortgeding ertoe strekte, bij toepassing van artikel 806 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, de schorsing te horen bevelen van de uitvoering, die door geïntimeerde wordt vervolgd, van het vonnis van 9 januari 1966 geveld door het Arbeidsgerecht van Turnhout;

Overwegende dat bij bovengemeld vonnis, appellant veroordeeld werd tot betaling van de som van 15.750 fr. met de gerechtelijke intresten;

Dat nochtans, in weerwil van de formele bepalingen van artikel 80 van de wet van 9 juli 1926 gewijzigd bij artikel 22 van de wet van 12 juli 1960, gezegd vonnis uitvoerbaar werd verklaard voor het geheel, zonder voldoende waarborg, niettegenstaande beroep;

Overwegende dat het geen twijfel lijdt dat de bedoeling van de wetgever is geweest dat, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks, het Arbeidsgerecht een vonnis uitvoerbaar kan verklaren voor een bedrag dat 2.500 frank te boven gaat, tenzij borgstelling wordt verleend voor gans het bedrag dat hoger ligt dan 2.500 frank (zie Geysen, Jurisprudence du Travail 1949 et 2352);

Dat het Arbeidsgerecht niet gemachtigd is deze borgstelling derwijze te bepalen, dat de bedoeling van de wetgever omzeild wordt;

Overwegende dat het in casu wel gaat om « een moeilijkheid in verband met de uitvoering van een vonnis »;

Overwegende dat derhalve, bij toepassing van artikel 806 van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging, de moeilijkheden betreffende de uitvoering van een vonnis door een bijzondere rechtsmacht geveld, in de bevoegdheid vallen van de Rechtbank van eerste aanleg, en, in geval van dringendheid, in de bevoegd-

heid van de Voorzitter van deze Rechtbank, zetelende in kortgeding (cfr. Braas, Précis de procédure civile, T. II, blz. 715, nrs. 1418, alsook nrs. 602 en 1579);

Overwegende dat de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout zich bijgevolg ten onrechte onbevoegd heeft verklaard om de schorsing van de uitvoering te bevelen; dat deze schorsing hoegeenaamd niet gelijk staat met de hervorming van het vonnis van 9 januari 1964;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Alle andere besluiten verwerpend;

Gehoord de Heer Substituut van de Procureur-generaal De Cant, in zijn eensluidend advies, in openbare zitting gegeven;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;

Dienvolgens, doet het bestreden bevelschrift te niet;

Wijzende: zegt voor recht dat de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout, zetelende in kortgeding, bevoegd was om uitspraak te doen over de schorsing van de uitvoering van het vonnis van 9 januari 1964;

En de zaak in staat zijnde, tot zich trekkende, verklaart de oorspronkelijke eis van huidige appellante ontvankelijk en gegrond;

Beveelt dat de uitvoering van het vonnis van 9 januari 1964 zal worden geschorst tot in beroep over de grond zal zijn uitspraak gedaan;

Legt derhalve verbod op, aan geïntimeerde gezegd vonnis uit te voeren op straf van schadevergoeding;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT. — De feiten kan men samenvatten als volgt:

1° Bij vonnis van het Arbeidsgerecht van Turnhout van 9 januari 1964 werd appellante veroordeeld bij wijze van provisie aan geïntimeerde te betalen, de som van 15.750 frank met de gerechtelijke intresten.

2° In weerwil van de formele bepalingen van artikel 80 van de wet van 9 juli 1926, gewijzigd bij artikel 22 van de wet van 12 juli 1960, waarbij is bepaald dat voor betwistingen tussen werkgevers en bedienden, een vonnis van het Arbeidsgerecht slechts uitvoerbaar kan worden verklaard niettegenstaande beroep met of zonder waarborg, ten belope van 2.500 frank, werd gezegd vonnis uitvoerbaar verklaard voor het geheel, mits borgstelling van een som van duizend vijfhonderd frank.

3° Over het beroep tegen dit vonnis van 9 januari 1964 oordeelde het Arbeidsgerechtshof te Antwerpen dd. 11 december 1964, dat hierover slechts kan worden beslist nadat het Arbeidsgerecht zal hebben uitspraak gedaan bij eindvonnis.

Men kan bezwaarlijk het vonnis van 9 januari als voorbereidend bestempelen.

4° Gezegd vonnis werd uitgevoerd en appellante vroeg in kortgeding, dat, ofwel de uitvoering zou worden geschorst, ofwel dat zij zou worden gemachtigd te kantonneren.

De schorsing werd gevraagd bij toepassing van artikel 806 van het W.B.R.

5° Bij bevelschrift van 15 april 1965 oordeelde de Voorzitter der Rechtbank van Turnhout dat «zelfs in de veronderstelling dat de Werkrechtshof te Turnhout een verkeerde toepassing zou gedaan hebben van artikel 80 van de organieke wet betreffende de Werkrechtshof, het hem niet toegelaten is de schorsing

te bevelen van de uitvoering van een vonnis, dat uitvoerbaar verklaard werd bij voorraad, — dat deze schorsing zou gelijk staan met de hervorming van het vonnis, beslissing die niet kan genomen worden in kortgeding».

Wat bijkomend het verzoek tot kantonnement betreft, besliste de Voorzitter dat luidens artikel 554 de kantonnementsmaatregel niet kon worden toegestaan, om reden dat geen beslag werd gelegd.

Voor wat dit laatste punt betreft, wordt verwezen naar de zeer uitgebreide en degelijke studie van Caenepeel C., verschenen in het R.W. (1964-65, 1849 en vlg.).

Voor wat het eerste punt betreft, mag verwezen worden naar Van Lennep, Het Kortgeding, blz. 191-192 en de referte door het arrest aangehaald.

6° Het arrest neemt kordaat stelling dat de Heer Voorzitter van de Rechtbank, zetelende in kortgeding, wel bevoegd is om bij toepassing van artikel 806 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, de uitvoering van een vonnis geveeld in strijd met de wet, te schorsen.

C.S.

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE ANTWERPEN

1e-bis Kamer. — 3 mei 1966.

Voorzitter: M. Carsau.

Rechters: Mevrouw Deloof en M. Van Hecke.

Advocaten: Mrs. Deckers en Smets.

Huur van handelshuizen. — Opzegging bij vervreemding van het onroerend goed. — Termijn voor het geven van de opzegging. — Aanvang.

De opzegging krachtens art. 12 van de wet van 30 april 1951 op de handelshuur mag door de verkrijger van het onroerend goed slechts worden gegeven gedurende een termijn van drie maanden na de verkrijging. Die termijn begint te lopen vanaf de datum van de authentieke akte, niet vanaf de datum van de overschrijving ervan.

Brouwerij Campina t/de Brouckhoven de Bergeyck.

Gezien de stukken van het geding en o.m.:

1) het vonnis waartegen beroep, uitgesproken door de Vrederechter van het kanton Berchem op 11 januari 1966;

Overwegende dat het beroep, aan de hand van de voorgebrachte stukken, als tijdig ingesteld en regelmatig naar de vorm voorkomt;

Overwegende dat de eis ingeleid door beroepenen, oorspronkelijke eisers ertoe strekte de geldigverklaring te bekomen van een opzegging van een handelshuurovereenkomst, op grond van art. 12 der wet van 30 april 1951, en art. 7 van de huurovereenkomst van 26 maart 1957 (geboekt);

Overwegende dat door aangetekend schrijven van 12 oktober 1965 beroepenen aan appellante meldden dat zij eigenaars geworden waren van het eigendom gelegen Tramplaatshoek Pretoriastraat, door notariële akte van 29 juni 1965, overgeschreven in dato van 15 juli 1965;

Overwegende dat appellante de nietigheid van de opzeg opwierp als laattijdig, meer dan drie maanden na de verkrijging (door authentieke akte) geschied zijnde;

Overwegende dat de eerste rechter de eis nochtans inwilligde op grond van de zeer verspreide rechtsleer in zake handelshuurcelen die aanvaardt dat de termijn van drie maanden tijdens dewelke de verkrijger opzeg mag betekenen aan de huurder, in de perken voorzien door art. 16, 1° à 4° slechts begint te lopen vanaf de overschrijving van de akte;

Overwegende dat tegen deze stelling van de rechtsleer, appellante het arrest van verbreking van 8 april 1957 (J.T. 1958.110, J.Crit. 1958, 96 en volg.) vooropzette;

Overwegende dat de eerste rechter de leer van dit arrest verwierp als ondoeltreffend ter zake omdat het gevel was in een geval van toepassing van de pachtwet;

Overwegende dat de doctrine van het vermeld arrest van verbreking nochtans toepasselijk is zowel op de handelshuurovereenkomsten als op de pachten, niet alleen bij analogie maar ook omdat de principes betreffende de gevolgen van de overschrijving bij de eigendomsoverdracht dezelfde zijn;

Overwegende dat het arrest aanvaardt dat de pachter (of huurder) niet als « derde » mag beschouwd worden in de zin van art. 1 van de hypothecaire wet van 16 december 1851; dat dienvolgens de huurder in deze wet geen gebrek van hoedanigheid van de eigenaar-verkrijger waarvan de titel nog niet overgeschreven is, mag invoeren bij de betekening van de opzeg; dat dienvolgens de opzeg betekend vóór de overschrijving geldig was;

Overwegende dat vermits de opzegging van art. 12 maar mag gebeuren gedurende een termijn van drie maanden na de verkrijging, en die termijn begint te lopen vanaf de datum van de authentieke akte, hij dan ook verstreken zal zijn drie maanden na deze authentieke akte; dat in casu de termijn verstreken was op het ogenblik van de opzegging;

Overwegende dat appellante terecht doet opmerken dat gans de doctrine steunt op een enkel passus van de wordingsgeschiedenis van de wet, waar senator Ancot een vraag stelde waaruit bleek dat hij de huurder als « derde » beschouwde in de zin van art. 1 vermeld — wat het Hof van Cassatie thans verwerpt (nog herhaald in zijn arrest van 30 oktober 1958. Pas. 59.I.216);

Overwegende dat beroepen nog opwerpen dat indien geen rekening gehouden wordt met de overschrijving, men ook zou kunnen willen vertrekken van de dag van de ondertekening van de onderhandse akte van verkoopcompromis, met het gevaar van fraude en onzekerheid;

Overwegende dat art. 1328 B.W. zich hiertegen verzet vermits de akte slechts vaste datum bekomt vanaf de notariële akte en dus slechts vanaf die datum tegenstelbaar is aan de huurder;

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in hoger beroep, recht doende op tegenspraak, na erover beraadslaagd te hebben, alle andere en strijdige besluiten verwerpend;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond. Doet het bestreden vonnis teniet, en opnieuw recht doende, zegt voor recht dat de opzeg betekend bij aangetekend schrijven van 12 oktober 1965 laattijdig is, dienvolgens nietig. Wijst dienvolgens de eis tot geldigverklaring van de opzeg af als onontvankelijk.

Verwijst beroepen tot de kosten van beide aanleggen.

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE TONGEREN.

15 oktober 1965.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Meers en Toppet.

Advocaten: Mrs. Thoné, Colla en Smeets.

1. Belastingen. — Verzet tegen dwangbevel. — Bevoegdheid van de rechtbank.
2. Gemeentebelastingen. — Belastingplichtige woonachtig in een andere gemeente.

1. De belastingplichtige kan tegen een dwangbevel verzet aantekenen voor de gerechtelijke instanties. De rechtbank mag inzake directe belastingen geen uitspraak doen over de grond, maar vernietigt het dwangbevel indien het niet aan de voorgeschreven procedure voldoet.

2. De wet van 7 mei 1877 verplicht de gemeenteontvangers onderling in te staan voor de invordering van belastingen welke aan andere gemeenten verschuldigd zijn door belastingplichtigen die hun woonplaats hebben in de gemeente waar zij ontvanger zijn. Uit niets blijkt dat getekende verklaringen van een ontvanger aan een andere ook aan de belastingplichtige moet worden betekend of dat de ontvanger van de woonplaats het « uittreksel uit de staat der belastingsschuldigen » voor juist en gelijkvormig moet laten tekenen door zijn collega van de plaats waar de belasting wordt geheven.

P.V.B.A. Hoeven t/ Gemeente Stokkem
en

P.V.B.A. Hoeven t/ Germis, ontvanger van Lanklaar.

Gezien de stukken van het geding en meer bepaald het exploit van verzet betekend op twee april 1900 vier en zestig aan de Gemeente Stokkem, bij akte van gerechtsdeurwaarder Carlo Van Elst te Mechelen a/Maas;

Gezien tevens het verzetsexploot betekend op 17-4-1964 aan de Heer Gustaaf Germis door akte van gerechtsdeurwaarder J. Geuens te Tongeren;

Overwegende dat beide procedures verknocht zijn, beide op dezelfde vordering betrekking hebbend en het gepast voorkomt in het belang van een goede rechtsbedeling beide zaken samen te voegen om deze door een en hetzelfde vonnis te beslechten;

Betreffende de ontvankelijkheid van het verzet.

Overwegende dat verweerders de Gemeente Stokkem en de Heer Germis voorhouden dat het verzet moest gedaan worden in handen van de Bestendige Deputatie zodat de procedure ingesteld voor de Rechtbank niet ontvankelijk zou zijn;

Overwegende dat een dwangbevel een gerechtelijke akte uitmaakt waartegen de belastingplichtige verzet voor de gerechtelijke instanties kan aantekenen;

Overwegende dat het door aanlegger ingestelde verzet dan ook ontvankelijk is;

Gegrontheid van het verzet.

Overwegende dat de rechtbank echter niet gerechtigd is uitspraak te doen over de grond van de betwisting inzake rechtstreekse belastingen zoals in casu moet de belastingplichtige die meent overbelast te zijn of die oordeelt dat de belasting met de wet in strijd is, immers hierover bezwaar bij de bestendige deputatie indienen. De rechterlijke macht mag zich niet in de plaats van de administratieve overheden stellen, terwijl deze

laatsten evenmin kennis mogen nemen van betwistingen betreffende de aanzegging van het dwangbevel;

Indien het dwangbevel voldoet aan de wettelijk opgelegde vormen dan moet de rechtbank het verzet ongegrond verklaren en afwijzen. Voldoet het dwangbevel niet aan de voorgeschreven procedure dan wordt het dwangbevel vernietigd (Cfr. Victor De Tollenaere «Nieuwe Commentaar op de Gemeentewet», Deel II, nr. 1133, 4°).

Overwegende dat de kwestige omslagbelasting regelmatig gestemd en uitvoerbaar verklaard werd door de Bestendige deputatie;

Overwegende dat de belastingen ten bezware van de ontvangers ingevorderd worden overeenkomstig de bepalingen van de wet van 29-4-1819 en er tevens keuze van woonst in de gemeente waar wordt uitgevoerd dient gedaan;

Overwegende dat het dwangbevel zoals in casu betekend, namens de gemeente Stokkem, onregelmatig is, zijnde uitgereikt ten verzoeken van de gemeente Stokkem zodat dit dwangbevel vernietigd dient te worden;

Dat voor wat aangaat het dwangbevel betekend namens Dhr. Germis wij hier staan voor de vervolging ingesteld voor rekening van een andere gemeente;

Overwegende dat de wet van 7 mei 1877 de gemeententontvangers verplicht onderling in te staan voor de invordering van belastingen welke aan andere gemeenten verschuldigd zijn door belastingplichtigen die hun woonplaats hebben in de gemeente waar zij ontvanger zijn;

Overwegende dat niet ernstig kan worden betwist dat alhoewel de P.V.B.A. Hoeven een uitbating heeft op het grondgebied der gemeente Stokkem haar maatschappelijke zetel gevestigd is op het grondgebied der gemeente Lanklaar;

Overwegende dat de bewering van aanlegster op verzet, als zou het dwangbevel uitgereikt ten verzoeken van de heer Germis nietig zijn omdat deze niet regelmatig aangezocht werd door zijn collega in casu de ontvanger van de gemeente Stokkem of omdat het dwangbevel enkel de handtekening draagt van de Heer Germis van alle grond onbloeit is;

Overwegende dat de ontvanger der woonplaats gemachtigd is om alleen alle gerechtelijke vervolgingen uit te oefenen, die beginnen met het bevelschrift vóór het executoriaal beslag (Onderr. Min. Fin. van 8-3-1927 en 26-6-1928; Mousset, Gillet en Plisnier «Le Receveur Communal» p. 212);

Overwegende dat nergens uit blijkt dat getekende verklaringen van een gewestelijk ontvanger aan de andere, ook aan de belastingplichtige moet worden betekend; Dat er evenmin voorschrift bestaat als zou de ontvanger van de woonplaats het «uittreksel uit de staat der belastingsschuldigen» voor juist en gelijkvormig moeten laten tekenen door zijn collega van de plaats waar de belasting geheven wordt;

Overwegende dat het dwangbevel betekend namens de Heer Germis gemeentelijk ontvanger der gemeente Lanklaar dan ook regelmatig is naar vorm en inhoud zodat het verzet desbetreffend ongegrond voorkomt;

Betreffende de eis wegens roekeloos en tergend geding ingesteld door de gemeente Stokkem.

Overwegende dat vermits het verzet tegen het dwangbevel betekend namens de Gemeente Stokkem gegrond voorkomt de vordering wegens roekeloos en tergend geding ingesteld door de Gemeente Stokkem alle grond mist;

Betreffende de eis wegens tergend en roekeloos geding gesteld door Germis Gustaaf.

Overwegende dat het aanvaardbaar is dat de P.V.B.A.

Hoeven en C° die twee dwangbevelen ontvangt betreffende een zelfde belasting, verzet aantekend tegen beide, ten einde de rechtbank te laten beslechten welk van beide exploten het rechtsgeldige is;

Overwegende dat er dan ook geen sprake kan zijn van enige schade in hoofde van verweerder op verzet, zodat deze vordering ongegrond voorkomt;

Gezien artt. 2, 30 tot 31 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen:

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzend;

Voegt beide zaken samen wegens verknochtheid en statuerende over beide vorderingen, verklaart het verzet ingesteld door aanlegster en betekend aan verweerster de Gemeente Stokkem door exploit dd. 2 april 1964 van gerechtsdeurwaarder C. Van Elst te Mechelen a/Maas gegrond;

Vernietigt dan ook het dwangbevel betekend op 24 maart 1964 ten verzoeken van de Gemeente Stokkem door gerechtsdeurwaarder M. Wagemans te Tongeren, aan aanlegster op verzet de P.V.B.A. Hoeven;

Veroordeelt verweerster de Gemeente Stokkem tot de kosten van deze procedure;

En statuerende over het verzet ingesteld door exploit van gerechtsdeurwaarder J. Geuens dd. 17 april 1964 en betekend aan de Heer Gustaaf Germis verklaart dit verzet ongegrond en veroordeelt aanlegster, de P.V.B.A. Hoeven, tot de kosten van dit geding;

Uitspraak doende over de tegeneisen wegens roekeloos en tergend geding:

Verklaart beide tegeneisen ongegrond;

Veroordeelt de Gemeente Stokkem en de heer Germis Gustaaf tot de kosten van hun respectievelijke tegeneis;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande alle voorziening en zonder borgstelling;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

2e Kamer. — 14 april 1966.

Voorzitter : M. Singelyn.

Referendaris : M. Hacken.

Advocaten : Mrs. De Troyer en Glorie
loco Verougstraete.

Onrechtmatige daad. — Verkeer. — Omgekeerde driehoek en stopteken door sneeuw onleesbaar, maar nog zichtbaar. — Plicht van voorzichtigheid.

Als de omgekeerde driehoek en het stopteken die op een weg zijn aangebracht, door sneeuw bedekt en onleesbaar zijn, maar niettemin zichtbaar blijven, moet de onleesbaarheid van de tekens de gebruiker van die weg bij het naderen van het kruispunt tot grote voorzichtigheid aanzetten, niet het minst als ook de vorm van de omgekeerde driehoek nog zichtbaar is; de gebruiker van die weg moet minstens de mogelijkheid voorzien dat een gebruiker van de weg die hij nadert voorrang heeft, en hij moet zijn snelheid regelen om een aanrijding te voorkomen.

De Leux t/N.V. Le Foyer.

Overwegende dat eiser betaling vordert van de som van 10.650 frank met de vergoedende intresten ten titel van herstelling van de schade die hij verklaart te hebben geleden ingevolge een verkeersongeval dat

plaats had te Huizingen op 25 december 1964 omstreeks 12 uur, en waarvan hij de verantwoordelijkheid ten laste van verzekerde van verweerster, A. Demoulin legt;

Overwegende dat uit de elementen van de zaak blijkt dat Demoulin de Kesterbeeklaan volgde in de richting van Buizingen en aan het kruispunt in aanrijding gekomen is met het voertuig van eiser die links van hem de Torleylaan volgde; dat er zich in de Torleylaan een goed duidelijk zichtbaar voorrangsteken bevond terwijl in de Kesterbeeklaan een omgekeerde driehoek en een stop-teken waren aangebracht; dat deze laatste twee tekens totaal besneeuwd waren en volledig onleesbaar;

Overwegende dat volgens verweerster haar verzekerde geen fout begaan heeft daar het stopteken slechts geldig is wanneer het voor de weggebruikers voldoende zichtbaar is;

Overwegende dat nochtans de aanwezigheid van twee tekens voor de verzekerde van verweerster zichtbaar waren; dat het onleesbaar karakter van deze tekens hem bij het naderen van het kruispunt tot grote voorzichtigheid had moeten aanzetten; dat voor de verzekerde van verweerster bovendien de vorm van de omgekeerde driehoek zichtbaar was; dat hij in de gegeven omstandigheden minstens de mogelijkheid dat een weggebruiker komende van de Torleylaan over de voorrang beschikte, had moeten voorzien en bij het naderen van het kruispunt zijn snelheid had moeten regelen om een aanrijding te voorkomen;

Overwegende dat de verzekerde van verweerster derhalve een onvoorzichtigheid in oorzakelijk verband met het ongeval begaan heeft;

dat anderzijds aan eiser geen enkele fout kan worden verweten, dat de verzekerde van verweerster bijgevolg volledig verantwoordelijk is;

Overwegende dat uit het proces-verbaal van het deskundig onderzoek niet kan worden afgeleid dat een vergoeding voor gebruiksderiving zou begrepen zijn in de som van 9.000 frank die blijkbaar enkel de herstellingen betreft; dat eiser trouwens een faktuur van 9.000 frank voor de herstellingen voorbrengt;

dat de voor gebruiksderiving gevorderde vergoeding billijk voorkomt;

Overwegende dat de vordering derhalve gegrond is;

VREDEGERECHT TE GENT

2e Kanton. — 26 november 1964.

Rechter: M. Deval.

Advocaten: Mrs. Martens en Leboucq.

Arbeidsongevallen. — Gerechtskosten. — Getuigenverhoor. — Kosten waarvan eiser wist dat ze nutteloos zouden zijn. — Te zijnen laste.

In een geding op grond van de arbeidsongevallenwet is als tergend en roekeloos te bestempelen het feit dat de eiser, slachtoffer van het ongeval, totaal nutteloze kosten heeft gemaakt door getuigen op te roepen van wie hij wist of moest weten dat zij van het ongeval niets afwisten. Die kosten moeten ten laste gelegd worden van eiser (die overigens het proces wint).

De Rocker t/Mutuelle der Verenigde Syndicaten.

Gezien Ons tussenvonniss, de dato 4 juni 1964, waarbij een getuigenverhoor bevolen werd;

Gelet op het enkwest, de dato 4 september 1964;

Aangezien het getuigenverhoor bewezen heeft dat eiser werkelijk op 1 december 1963 om 4 u. 45' het slachtoffer geworden is van een arbeidsongeval;

dat verweerster dit niet langer meer betwist en akkoord gaat de wettelijke voorziene vergoedingen aan eiser uit te betalen;

Aangezien eiser meent recht te hebben op volgende bedragen, berekend zijnde op een basisloon van 99.280 fr.:

1) tijdelijke invaliditeit van 100% voor de periode van 2 december 1963 tot 3 maart 1964, zij 92 dagen, maar waarvan af te trekken zes dagen gewaarborgd weekloon:

$$a) 22 \text{ dagen aan } 80\% \text{ of } \frac{22 \times 80 \times 99.280}{365 \times 100} = 4.787 \text{ fr.};$$

$$b) 64 \text{ dagen aan } 90\% \text{ of } \frac{64 \times 90 \times 99.280}{365 \times 100} = 15.667 \text{ fr.};$$

Totaal: 20.454 fr.;

2) tijdelijke werkonbekwaamheid van 25% voor de periode van 4 maart 1964 tot 31 oogst 1964,

$$\frac{25 \times 182 \times 99.280}{365 \times 100} = 12.376 \text{ fr.};$$

3) medische kosten en geneesmiddelen: 1.932 fr.;

4) vervoerkosten: 316 fr.;

Aangezien verweerster het volkomen eens is met hetgeen hierboven door eiser gevorderd wordt;

dat verweerster alleen opwerpt dat eiser op roekeloze en tergende wijze tien getuigen heeft gedagvaard, waarvan hij wist of moest weten dat slechts twee het ongeval hadden gezien;

dat zij besluit dat de kosten van oproeping van deze acht overbodige getuigen ten laste moeten gelegd worden van eiser;

Aangezien terecht verweerster doet opmerken dat eiser zonder overleg een tiental getuigen gedagvaard heeft, wel wetende dat slechts twee ervan bij het ongeval aanwezig waren;

dat eiser zelfs personen heeft gedagvaard, welke niet eens van dienst waren in de fabriek en aldus over het gebeurde ongeval niets konden vermelden;

dat niet de vordering als tergend en roekeloos te bestempelen is, maar wel het feit dat eiser totaal nutteloze kosten heeft gemaakt door getuigen op te roepen, waarvan hij wist of moest weten dat zij van het ongeval niets afwisten;

Aangezien luidens het enig artikel van de wet van 20 maart 1948 de gedingskosten ten laste komen van de werkgever of zijn verzekeraar, met uitzondering voor het geval van roekeloos en tergend geding;

Aangezien door gezegde uitzondering uit te vaardigen de wetgever heeft willen voorkomen dat misbruik zou gepleegd worden van het voordeel, dat aan de werknemer betreffende de gedingskosten toegekend wordt;

dat ter zake eiser onbetwistbaar de gedingskosten opgedreven heeft door getuigen te dagvaarden, welke onkundig waren van het gebeurde ongeval;

dat eiser op roekeloze wijze gehandeld heeft en het dan ook niet meer dan billijk is dat de kosten van dagvaarding en vergoeding der getuigen, met uitzondering voor wat betreft de getuigen Verslype Camillus en Galle Georges, ten laste moeten gelegd worden van eiser;

Om deze redenen:

gelet op artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Wij, Vrederechter, recht doende op tegenspraak en ten gronde,

Veroordelen verweerster aan eiser te betalen als gevolg van het kwestieus arbeidsongeval van 1 december 1963:

1) de som van 20.450 fr., uit hoofde van de totale tijdelijke werkongeschiktheid van 2 december 1963 tot en met 3 maart 1964;

2) de som van 12.376 fr. wegens een tijdelijke werkbekwaamheid van 25 % van 4 maart 1964 tot 31 augustus 1964;

3) de som van 2.248 fr. voor medische kosten en vervoer;

Bepalen de datum van consolidatie op 1 september 1964 zonder bestendige werkongeschiktheid;

Wijzen het overige van de eis af als ongegrond;

Veroordelen verweerster in de kosten van het geding, met uitzondering van de kosten van dagvaarding en vergoeding van de getuigen, welke ten laste blijven van eiser, daarin niet begrepen de kosten betreffende de getuigen Verslype en Galle.

EUROPEES RECHT

Ongeoorloofde mededinging

Onderlinge aanpassing van de wetgevingen

Het onder leiding van professor Ulmer staande Institut für ausländisches und internationales Patent-, Urheber- und Markenrecht van de universiteit te München heeft in opdracht van de Commissie een rechtsvergelijkend advies opgesteld over het recht inzake ongeoorloofde mededinging in de lid-staten van de Europese Economische Gemeenschap.

Het advies vormt in de eerste plaats de basis voor een eventueel door de Commissie te entameren aanpassing op het gebied van de ongeoorloofde mededinging, aangezien daarin de onderlinge verschillen in het recht worden beschreven, die in het grensoverschrijdende verkeer tot verschillende concurrentievoorzwaarden voor de ondernemingen zouden kunnen leiden.

Het advies bestaat uit 5 delen: deel I, Rechtsvergelijkend overzicht; deel II, Verslag over de Benelux; deel III, Verslag over Duitsland; deel IV, Verslag over Frankrijk; deel V, Verslag over Italië. De delen I en V zijn reeds in de Duitse taal verschenen (Beck u. Heymann, München en Keulen). Alle vijf delen worden eveneens in de Franse taal gepubliceerd (Dallaz, Parijs). De delen I en V zullen in de Italiaanse taal (Giuffré, Milaan) en de delen I en II in de Nederlandse taal (Tjeenk-Willink, Zwolle) verschijnen. Deel I zal nog dit jaar in de vier talen van de Gemeenschap ter beschikking komen.

Terwijl het kartelrecht is gericht tegen concurrentie-bepalende overeenkomsten en praktijken, alsmede tegen misbruiken van economische machtsposities waardoor de concurrentievrijheid wordt bevorderd, is het de taak van het recht inzake de ongeoorloofde mededinging een eerlijke concurrentie mogelijk te maken, doordat men verhindert dat misbruik wordt gemaakt van de concurrentievrijheid. In alle landen van de Gemeenschap wordt het beginsel aanvaard dat aan de vrijheid van handel en nijverheid grenzen zijn gesteld zodra een gezonde mededinging door ontoelaatbare handelingen van de betrokkenen wordt vervalst. Vooral het veroorzaken van gevaar voor verwarring, het misbruik van onderscheidingsteken, schending van zaken- en fabrieksgeheimen, het neerhalen van

concurrenten, de vergelijkende reclame, de misleiden-de reclame en het onrechtmatig gebruik van benamingen van oorsprong en aanduidingen van herkomst en verder de inbreuken op het cadeaustelsel en de voorschriften inzake kortingen, alsmede op de bepalingen inzake bijzondere verkoopmanifestaties moeten als zodanige handelingen worden beschouwd.

Onder de voorschriften ter bestrijding van de ongeoorloofde mededinging zijn echter niet begrepen de voorschriften inzake het toezicht op de bedrijfsuitoefening en de economische wetgeving, zoals bij voorbeeld het recht inzake vestiging en bedrijfsuitoefening, het levensmiddelenrecht, het prijzenrecht en de winkelsluiting.

Het begrip ongeoorloofde concurrentie maakt deel uit van alle rechtsstelsels in de lid-staten, maar er bestaan essentiële verschillen in de methodiek. De rechtsverschillen treden het duidelijkst aan het licht bij een vergelijking van de rechtstoestand in Frankrijk en Duitsland. In het Franse recht gaat men uit van de algemene voorschriften van het recht inzake onrechtmatige daad. Aan de hand van deze bepalingen heeft de Franse jurisprudentie het mededingingsrecht ontwikkeld, dat derhalve voornamelijk rechttersrecht is. Wel wordt het door een reeks wetten en verordeningen, met name strafbepalingen in de Code penal, speciale strafwetten inzake bedrieglijke verkoop, wetten en verordeningen inzake uitverkoop, cadeaustelsel, enz. aangevuld.

In Duitsland bestaat daarentegen voor de bestrijding van de ongeoorloofde concurrentie een speciale wettelijke regeling. Deze bestaat uit een algemene clause die alle concurrentiehandelingen verbiedt die in strijd zijn met de goede zeden en uit afzonderlijke rechtsfeiten die voor bepaalde groepen gevallen vaststellen waarom de concurrentiehandeling wettelijk ongeoorloofd is, zonder een uitputtende regeling te vormen.

In Italië en de Beneluxlanden is evenals in Frankrijk het uitgangspunt de toepassing van de algemene voorschriften inzake de onrechtmatige daad in de burgerlijke wetboeken.

De nieuwe codificatie van het burgerlijk recht heeft echter in Italië geleid tot een afzonderlijke regeling van het recht inzake de ongeoorloofde concurrentie. Op dezelfde wijze werden in België en Luxemburg de algemene regels van het recht inzake de onrechtmatige daad met bijzondere verordeningen over de ongeoorloofde concurrentie aangevuld. In zoverre treft men hier een overgang aan tussen het Franse en Duitse wetstelsel. In Nederland is het voornamelijk bij de toepassing van de civielrechtelijke onrechtmatige daad gebleven.

Het in het eerste deel van het advies gegeven overzicht over de regeling van het recht inzake ongeoorloofde concurrentie in de lid-staten dat is gebaseerd op de uitvoerige behandeling van de verslagen van de diverse landen, toont aan dat er overeenkomsten en verschillen tussen de nationale rechtsstelsels bestaan. Zo zijn bij voorbeeld bij de beoordeling van verwarringsgevaar analogieën te vinden die tot in bijzonderheden gaan. Anderzijds leiden echter de verschillende systematische regeling en de speelruimte die in alle lid-staten in grote mate aan de rechter wordt gelaten inzake de beoordeling van wat tegen de goede zeden, respectievelijk de fatsoenlijke gebruiken in handel en bedrijf indruist tot principiële en detailverschillen.

Van bijzondere betekenis is de uiteenlopende beoordeling van de vraag in hoeverre het mededingingsrecht niet slechts de individuele belangen van concurrenten, maar ook het belang van de collectiviteit der concur-

renten beschermt. Dit leidt tot praktische verschillen zowel bij de regels inzake de gerechtigdheid een proces aanhangig te maken als bij de beoordeling van ongeoorloofde handelingen, met name bij de misleidende reclame. Verschillen op het gebied van het merkenrecht die voortkomen uit afwijkingen in de fundamentele juridische beginselen treden aan de dag bij de vraag op welke wijze het merkenrecht met regels uit het mededingingsrecht kan worden aangevuld. Bij handelsnamen bestaan begripsverschillen die teruggaan op regels van het recht inzake de handelsnaam en het algemeen handelsrecht. In het recht inzake aanduiding van herkomst zijn de verschillen o.a. het gevolg van de van het Franse recht uitgaande vorming van een speciale categorie van benamingen van oorsprong.

Overigens blijken rechtsverschillen in een aantal detailvragen. Ten dele is daarbij sprake van regels die door de jurisprudentie werden ontwikkeld, zoals bij voorbeeld inzake de bescherming van het beroemde merk of de vergelijkende reclame. Ten dele komen zij voort uit wettelijke bepalingen, zoals de voorschriften inzake de bescherming van zaken en bedrijfsgeheimen.

Op het gebied van het procesrecht zijn vooral de verschillende behandeling van de mogelijkheid van de verbodsactie en het gedeeltelijke ontbreken van speciale spoedprocedures te noemen.

Teneinde een einde te maken aan de belemmeringen die voor het goed functioneren van de Gemeenschappelijke markt kunnen voortkomen uit de verschillen in de mededingingsrechtelijke regelingen, worden in het advies de volgende maatregelen tot aanpassing der rechtsstelsels voorgesteld:

— sluiting van een multilaterale overeenkomst voor het gebied van de ongeoorloofde concurrentie in engere zin, die bestaat uit een algemene clausule en een aantal afzonderlijke bepalingen over typische daden van ongeoorloofde mededinging, waarin ook de actieve legitimatie van de concurrent en zijn organisaties, de verbodsactie en een procedure voor versnelde instelling van de verbodsactie worden geregeld;

— sluiting van een multilaterale overeenkomst voor bescherming van mededelingen over geografische herkomst;

— de uitvaardiging van richtlijnen over het cadeaustelsel en de nationale aanduidingsvoorschriften inzake de oorsprong van geïmporteerde goederen.

De Commissie onderzoekt momenteel de verschillen in de rechtsstelsels en de invloed van deze verschillen op de Gemeenschappelijke markt. Van het resultaat van dit onderzoek zal het afhangen welke rechtsvergelijkende maatregelen aan de lid-staten zullen worden voorgesteld.

MEDEDELINGEN

Leergang over de Europese Integratie voor afgestudeerden 1966/67

In het universitaire jaar 1966/67 zullen nieuwe leergangen over onderwerpen betreffende de Europese Gemeenschappen worden gehouden te Leiden, Utrecht, Rotterdam en Tilburg.

Het programma van de leergang te Leiden volgt hieronder.

Europa Instituut van de Rijksuniversiteit
te Leiden

Onderwerp: Besluitvorming in de Europese Gemeenschappen: theorie en praktijk.

12 november 1966:

1. Algemene politieke en institutionele uitgangspunten 1950 - het krachtenveld in de daarop volgende jaren: ontwikkeling van de verhouding Hoge Autoriteit tot Biezondere Raad van Ministers - de opzet van de E.E.G.-structuur in 1957 - accoord van Luxemburg - vooruitzichten en voorwaarden voor een verdere ontwikkeling na de fusie van de uitvoerende instellingen.

26 november 1966:

2. Samenspel van de Europese Commissie en de Raad - positie Comité Permanente vertegenwoordigers.

Docent: Mr. M.H.J.C. Rutten.

10 december 1966:

3. «Interaction» nationale en supranationale administraties bij de voorbereiding en toepassing van besluiten - ontwikkeling delegatie van bevoegdheden aan Commissie - belang verschil in nationale tradities en werkwijzen voor bepaalde besluitvormingen.

Docent: Prof. Mr. T. Koopmans.

14 januari 1967:

4. Institutionele beïnvloeding van de besluitvormende organen: Europees Parlement en Economisch en Sociaal Comité.

Docent: Prof. Mr. P.J.G. Kapteyn.

28 januari 1967:

5. Externe beïnvloeding van de besluitvormende organen: de rol van pressiegroepen, pers, vakverenigingen, enz.

Docent: Drs. L. Metzemaekers.

11 februari 1967:

6. Het Hof als handhaver van en richtinggever aan de Communautaire structuur.

Docent: Mr. L.J. Brinkhorst.

Plaats: Gravensteen, Pieterskerkhof 6, Leiden.

Tijd: Colleges 10.15 uur - 12.00 uur.

Lunch: 12.15 uur - 13.30 uur.

Discussie: 13.30 uur - 14.30 uur.

Kosten: de kosten der leergangen bedragen f 30,— te voldoen op rekening nr. 51610 van de Algemene Bank N.V. te Leiden, t.b.v. het Europa Instituut. Nadere inlichtingen en inschrijfformulieren dienen te worden aangevraagd bij het Europa Instituut, Pieterskerkhof 6, Leiden. Tel. 01710-42741, toestel 20.

Vanaf februari 1967 zal te Utrecht een post-doctorale leergang worden georganiseerd over het onderwerp Recente ontwikkelingen in het Europese Kartelrecht.

Het ligt voorts in de bedoeling dat in de maanden januari t/m maart te Rotterdam en Tilburg een leergang zal worden gehouden over het onderwerp: Gevolgen voor de Europese Industrie van de ontwikkelingen in de E.E.G.

Nadere gegevens over deze leergangen zullen nog worden bekendgemaakt.